

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Nemzeti munka.

Írta: Bede Jób.

Ne méltóztassanak rossz néven venni, hogy e fejtegetés tárgyából olyan konkluziók alkotódnak, aminőkhöz a politikus urak, urfiak és válogatott cigánylegények nincsenek hozzászokva. Fentt van az országgyűlés és zug a malom, kelepnek a fiatal képviselők, szép és hangzatos, dörgedelmes és könyeztető kifejezéseket válogatnak össze, vitézi tornákat szimulálnak és azt hiszik, övék a világ, amíg szóval győzik boldogítani a hont. Oh, mert ezek a hazafiak be vannak idomítva bizonyos sémákba és szokásokba, kipróbált hatású cselekvésekbe, amelyekhez csak gyakorlat kell, kevés tudásszerzés, több igyekezet, egy hüvös temperaturájú ház és rendelkezésükre áll nyomban egy egész ország verejtékes munkájából fenntartott szervezetek egész sokasága, hogy az ő dicsőségüket megalapozza, hirdesse és fejleszse. Ki gondol rá, hogy ez másképpen lehetne? Jó pestiesen szólva, „bele vagyunk szokva“ ezen állapotba és az ország is bele van szokva, hogy szerinte igazodjék és készpénznek vegye a képviselői kötelességek teljesítésében a rég divó methodust. Milyen áldozatkészség! Ők megvitatják a szeszt és járulékait! Ők lelkesednek, avagy megbotránkoznak a moslék miatt és amikor fű, fa, virág eltikkad, kiszárad a rekkenő hőségben, akkor ők könnyű finom szövetekben rendületlenül helytállanak és beszélnek, beszélnek. És mi mégis mindjárt itt, ennél a ténynél kénytelenek vagyunk ellenvéleményt koczkaztatni. Hogy nem az a leghasznosabb dolog, a végezhető dolgok között, hogy nem az a legproduktívabb feladat, amit végezhetnek. Mert hogy miután az argumentumok tisztáztattak és a szeszjavaslat minden részlete megbiráztatott és a reformot alkotó miniszter megjelölte a maga engedékenysége határait, bizony már itt csak azért beszélni, hogy „ők pukadjanak“, csak azért vitatkozni, ágálni és szónokolni, mert a régi szokások így rendelik, csak azért pusztítani az időt, mert személyük emlegettetése kellemesen tetszik nekik, hát ez már haszontalanság és léha visszaélés a komolyabban gondolkozók türelmével. Mert tulajdonképpen senkinek sem lenne joga a maga privát érdekei miatt másokat akadályozni és most már senki sem hitheti el a többivel, hogy a parlamentben való időpocsékolás közérdek. Helyesebb lenne, ha tovább mehetnének. És ha a törvényhozó testület alaposan tisztelt szereplési viselkedésben szenvedő tagjai azoknak a szenvedéseire gondolanának, akik szintén a megszokott formák miatt velük foglalkozni kénytelenek.

Valahára aztán elérkezhetnénk a to-

vábbi feladatokhoz. Hisz ennek az országgyűlésnek az utolsóinak kell lennie azok között, a melyek a hagyományokból a maradiság káros szokásait is megtartják. A változások ha itt nem inauráltatnak, hát alulról fognak felfelé nyomulni és az intelligencia vezető szerepének megtartása elé nagyobb akadályok gördülnek. S a törvényhozóknak már most gondolkozniuk kell a jövőről mielőtt még elszélednének és mielőtt a választóközönséget becses jelenlétükkel megtisztelnék. Gondolkozniuk kell felelőre, hogy akikre a jövőbe támaszkodnának, nem csupán az eddigiekből állanak. A világfelfogások modern alakulásai nálunk is nagyobb rétegeket fognak felhasználni s ezek befolyását is érvényre kell juttatni. Sógorságok, komaságok hatalma nem leszen a legbiztosabb támaszték. Kis-királyok elgyengülnek. Eszem-izsom és dinom-dánom bajosabban szerezhet pozíciót, hogyha az alkotmányos jogok kiterjesztetnek. Sablonok és könnyelmű szokások alkonya, ami következik, bár a reakció éjszakájával is találkozhat, szebb virradásnak a reményével bucsuzik el. Egy új nagy Magyarország kell jönnie. Nemzeti erősségben erősebbnek kell lennie a mostaninál, mert a nemzettesthez tartozás kevésbé maradhat privilegiumnak, a jog nem ajándék, hanem a benne való osztozás, az érette járó feladatok teljesítésével együtt kötelesség lesz. És mi az, amit végezni kell érette, hogy az új alakulás hasznos legyen és hogy veszedelmes megrázkódtatások nélkül jöjjen? Nemzeti munka. De sem a jelszavak munkája, sem a kétségeskedőknek és gyanakvóknak terrorizálása. Nemzeti munkát kell mivelní abban az értelemben, hogy a figyelem ráirányoztassék mindama területekre, amelyek eddig elhanyagoltattak. A példák itt vannak mindenki előtt. A ki figyelemmel kíséri az államéletéről gondoskodók alkotásait és terveit, észreveheti az új irányt, a néptömegeiről való gondoskodás szándékait. Intézmények nőnek a humanizmus jegyében. Az ország kormányzására vállalkozott férfiak mindegyike a maga működési körében felkeresi a gyámolításra szoruló népet és kikutatja, hogy hol kell kielégíteni rég lappangó, avagy hangosan panaszolt kívánságokat. Hogy mindenki hozzájuthasson az elemi ismeretekhez; hogy a beteg ne maradjon gyógyítás nélkül; hogy az elhagyott gyermeknek legyen gondozója; hogy a munkásnép ne szenvedjen inséget a zsarnok tőke telhetetlensége miatt; ne lehessen a szegény embertől elvenni a létfenntartásához és munkája folytatásához szükséges szerszámokat; de hogy spekulánsok bujtogatásokkal se okozhassanak kárt a nemzet-test fejlődésében; hogy a lelke-

ket is óvni kell a mételetől és hogy éreztetni kell mindenkivel, aki hü marad hazájához, miképpen a haza nemcsak kortesbeszédekben szereplő szólam, de a becsületes dolgos embereknek termékeny kertje, áldást, kenyeretadó földje és az állam nemcsak pandur és adószedő, hanem a bajok gyógyítója, a gyámoltalanok segítője.

Igy vagyunk nemzeti és vitézlő, nagyságos és doktoros mandátumhordó urak. Mélyebben kell szántani, a miként azt egy idealista politikus mondotta. Mindaz, amit csak nemrégiben ezelt nagy kényelmesen a pipatórium karoszekében hátradólva avagy az önhasznu tevékenységek forgatagában hanyagul odavetve tulzó ábrándozásnak neveztek. elétérbe került most és megváltoztatja az ország arczatát. Hogy mindenkit a kinek az élethez joga van, aként kell segíteni, hogy e haza földjén megélhessen. És már az sem maradhat frázis, hogy nem az ország van a törvényhozóért, hanem a törvényhozóknak kell az országhoz alkalmazkodniuk. És ha törvényben nincs követutasítási jog, hát nagyobb hatalommal, minden törvénytől érvényesebben gyakorolja rá befolyását a közhangulat és a civilizált felfogások parancsoló ereje.

Mert hogyha nem így lenne, magának a törvényhozásnak a hatalma omlanék össze és a törvények szentsége semmisülne meg. Eképpen érkezünk a szokásoktól jelentékenyen különböző egyik konkluzióhoz, nevezetesen, hogy most már nem lehet a parlamentben programot csinálni a nemzet részére, hanem künt az országban kell megkeresni a programot a törvényhozás részére. Ezért is fontosabb, hogy a képviselők most elmenjenek, mintsem hogy itt Budapest éjjeli életének az élénkségét emeljék, meg hogy kimerüljenek a virtusokban, hogy kicsoda birja behatóbban felvilágosítani a spirituszról Simkó Józsefet és minő furfanggal lehet összeszedni a város legtitkosabb helyeiről száz szavazóképes honatyát. És hogy most már a programok nem szolgálhatják a képviselők érvényesülésének érdekeit, de ellenben csak úgy juthatnak felszínre, ha az ország lakossága egyetemének a közérdeke szerint alakulnak. Továbbá pedig az intézmények nem létesíthetők protekciósok fenntartásáért, hanem az általános szükséglet kielégítésére kell, hogy szolgáljanak. Az előrehaladás utjának az iránya meg van állapítva, de aki előbbre akar menni, az nem fordulhat vissza. Nehéz munka lesz, mert szokatlan. Képviselő, aki a népnek a szolgálja. Képviselő, akinek le kell mondania arról, hogy ő diktáljon, de mindig kutatva keresnie kell, hogy melyek a nép szükségletei, avagy

más kifejezéssel megjelölve, mi az a nemzeti munka, amelyik békés állapotok szerzésével a fejlődés törvényeit kielégíti. Sajnos, ez idő szerint még csak ott tartunk, hogy leginkább bajokat kell orvosolni. A tudományos kutatások eredményei főképpen régi bűnökért való vezekléseket jelentenek a népjóléti és erkölcsi intézményekben. Éképpen kell milliók áldozataival engesztelni a multak boszuálló szellemét. Az ideális tökéletesség majd csak az lenne, ha egyáltalán valaki róla ábrándozni merészelne, amikor a multak nyomorúságából eredő fertőzés nem igényelne rengeteg erőfeszítést a jóvátétel kötelessége miatt, hanem tiszta és egészséges szervezet erősödése volna a természetes életfolyamat.

De ha kinevetett és könnyen gunyolt ábránd volna a mostani irányzat felülkerekedése, még sem kell feltétlenül lemondanunk erről a jövődőről.

Budapest, június 22.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendjén a szeszadójavaslat tárgyalásának folytatása szerepel.

A horvát bán Budapesten. Báró Rauch Pál horvát bán zágrábi jelentés szerint holnap délelőtt Budapestre érkezik.

A sürgösség. A szeszadó-javaslat tárgyalása, bár ma már ötórás ülést tartott a képviselőház, mindjobban elhúzódik. A horvátok, akik részéről azt ígérték, hogy közülük legföljebb öten vagy hatan vesznek részt a vitában, ma valóságos obstrukciónak indultak neki, a balpártiak is igyekeznek ereiküket megmutatni, de a koalíció pártjainak tagjai is elég nagy számban szólalnak föl. Ilyen körülmények között ismét fölvetődött a sürgösség kérdése és ma már azt beszéltek, hogy a szerdai ülésben be fogják nyújtani a sürgösségi szakasz alkalmazására vonatkozó indítványt. A szükséges százötven képviselő összehozására már megindult az akció. A szövetkezett pártok vezetőségei táviratilag hívták Budapestre a vidéken időző képviselőket s azt hiszik, hogy szerdai ülésre a fővárosban százötven koalíciós képviselő. A horvátok obstrukciós szándéka különben ismét fölvetette a horvát képviselők mentelmi ügyét. Tudva-

levő dolog, annak idejében részletesen beszámoltunk róla, hogy tizenöt horvát képviselő mentelmi jogának fölfüggesztését kérték, de a mentelmi bizottság elhalasztotta az ügy tárgyalását, mert a horvátok megígérték, hogy a szeszadó-javaslat lehető gyors elintézése elé nem fognak akadályt gördíteni. Miután azonban a horvátok mégis megkezdték az obstrukciót, most a függetlenségi párton fölmerült az a terv, hogy a mentelmi bizottság vegye sürgősen tárgyalás alá a tizenöt horvát képviselő mentelmi ügyét.

A szünet politikája. Az „Egyetértés” pünkösti számában hosszabb cikkben foglalkoztunk a szünet politikájával és kiemeltük, hogy a nyári szünet legérdekesebb politikai kérdése a fuzió ügye lesz, amely körül fog alakulni minden más kérdés. Utaltunk arra is, hogy míg a katonai kérdések terén a koalíciós pártok között nincsenek ellentétek, az önálló magyar jegybank ügye körül nagy nehézségek vannak. Megírtuk, hogy a függetlenségi párt természetesen törhetetlenül ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy a közös jegybank szabadalmát egyetlen órával sem szabad meghosszabbítani, hanem 1910-ben fel kell állítani az önálló magyar nemzeti bankot. Ennek előkészítésére küldötte ki a képviselőház a bank-bizottságot, amely most hallgatta meg a magyar pénzügyi világ legkiválóbb tagjait, hogy véleményükből megállapítsa, a kitűzött célt milyen eszközökkel és milyen módon lehet a legmegelőbbben elérni. Az alkotmánypárt részéről azonban igen nagytekintélyű férfiak még mindig aggodalmaskodnak és attól tartanak, hogy az ország nem bírja ki azt a nagy megrázkódtatást, amely az önálló bankra való áttéréssel járna. Ebben van talán a fuzió előkészítésének a legnagyobb akadályja, mert ha a függetlenségi és 48-as párt el is hagyta a „függetlenségi” jelzést, amelybe többet lehet belemagyarázni, mint amennyit maga a párt akar, de az önálló banknak legsürgősebben való felállításáról semmi körülmények közt sem mondhat le. Sőt, miután az általános választói jog alapján megválasztott képviselőház az 1910. énszeptendő tavaszán ülhet csak össze és így a bankszabadalom ügyében még ennek a parlamentnek kell döntenie, éppen ennek a kérdésnek kell dominálnia az egész fuzió programot. Mindezeket a dolgokat a bécsi „Zeit” vasárnapi számában abból az alkalomból, hogy a bankszakértők véleményei most kerültek sajtó alá, hosszú cikkben fejtegeti, amelyben Justh Gyulának és gróf Batthyány Tivadarnak nyilatkozatait is közli.

— Mindenkinék megmondhatja — mondotta Justh Gyula házelnök — hogy önálló bank

nélkül nincs eredményes reformmunka. Az önálló bank programját a függetlenségi pártnak és én sohasem fogom politikai programmat meghazudtolni. Önálló bankkal lehetséges és valószínű a magyar pártok fuziója, önálló bank nélkül ki van zárva.

Gróf Batthyány Tivadar, a bank-bizottság elnöke is úgy nyilatkozott tudósítónk előtt, hogy a pártok fuzióját, amelyet az ősz elejére terveznek, csakis akkor lehet megvalósítani, ha a pártok az önálló jegybank alapjára helyezkednek.

— Más megoldás mellett — mondotta gróf Batthyány — nincs fuzió, sőt abban is kétkedem, hogy koalíció legyen.

Szombaton a képviselőház folyosóján — írja tovább a „Zeit” — több, mint kétszáz aláírással süttögtak, amely szerint az aláíró képviselők arra kötelezték volna magukat, hogy a függetlenségi pártból kilépnek, ha a kormány a közös jegybank szabadalmának meghosszabbítása mellett exponálná magát. Azok, akik szombaton süttögtak, elébe vágta az eseménynek, mert ezeket az aláírásokat még nem gyűjtötték össze, de az tény, hogy olyan akció van folyamatban, melynek ez a célja és a hangulatot erre a függetlenségi pártban már elő is készítették. Az őszszel nyugodt munkálkodás helyett a bécsi lap szerint veszedelmes parlamenti bonyodalmakra lehetünk elkészülve.

A delegációk összehívása. A törvényhozás nyári szünete, az eddigi megállapodások szerint, szeptember huszadikáig fog tartani. Ekkor azonban csak néhány napra ül össze a képviselőház és a delegáció tagjainak megválasztása után ismét elnapolja üléseit. A delegáció ülészaka szeptember huszonötödikén kezdődik.

A balpárt értekezlete. A függetlenségi és 48-as balpárt ma délután Babocsay Sándor elnöklétével értekezletet tartott. A jegyzőkönyvet Nagy György vezette. Az értekezlet részleteiben is letárgyalta a szeszadó-javaslatot és elhatározta, hogy minden erővel küzdeni fog a balpárt az ellen, hogy a javaslat mostani alakjában törvényerőre emelkedjék. Ezután a végrehajtási novellával foglalkozott az értekezlet és elhatározta, hogy a javaslatához a párt tagjai közül többen fognak felszólalni.

A pozsony-bécsi villamos. Képviselői körökben ma élénk fölünést keltett az a meghívó, amely hírül adta, hogy a képviselőház közlekedésügyi bizottsága holnap, kedden, déli tizenkét órakor a képviselőház

Széchenyi színháza.

Irta: Váradí Antal.

(Utánnyomás illus.)

A Széchenyi teremő elméje nemcsak láncz-hiddal, gözhajóval, löversenyvel, csatornákkal, hitellel és materiális haladásunk eszközeivel foglalatalkodott. Egyesíteni akarta a magyart társadalmi uton, megteremtette a kaszinót, s egyesíteni akarta a közművelődés szellemében, s erre legalkalmasabbnak találta a tömegekre való közvetlen hatás tekintetéből a színházat.

Csakhogy az ő színháza nagyszabású országos intézmény. Amit az 1839/40-iki országgyűlés az ő 400,000 forintos adományával cselekedett, azt ő társadalmi uton, végérvényes egyesüléssel akarta megteremteni. És talán ez az egyetlen terve, amely nem sikerült.

De a kísérlet, a tervezet, a munka olyan érdemű, hogy méltó vele foglalkozni részletesen, mert bepillantást enged abba a nagy lélekbe, melyben országunk boldogulásának eszméi csirgáltak. Tudta, mit jelent a színház, mint kulturális tényező s mit lehet elérni azzal, ha megvalósul.

Megpenditette szóval, tárgyalta röpiratban; a röpirat címe: „A Nemzeti Játékszínről.”

Azt akarta, hogy az az egy, középponti színház mintegy góczca legyen a hálózatnak, melyből a vidék jó színházai kierednek. Ez fogja táplálni, irányítani a többi s úgy gondolom: iskolának álmódta, amely hangot adjon, képzést írjon elő egész Magyarországra színészetének.

A derék táblabíró-ész azonban most az egyszerű — vajjon csak most az egyszerű? — külön utakon járt. Földváry Gábor azt mondta, hogy jobb lesz ma holnap egy veréb, mint évek, évtizedek multán egy rengeteg tuzok. A Józsefpiacon tervezett nagy színház, amely az udvar, a nádor, a főrendek, a város és minden hangadó elem bevonásával születnék meg, hogy méltó kifejezése legyen a nemzeti szellemnek, olyan közel kísértett, annyira valószzerű fényvel kápráztatta a megítél, hogy csaknem a porba ejtette, holló módjára, az eddig olyan nehezen elért eredményt, ha az „alispán” részen nem áll és nem „parirozza” a mestervágást, amely a pestvármegyei színházat tövestül metszette volna ki.

Volt a pestvármegyei színháznak a Kulesár István s többek fáradozásából megszerzett telke is. A mai Kossuth Lajos-utcában volt ez a telek, a Nemzeti Kaszinó mai helyén. Ezt bérbe adták faraktárnak s a bérből, meg a beérkező adományokból fizetgettek rá, kisebbitették a terheket, úgy, hogy mikor eladták a telket, — persze, nyereséggel, — tisztességes kis summa maradt fenn.

Ehhez járultak a budai színészek, följajánlván mindaddig, míg a színház föl nem épül, a maguk szerény fizetését, amely egy összegben adassék ki és csatoltassék az alapoz, amelyet a budai színészek 30,000 forintra becsültek.

No most azt hinné az ember, hogy a mi magyarjaink összefognak s együtt megcsinálják a színházat. Dehogyan is.

Pest városa most megmozdul és a tanács a nádornak ingyen telket ajánl föl színház-építés céljára, még pedig a Duna-parton, a „kereske-

delmi épületnek átellenében” arra a célra, mint az ajánlat mondja, „hogy az akkor üres telekre egy olyan nemzeti színház építtessék, mely mind külső formájára, mind belső elrendelésére nézve a nemzetnek díszére legyen.”

Nesze neked, pestvármegyei színház!

Amint ezt a vármegyei rendi hallották, megállt hennük a lélekzet. Hogy konkurrálijának már most ők ezzel a nemzet díszére szolgáló országos színházzal, amelyre az országgyűlés négy-száz ezer forintot akar megszavazni, mikor azon az összegben kívül, amely évtizedek alatt gyűlt össze, a megyei rendek még nyolcszáz ezer forintot sem tudtak maguk között összegyűjteni. Praecize: 7789 forint gyűlt össze.

Széchenyi pedig, mikor a nádor 1835 október 15-én tényleg effektuálta a telekajándékozást — tízezer forintot ajánlott fel egymaga.

Tessék már most a vármegyének ő vele konkurrálni!

Széchenyi eleinte részvényes társulatot tervezett, amely 200,000 forintot hozzon össze. Ebből száz ezer forint kamatozó alap legyen, száz ezerből pedig építsenek. Mihelyt a pénz összegyűl, azonnal mondjon le a részvénytársaság vezetősége s bizza a továbbiakat egy háromtagú intéző-bizottságra.

Igen ám. Itt volt a bökkenő!

Kétszáz ezer forintot összeremteni... Először is: aláírni.

Ez csak menne, gondolta Széchenyi, hiszen aláírni — aláírni. De mennyi annak az aláírásnak a reális értéke?

„Mert, — ugymond Széchenyi, — ha ma

ius 23.

ormun-
függetlenségi
programo-
hetséges és
lőia, ön-nk-bizottság
lőtt, hogy a
e terveznek,
pártok az
elyezked-— írja to-
írásról sut-
ők arra kö-
enségi párt-
bank szabá-
onánál ma-
lébe vágta
at még nem
akció van
a hangulatot
készítették.
a bécsi lap
almakra le-yhozás nyári
nt, szeptem-
ban csak né-
a delegáció
polja üléseit.
szonötödikénegi és 48-as
r elnökleté-
vet Nagy
zen is letár-
ozta, hogy
ellen, hogy
re emelked-
alkozott az
athoz a pártői körökben
amely hírlül
i bizottsága
képviselőházszélra, mint
ires telekre
mely mind
tésére néz-

ház!

ották, meg-
ljanak már
gáló orszá-
ülés négy-
nikor azon
alatt gyűlt
zer forintot
teni. Prae-1835 októ-
ándékozást
a.nek ő vele
sulatot ter-
össze. Eb-
nyen, száz-
ézés össze-
ársaság ve-
háromtagu

eni... Elő-

nyi, hiszen
az aláírás-

— ha ma

I. számú termében ülést tart és megválasztja az előadót a pozsony-határszéli vasutról szóló indítvány számára. Most a képviselőház nyári szünetének küszöbén, amikor már a legfontosabb törvényjavaslatokat is alig tudják elintéztetni, valóban érthetetlen ez a nagy sietség. Semmi szükség sincsen arra, hogy ezt a szerencsétlen ügyet, amelyet Sziklay Ottó még szerencsétlenebb indítványa hozott ismét napirendre, most vegyék, akárcsak a bizottságban is, tárgyalás alá. Egészen nyugodtan hagyhatják ezt a dolgot őszre.

A végrehajtási novella. Az igazságügyi bizottság szombaton tárgyalta a végrehajtási novellát, amelyet tudvalevőleg a képviselőház a bizottsághoz visszaküldött. A bizottság jelentését a képviselőház mai ülésén terjesztette be Bakonyi Samu előadó. A jelentés elvi nyilatkozattal kezdődik, melynek tartalma az, hogy a bizottság az eléje terjesztett különböző módosítások közül csakis azokat találta elfogadhatónak, amelyek a törvényjavaslatban az adós helyzetének könnyítésére irányuló törekvést nem érintik, valamint a gazdasági életre gyakorlandó jóteknony hatást nem csökkentik, valamint másfelől a bizottság mellőzendőnek találta azokat a módosításokat, amelyeknek elfogadása a vagyoni felelősség alól való mentességnek a javaslatban megállapított határait a mai gazdasági viszonyokhoz képest túlságosan kiterjesztette volna. Megjegyzéssel végül a bizottság, hogy a miniszterrel teljesen egyetért abban, hogy a homestead intézményéről külön törvényjavaslatot terjeszzen a képviselőház elé és megnyugvással vette tudomásul a miniszternek azt a kijelentését, hogy a köztisztviselők hitelügyének rendezéséről a végrehajtási rendeletben fog gondoskodni. A jelentés részletesen ismerteti a törvény szövegében tett módosításokat és ezekkel együtt elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Fiuméből írják: Abból az alkalomból, hogy a kormány végrehajtási novellát terjesztett be a képviselőház elé, a fiumei kereskedelmi és magántisztviselők egyesülete táviratilag fordult Günther Antal igazságügyminiszterhez, kérve, hogy a novella tárgyalásánál a fiumei speciális viszonyokat is figyelemre méltassa. A végrehajtást illetően ugyanis Fiumében még mindig az 1852-ből származó császári pátnas van érvényben, melynek alapján a tisztviselők fizetését az utolsó fillérig lefoglalhatják és minden holmiját elárverezhetik. A fiumei tisztviselők azt kívánják, hogy az új törvénynovella Fiumében is hatályba lépjen.

gyar nemes ember, vagy mágnás írja a nevét alá, már nem ér az aláírási iv 200.000 forintot, sőt annál kevesebbet, minél több nemes ember és mágnás van rajta."

Nesze neked. De hát Széchenynek igaza volt, mert az aláírt summákat magyar nemes emberen behajtani nagyon bajos volt. Őnként pedig nem igen fizettek. Ősi nemesi jelszó volt a „non solvamus.“ („Nem fizetünk.“)

Tehát álljon jót minden aláírásért valami nem-nemes ember, teszem föl azt: kereskedő. Képzeltetek most egy pár száz magyar nemes embert, vagy mágnást, akikkel ívet íratnak alá, de megkövetelik egyuttal, hogy jótállólul valami megbízható boltost is hozzanak magukkal! Hic Rhodus...

De tegyük föl: megvan a kétszáz ezer forint. Most hová helyezük el kamatoztatás végett?

Takarékpénztár — nincs. Mikor Fáy András teremtette az első hazai takarékpénztárat, Széchenyi annyira nem bizott benne, hogy aláírt ugyan egynéhány részvényt a Fáy András kedvéért, de csak — á fond perdu.

Ha pedig Széchenyi nem bizott benne, hát akkor ki bízzék benne?

Hova tegyük hát a még ugyan meg nem levő, de reménybeli százezer forintot kamatoztatás céljából? Nemesi hypothékára? — „Akkor ugyan készpénz lenne, írja Széchenyi, de nem folyó-pénz és a társaság könnyen olyan helyzetbe jutna, mint akinek biztos ebédje van, de csak 14 nap múlva férhet hozzá!"

„Nem marad tehát más hátra. — írja tovább, — mint nem telént kérni meg arra, amit ne-

Beszédek a szeszről.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 22.

Alig hinné az ember, hány szesz-szakértője — vagy legalább állítólagos szakértője — van a képviselőháznak. Ahányan csak felszólalnak, mind szakszerűen szólnak a tárgyhöz, vagy legalább ők azt hiszik, hogy ilyen módon beszélnek. Így azután a szeszadó fölemeléséről szóló javaslat iránt elég nagy az érdeklődés a „szakértők“ között; mert az ugynevezett általános érdeklődést bizony csak tuzással lehet érdeklődésnek nevezni. A horvátoknak van — úgy látszik — a legtöbb mondanivalójuk. Babics Ljuba, Modrusán Gusztáv, Muacsevics Vazul, Lorkovics Iván fejtette ki, hol sérti ez a javaslat a horvátok érdekeit. A magyarok közül Mezőfi Vilmos beszélt hosszabban és igen keményen bírálta a tervezetet. Nagy György szintén ezen a nyomon haladt; szerinte nagyon rossz törvény lenne a javaslatból, ha megszavazzák és ő éppen ezért nem szavazza meg. Damján Vazul nemzetiségi lévén, hát csak természetes, hogy opponált. Csányi Sándor azzal a fölfogásával keltett föltűnést, hogy új pénzforrást jelölt meg; azt ajánlotta, hogy ha a kormány pénzt akar szerezni, ne a szeszt adóztassa meg, hanem az agglégénveket.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. é. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később Návay Lajos.
Jegyzők: Zlinszky István és Szentkirályi Zoltán.
Az elnök: Megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnök bemutatta a paksi kerületben megválasztott mádi Kovács János mandátumát. Ság Manó bemutatta a közgazdasági bizottság jelentését a radio-telegráfról szóló nemzetközi egyezményről.

Bakonyi Samu, az igazságügyi bizottság előadója pedig heterjesztette a bizottsághoz visszautasított végrehajtási novelláról szóló jelentést.

A fölemelt szeszadó.

Babics Ljuba volt az első szónok, akl horvát nyelven beszélt a javaslat ellen.

Mezőfi Vilmos arról beszélt, hogy Magyarország-

gon tulajdonképen a részeg ember az államföntartó elem, mert legtöbbet adózik és így hálával tartozik neki az állam. Most megdrágul a szesz és a paraszt nyomorba jut.

Olay Lajos: A magyar paraszt a legboldogabb a világon! Miféle bolond beszéd ez!

Az elnök rendreutasítja Olayt.

Mezőfi Vilmos: Magyarországon a szeszfogyasztás életszükséglet. Ki fogja a rengeteg sok szeszt elfogyasztani? A magyar nép — és így a magyar nép fogja kifizetni azt a negyven milliónyi többletet is, melylyel e javaslat következtében a szeszadó-jövedelem szaporodni fog. Ez a negyven millió, úgy sejt, már a létszámemelésnek az előjele. Javaslattal ad be arra nézve, hogy a kormány a szeszkontingens adományozásáról minden egyes esetben tegyen jelentést a képviselőháznak. A nagybirtoknak nyujt csak hasznót e javaslat, ennél fogva nem fogadja el. Indítványozza, hogy a házi használatra kisüstön, gyümölcsből főtt szeszt tegyék egészen adó- és illetékmentessé.

Modrusán Gusztáv horvát nyelven beszél a javaslat ellen.

Lorkovics Iván szintén horvát nyelven beszél a javaslat ellen, de csak óvatosan, ugymond, mert szólagsi szabadságával csak mérsékelten élhet.

Az elnök figyelmezteti a szónokot, hogy csak beszéljen egész bátran, szólagsi jogával zavartalanul élhet.

Lorkovics Iván azt fejtegeti, hogy Horvátország pénzügyi érdekeit sérti a javaslat, amely csak újabb ok arra, hogy Horvátország teljes pénzügyi önállóságát követeljük.

Nagy György indítványt nyujt be arról, hogy a Ház utasítsa vissza a javaslatot és szavazzon bizalmatlanságot a kormánynak. Ne a kisüstökön szerezzék meg a kormány a szükséges milliókat, hanem a progresszív földadó útján. Ki akarja mutatni, hogy mely okból terjesztette be a kormány ezt a javaslatot. A paktumon kezdél és a paktumot magyarázza.

Az elnök figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál.

Nagy György: Ez a tárgyhöz tartozik. A Ház engedelmet kéri, hogy a tárgytól eltérhessen.

(A Ház az engedelmet nem adta meg.)

Nagy György a Széll-féle javaslatot magáévá teszi és a kontingens megváltási összegét hetven koronában kívánja megállapítani. A javaslatot méltánytalannak és igazságtalannak tartja és ezért nem fogadja el.

Damján Vazul szintén a javaslat ellen beszél, de beszédjét senki sem hallgatja.

Csányi Sándor függetlenségi párti képviselő sérelmesnek tartja a kisgazdákra a javaslatot, kivált azért, mert a gyümölcsözést, az adót már előbb megfizetik, mert csak minden ötödik évben főzhetnek belőle szeszt. A kisember izzadja ki a legtöbb vért és pénzt, ezért azt alánlja Wekerlénék, hogy más pénzforrásokból szerezzék pénzt és pedig a progresszív földadó útján, meg azzal, hogy a nőtlen emberek is fizessenek adót. Határozati javaslatot nyujt be, mely szerint a kisgazdák, a saját terményeik kifőzését az eddigi árak mellett teljesíthessék, továbbá a kis-

Pedig volt olyan ur, aki — csakhogy a nemesi privilégiumon csorba ne essék, — fölhajtatott büszke négyes fogatával Váczig s ott kelt át a Dunán, csakhogy a két kraiczárt meg ne fizesse.

Hja, a „szüz vállak!"

Annyit azonban mégis elért Széchenyi, hogy a Grassalkovich-telken megkezdett építkezés félbeszakadt.

Megjegyzendő, hogy ez a Grassalkovich-féle telek is a nemesi privilégiumok fölött való gondos örökösnek köszönhető. Mert Földváry Gábor a Corpus Jurisra ütve kijelentette, hogy a vármegye nem fogja megengedni azt, hogy a Grassalkovich herceg külföldi hitelezői végrehajtást vezessenek a magyar nemesi birtokra. A vármegye így határozott — s Grassalkovich respiriumot kapott. Hálából aztán telket ajándékozott a pestvármegyei színház építésére.

Ime, a nemesi prilegiumoknak is volt jó oldala!

De a Széchenyi által tervezett nagy nemzeti színháznak erős akadályá támadt egy hatalmas kanapé-processus következtében. Pest városa ugyanis úgy fogta fel a dolgot, hogy a nádorispán a dunaparti telket a városnak ajándékozta.

Széchenyi aztán sietett a nádorhoz, aki világosan kijelentette, hogy a telket nem adta sem a vármegyének, sem Pest városának. hanem egyes-egyedül az építendő színháznak.

Már most ebből az épület vitából okulhatnak a megyei urak, hogy ime, még hire sincs az építkezésnek s már a telken marakodnak a pre-sumptív-tulajdonosok,

me s nem adhat! Ebből aztán megint az tűnnék ki, hogy az, kinek ex principió legtöbb privilégiuma van, de facto a lehető legcsekélyebbel dicsekedhetik. Igen ám, lehetne városoknak is kölcsön adni a kérdéses összeget, de a városok csak öt perczentet adnának hat helyett s így a társaság hater ezer forintnyi, amugy is csekély jövedelmé helyett csak ötezer forintra számíthatna biztosan. Kénytelen tehát a társaság a kérdéses összeggel valami kereskedőt, vagy szamaritánust kinalni meg."

Ime, a tőkeelhelyezés óriási nehézségei olyan országban, amely a takarékpénztári és bankintézményt még csak hírből ismeri.

Kedve volna az embernek azt mondanl, — hogy, ha Széchenyi így látja a dolgokat: mért akasztja meg a Földváryék munkáját és mért akar olyan nemzeti színházat, amelynek a létesíthetében — a saját írásában felsorolt óriási nehézségeknél fogva — maga sem hihet?

Mert ez is csak egyike azoknak az emeltyüknek, amelyekkel közállapotainkon lendíteni akart. Ha tudatára hozza a magyar nemzet reálistan gondolkozó lojjait annak, hogy nálunk a tőkeelhelyezés valóságos nehéz munka: akkor talán megmozdulnak azok, akik ezt az országot európai intézményekkel akarják gazdagítani s vagy a polgári — nem nemes — elem erősítésével, vagy a nemesi privilégiumok gyöngítésével és megnyirbálásával ezt a lehetetlen állapotot megszüntetik.

Ne feledjük el, hogy a nemesi „nem adó-zunk" és „nem fizetünk" privilégiumának ócska pajzsán a Széchenyi-alkotta lánchíd két kraiczáros hidpénze ütötte az első lyukat!

üstön háromszor, illetve négyszer lehessen főzni s minden családnak 30 liter ingyenes főzése engedtesék meg. Ezzel a módosítással a javaslatot elfogadják.

Muacsevics Vazul horvát képviselő háromnegyed háromkor kérte a Ház engedélyt, hogy beszédét holnapra halaszthassa.

A kért engedélyt a Ház nem adta meg s Muacsevics Vazul erre kénytelen volt megkezdeni a beszédét.

Beszédét három óraker fejezte be.

Ezután megállapították a holnapi ülés napirendjét s ezzel az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

Lesz-e háború?

Budapest, június 22.

Vilmos császár állítólagos beszéde alapos riadalmat keltett az egész világban. Daczára a czáfolatoknak, mégsem akarnak a felvert hullámok elsimulni. A német császárról mindenki tudja, hogy temperamentuma gyakran elragadja, de a revali találkozáshoz fűzött kombinációkat némiképp indokoltnak tartanak, ha Vilmos császár tényleg megfujta volna a neki tulajdonított harci riadót.

Ebből az incidensből kifolyólag a „N. Fr. Pr.” körkérdezt intézett Angolország, Oroszország és Franciaország vezető politikusaihoz, hadvezéreihez, íróihoz, főpapjaihoz és művészeihez: vajjon fenyegeti-e komoly veszedelem a világ békét. Az érdekes kérdésre válaszoltak: Curzon lord, India egykori alkirálya; Robert Cecil lord, Salisbury lord fia; Tvedmouth tengernagy. A francziák közül válaszoltak: Gallifet volt hadügyminiszter, Doumer volt kamarai elnök. Érdekes sorokat küldött Oroszországból: gróf Witte, volt miniszterelnök, Chomjakov, a дума elnöke.

Az érdekes nyilatkozatok közül a következőket közöljük:

Curzon lord:

A béke mostani kilátásai három oknak köszönhetőek: az egyes fejedelmek hatalmas és bölcs befolyásának; a népfelvilágítás alapokon nyugvó kormányzatok békés tendenciáinak és a népek ama folyton megerősödő meggyőződésének, hogy a háboru oktalanság és gonoszság.

Nem látok okot annak a feltevésére, hogy e hatások csökkennének és hogy ezért ne lehetne tartós jellegű a dolgoknak mostani állapota.

Robert Cecil lord:

Egy nemzet se békésebb természetű, mint Angolország. Csak egy támadás bírhatná Angolországot háborura. Nem látok veszedelmet.

Pinero Arthur író:

A béke kilátásai nálán nyolcz-tíz esztendőre ked-

Széchenyi éktelen haragra gyulad emiatt. „Ilyen impostorságok után igen elérhetni Pest-megye lépéseit. A városnak én bizony akasztófát inkább, mint színházi fundust kértem volna a hercegtől!”

Jellemző, hogy a színház ügyét legjobban a — magyar magnásoktól kezdte feltenni. „E főtábla némely tagjai rosszabbak, kalánabbak, mint a szomszéd legaljasabbja.”

És daczára annak, hogy az országgyűlés utasította az építendő Dunahid ügyében kiküldött országos bizottságot egy nemzeti díszes játékszin terveinek és költségvetésének elkészítésére, — a pestvármegyei színház a Grassalkovich-telken 1836-ban már tető alá került s a megyei comissió megszerződött Schütze Ferdinándal, a bajor királyi udvari színház mechanikusával arra nézve, hogy a színház gépezeteit — ök „erőművészetnek” nevezték — az európai színházak legtekélyesebbje: a müncheni udvari színház gépezeteinek mintájára készítse el.

De mikor az 1839/40-iki országgyűlés a XLIV. t.-cz. értelmében négyszázezer forintot adott a színháznak segélyösszegül s kivette egy a vármegye, mint a részvénytársaság kezéből, tehát országossá tette: a Széchenyi nagy eszméje is megvalósult, csak hogy — Földváry Gábor munkája alapján.

Nem lett volna jobb, ha együtt kezdik és vállvetve munkálkodnak?

Igen ám, — ha csupa Széchenyik, meg Földváryak dolgoztak volna a nagy művön! De a „komparzeria?” az rontott el sokszor mindent!

És itt, záradéku, eszembe jut egy megtör-

vezőek — közben Angolország jól teszi, ha a flottája után néz.

Witte gróf:

A béke sokkal biztosabb bázison nyugszik, mint ahogy sokan gondolják, egyrészt azért, mert az emberek öntudatában mindjobban kialakul a háboru borzalmissága, másrészt azért, mert még a győnge államok is — Oroszország nagy országa — az érdekek kölcsönösségében találják legfőbb támaszukat.

Gallifet márki, volt franczia hadügyminiszter:

Azt se tudom: tényleg elmondták-e azt a nyugtalanságot okozó „katonás” beszédet?

Akárhogy áll a dolog, ez a beszéd minden országra nézve — Németországot kivéve — veszélytelen.

Claretie, akadémikus és a „Comédie Française” igazgatója:

A béke! Ki ne szeretné a békét? A béke maga az élet! És ki ne gyűlölné a háborut? A háborut nem szabad keresni, de félni se szabad tőle.

Octave Mirbeau, franczia író:

Nem hiszek az európai háboruban. Nem lehet háboru, mert a nemzeti élet mozdulatlansága, türelmetlen gazdasági helyzetet teremtene; mert a királyok, császárok és államfők nem bíznak a hadseregeikbe és a flottáikba. Azonkívül manapság nem sokat érnek a hadüzenetek. Ehhez szükséges a népek beleegyezése és a hadseregek engedelmissége is. Igazán komikus, hogy annyi sok hamis riadó és fires demonstráció után, hogy mindazok után, amit Vilmos császárról tudunk, féljünk és reszkessünk, ha a beszédekben egy kis szabadságot enged meg magának, vagy ha összehuzza a szemöldökeit és a bajuszát felborzolja. Mindennek nincsen jelentősége. Beszéltem már másképpen is és mindannyiszor nem volt az egyéb szalmatüzlél. Vilmos császárnak betegsége a háboruval való ijesztgetés, de én a világ legbékésebb emberének tartom. Azt mondják: Németországnak pénz kell és a rengeteg milliókat csak a háboruban szerezheti meg. Igen ám, csak hogy akkor biztonságos lenne lennie a háboru kimenetelétől. Ez azonban az európai államok mostani csoportosítása mellett bizonytalan. Azonkívül: nem-e kerül ma épp annyiba a győzelem, mint a leveretés? Bizony, a császároknak nincs már oly jó dolguk, mint ezelőtt.

A Szerbiával való kereskedelmi szerződés. Stojanovic, az ifju radikálisok vezére, ma a királylyal az Ausztria-Magyarországgal kötendő kereskedelmi szerződés tárgyában konferált. Stojanovic kijelentette, hogy az ellenzék nem akar akadályokat gördíteni a kereskedelmi szerződés megszavazása elé. Az ellenzéki szónokok ki fogják fejtetni a szerződés káros voltát és a szavazásnál ki fognak vonulni az ülés-teremből. Ilyen körülmények között a kereskedelmi szerződés megszavazása biztosítottak látszik.

A Reichsrath ülése. Az osztrák képviselőház folytatván a költségvetési vitát, Fiedler kereskedelmi mi-

tént dolog a demokrácia megszületésekor Magyarországon.

Mikor a hatvanas években polgár és magnás kezét akart fogni, hogy a demokrácia szent nevében inauguráljanak egy „jobb kort”, egyszerű iparosok nagy bájt adtak a városi redoute-ban — akkor így nevezték — s meghívták rá a magnásokat.

— Oda el kell mennünk! — mondotta egy-néhány hazafias főúr. — Contestáljuk a polgári elemhez való közeledésünket és ragaszkodásunkat. Hadd legyen élénkebb a szimpátia!

És diszmagyarba vágva magukat vagy tizenötön, felrobogtak a redouteba s megálltak a lady patronesse, — egy akkorában gazdag szabóné, — pálmaligetes trónusa előtt.

Az egyik — nagyon népszerű — főúr összeülti a sarkantyuját, üdvözli a ladyt s megkérdi:

— Wie geht's, liebe Frau K.? Der Ball ist ja ganz hübsch?

A szabóné fesseleg, legyezi magát, végre, patronesse-i dícsőségében, hogy ő is mondjon valamit, azt feleli:

— Nur die Gesellschaft ist — sehr gemischt!

Nesze neked, demokrácia!

A gróf elvörösödik s azt mondja:

— No ja, lauter Schneider kommen nicht da sein!

Azzal sarkon fordult s ott hagyta a demokrata-bájt.

niszter bejelenti, hogy a kereskedelmi minisztériumban ma léptette életbe az új szociálpolitikai ügyosztályt, melynek főfeladata a munkásvédelmi, a gyermek- és női munkára vonatkozó törvényhozási intézkedések előkészítése és ugyanily czélból javaslat-tétel a többi között a fehér foszfor használatának eltiltásáról. Bejelenti a miniszter az iparfelügyelőségi állami intézmény kiterjesztését, foglalkozik a postaiügy kérdéseivel, ismétli a költségvetési bizottságban az alsórangu postai alkalmazottak anyagi helyzetnek javítása, valamint postamester-kérdés megoldása iránt tett kijelentéseit és kéri a házat, hogy a kért anyagi eszközök megszavazása által tegye lehetségessé a postai alkalmazottak követeléseinek jól megérdemelt teljesítését. A miniszter beszédét élénk tetszéssel fogadták.

A szerbi válság. Belgrádban a helyzet igen komoly, mert azokat a feltételeket, melyek alatt az ifju-radikálisok az ó-radikális kabinetet elfogadni hajlandók, az ó-radikálisok elfogadhatlannak találja és Pasics is nehézségeket támaszt, mert nem hajlandó beleegyezni egy olyan ó-radikális kabinet alakításába, melyből mindazok, akik valaha az ő bizalmasabb köréhez tartoztak, ki volnának zárva. Ugy ó-, mint ifju-radikális körökben tulnyomóan azt a nézetet vallják, hogy csak egy Vuics elnöke alatt alakítandó koalíciós kormánynak volna sikere, mert neki ugy az ó-, mint az új-radikális-pártban vannak hível és vele szemben a nacionalisták és haladópartiak is engedékenyebbek volnának. Vuics azonban, ki bár már felépült betegségből, de még nem érzi magát elég erősnek arra, hogy az ügyek élére álljon, nehézségeket támaszt. Barátai mindazonáltal azt hiszik, hogy mégis átvénné a kormányt, ha nem követelnék tőle azt, hogy az összeesküvőket kímélje. A városban, mint rendesen ilyen alkalmakkor, alarmhírek vannak elterjedve, melyek azonban minden alapot nélkülöznek. Azt hiszik, hogy az összeesküvőellenes-párt használja fel az alkalmat arra, hogy a különben is zavaros helyzetet még jobban komplikálja.

Velimirovics ma kijelentette a királynak, hogy az ellenzék magatartása miatt nem vállalkozik a kabinet-alakításra.

Belgrádból jelentik éjjel: A kormányválság dolgában a legutóbbi négy nap alatt alig történt lényegesebb változás. Bár a Velimirovics vezetésé alatt álló ó-radikális kabinet kombinációja mindinkább előtérbe lép, az ellenzéki körök hangulata után ítélve a válságot ez nem oldaná meg, legfeljebb elodáznia a válság megoldását, mert az ellenzék egy Velimirovics-kormányban csak azt látja, hogy egy a korona, mint a kormánypárt ragaszkodnak a Pasics-regimhez, amely ellen az ellenzék immár két év óta hasztalan elkeseredett harcot folytat. A kormánypárt ellenben alig mutat hajlandóságot arra, hogy az új választások lezajlása után az összes pártok képviselőiből alakítsák kormányt, amint ez az ellenzéknek óhaja volna. Minthogy Péter király is lehetőleg elkerülni igyekszik a szkupstina feloszlását, a kompromisszum létrejövételére vonatkozó remények ezidőszert még mindig igen csekélyek. Politikai körökben azt hiszik, hogy a korona legközelebb Velimirovics vezetésé alatt ó-radikális kormányt fog kinevezni, amely kísérletet tesz a költségvetés és esetleg az Ausztria-Magyarországgal kötött kereskedelmi szerződés leárgyalására. Csak ha a kísérlet nem sikerülne, akkor keresnek majd más utat és módot, anél is inkább, minthogy a költségvetési provizorium csak augusztus 14-én telik le.

Marokkó. A berlini beavatott körökben légből kapottnak mondják azt a madridi hírt, hogy valamennyi nagyhatalom hadihajókat készülni küldeni a marokkói vizekre alattvalóinak védelmére. Nincsen semmi ok erre, s illetékes helyen ma is tudják magyarázni ezt a híresztelést.

Párisból lapzártá előtt jelentik: Az a hír érkezett ide, hogy Abdul Aziz szultánt meggyilkolták. Clemenceau miniszterelnökhöz nem érkezett távirat, amely ezen híre vonatkozna. Egyébiránt teljesen alaptalannak tartják a híresztelést.

Németország tiltakozása a Kongo-ügyben. A Daily Chronicle-nek jelenti brüsszeli tudósítója, hogy a német kormány el van tökélye, hogy interveniálni fog a Kongo-kérdésben, mihely az anejiót a belga törvényhozás elhatározza. Az 1885-iki egyezmény alapján a német kormány tiltakozni fog az átadási klauzula ellen, amelyben nemzetközi konferenciát kell összehívni. Ebben Vilmos császár megegyezett Billow kancellárral és a múlt héten a Wiesbadenben időző Lipót királyt értesítették Németország szándékáról.

Széll Kálmán és a nemzetiségek.

Közművelődési kongresszus.

Budapest, június 22.

Kulturregysüleink vasárnap délelőtt kongresszusra gyűltek össze Pestvármegye székházának dísztermében. A kongresszusnak kettős célja volt: egy központi közművelődési orgánium megalakítása és tiltakozás a nemzetiségek tulajdonosi és ama rosszhiszemű rágalmaik ellen, amiket ellenségeink Európaszerte hirdetnek. A kongresszus mind a két céljának imponáló módon felelt meg. A kongresszusra ötvenhat kulturregysület küldte el képviselőjét; ily sürű már az a hálózat, mely az országban a magyar kultúra terjesztésének feladatát végzi. Közművelődési egyesületeink történetében új, az eddiginél is jóval termékenyebb korszakot jelent ez a kongresszus és annak alkotása, mert munkájuk ezáltal sokkal rendszeresebbé és így hatásosabbá is válik.

Megalakították az országos közművelődési tanácsot és Széll Kálmán hatalmas beszédében bélyegezte meg azokat az orgyilkosokat, akik hazug és ocsmányi rágalmaikkal nem állják oly színben tüntetni fel Magyarországot Európa előtt, mintha tüzzel-vassal pusztítaná a nemzetiségeket. Ez a beszéd, mely bizonyára utat talál Európa közvéleményéhez, lámulatosan gazdag lélek és gazdag elme remeke. Széll Kálmán gyönyörűen világítja meg benne a nemzeti eszme lényegét és megdöbbentően helyes logikával határozza meg annak tartalmát. A kongresszus imponáló, szép lefolyású volt. A vármegye ősi dísztermét zsúfolásig megtöltötték a közművelődési egyesületek képviselői.

A megjelentek között voltak a következők: gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, Széll Kálmán és Wlassics Gyula valóságos belső titkos tanácsosok, Molnár Viktor államtitkár, Barabás Béla, gróf Dessewffy Emil, Rákosi Jenő, Falussy Árpád, Alexander Bernát, Halász Ferenc, Konkoly Thege Miklós, Ábrányi Emil, Sándor József, Fazekas Ágoston, Arkay Kálmán, Földes Béla, Zilahy Simon, Bedő Albert, Hegedüs István, Nagy Dezső, Ruffy Pál, Benedek Elek, dr. Zolnay Jenő, Clair Vilmos, Ivánka Pál, Oberschall Pál, Ditrői Mór, Gyulay Béla, Reményi Antal, dr. Csányi Gusztáv, Körösi Henrik, Sigray Pál, Ujvári Béla, Kovács Ernő és még számosan.

A kongresszust gróf Károlyi Mihály nyitotta meg.

Az Országos Magyar Szövetség Kezdeményezésére — úgy mond — a magyarországi kulturregysüleink a télen értekezletre gyűltek össze és elhatározták, hogy kongresszust fognak tartani, melynek feladata lesz: a kulturregysüleink közös működését szabályozni. A kongresszus előkészítésével és a megalakítandó közművelődési tanács működési tervének megállapításával az értekezlet az Országos Magyar Szövetséget bízta meg. A munka sikerrel járt. A tervet elkészült és a kongresszus, ime, összejött. Mint az előkészítő bizottság elnöke, üdvözlő a nagy számban megjelent egyesületi képviselőket, egyuttal kéri, hogy alakítsák meg a kongresszus tisztkarát.

A tisztkar a következőképpen alakult meg: Elnök: gróf Károlyi Mihály. Társelnökök: Széll Kálmán, Béli Ákos, Rákosi Jenő, gróf Dessewffy Emil, gróf Zichy Vladimir. Alelnökök: Arkay Kálmán, Berczik Árpád, Bittó Dénes, Bedő Albert, dr. Gyürky Géza, Sándor József, dr. Ivánka Pál, dr. Kovács Ernő, dr. Pekár Gyula, Deák Lajos. Titkár: dr. Csányi Gusztáv. Jegyzők: Ábrányi Emil, Clair Vilmos, dr. Fodor Oszkár, Gallovits Jenő, dr. Oberschall Pál, Szilágyi Károly.

A király és József főherceg üdvözlése.

A kongresszus ezután gróf Károlyi Mihály javaslatára hódoló sürgényt küldött a királynak, nemkülönben táviratilag üdvözölte József főherceget, akik a kongresszus védőségét elvállalták.

A királyhoz intézett sürgöny szövege ez:

A magyar közművelődési egyesületeknek Budapesten két napi kongresszusra összegyűlt képviselői kéri felségedet, fogadja kegyesen hódolátukat. Törekvésük a király és a nemzet dicsőségét és hatalmát munkálni. Bizalmat Istenben, királyban, nemzetben és igazságukban van. A Gondvisel-

lés örökdíjként felségeden, Isten áldja meg a nemzetet, melynek minden fia hűségét, erejét, tudását, lelkességét készen tartja a trón és a haza szolgálatára.
Gróf Károlyi Mihály.

József főherceghez a következő táviratot mezenestették:

Felsőszécsény, mint a Kongresszus védőjét és fenségese nejét Augustus főhercegeasszonyt tisztelettel és szeretettel üdvözlő a közművelődési egyesületek kongresszusa a mai napon Budapesten. Felsőszécsény dicső atyja nyomdokain járva, rokonérzettel és érdeklődéssel kísérte mindig a nemzeti és hazafias egyesületek működését. A kongresszus és alkotásai valamint további munkássága részére is tisztelettel kérjük felséged érdeklődését a szeretet ama mértékéig, melyet felséged és fenségese családja iránt táplál és őriz az egész magyar nemzet és a jelen kongresszus minden tagja.

Gróf Károlyi Mihály.

Dr. Csányi Gusztáv jelentette ezután, hogy a Kongresszuson 56 kulturregysület van képviselve.

Általános figyelem között emelkedett szószóra ezután Széll Kálmán, hogy hatalmas szóval tiltakozzék a jogtalan, nemzetiségi törekvések, valamint a bel- és külföldi támadások dolgában. Széll Kálmán beszéde így hangzik:

Széll Kálmán beszéde.

Igen tisztelt kongresszus! (Halljuk! Halljuk!) Az a megtisztelő megbízatás ért, hogy ma, midőn közös érdekeink megbeszélésére és erőnk tömörítésére összejöttünk, azokról a vonatkozásokról szóljak önökhez, amelyekben a mi nemzetiségi viszonyaink a közművelődési egyesületek feladataival és munkakörével érintkeznek. Ezek a vonatkozások a magyar politikának — minden magyar politikának — alapvető feltételeivel és alkatelemeivel szoros összefüggésben vannak.

A magyar politika.

Mi a magyar politika e kérdésekben? A magyar politikának alapvető gondolata és főcélja az egységes magyar állam kiépítését folytatni alkotásokban, intézményekben, az ország politikai, kulturális és gazdasági viszonyainak fejlesztésére és megszilárdítására (Ugy van! Helyeslés.) az egész nemzet számára, a nemzet minden fia számára vállalásfelelőket és nyelvi különbség nélkül. (Élénk helyeslés.)

Az egységes magyar nemzetnek minden fia egyenlő a magyar törvény előtt. A magyar törvény különbséget nem ismer és nem tesz, egyenlő jogokban részesíti. Mégis azzal az egy korlátozással a nyelvre nézve, amelyet az ország politikai egysége, törvényhozásának, kormányzásának és igazságszolgáltatásának egysége abszolúte megkövetel. (Felkiáltások: Nagyon helyes!) Mert ebben jut kifejezésre — és helyesen jut ebben kifejezésre, mert hiszen ezek az államélet legkimagaslóbb elemei — az egységes magyar állam magyar jellege.

És mi, akik a magyar kultúrát erősítjük és terjesztjük, mi nem elfogultsággal, nem előítéllettel: szeretettel közeledünk ama honfitársaink felé, akiknek anyanyelve nem a magyar nyelv. Nem akarunk mi senkit közüllük bántani, sem törvényes jogában, sem nyelvében, sem vallásában, sem kultúrájában, sem szokásaiban megcsorbítani. (Ugy van!) Mi egyformán békés és engesztelékeny szellemmel közelítünk hozzájuk. Csak egyet követelünk és ez az, hogy a magyar állameszme híveinek vallják magukat. (Igaz! Ugy van! Ez kell!), még pedig vallják hátsó gondolat nélkül, lélekben és szellemben, nemcsak szóval, hanem tettel is.

Nem mondom ezt ok nélkül. Az én hosszú politikai pályámon és igen sok különböző vonatkozású munkakörömben nem egyszer ötlött fel nekem az, hogy a mi nem magyar ajku honfitársaink közül sokan, néha szándékosan, ajkukon hordják a közös haza szavát és fogalmát, de kerülgetik és óvakodnak a magyar állameszme fogalmától. (Igaz! Ugy van! Ez a baj!) Én sokszor találkoztam különben tiszteletreméltó és nyugodt elemekkel, akik féltekenykednek, visszahúzódnak akkor, amikor olyasvalamiről van szó, ami a magyar állameszme erősítését, fejlesztését és megszilárdítását jelenti. (Ugy van! Fájdalom! Sajnos!)

Én ezekről a kérdésekről akarok beszélni. (Halljuk! Halljuk!) Értsük meg egymást mi és nem magyar anyanyelvű honfitársaink.

Mint minden politikai tétel, mint minden politikai igazság a maga elvi meghatározásában egyszerű, már kevésbé egyszerű és nehéz a maga alkalmazásában. És ha van kérdés, ennél a kérdésnél áll ez. Két szempont vezet bennünket: egyfelől a magyar állameszme, az egységes magyar állameszme imperatívus és kategorikus fogalma és követelménye és másfelől az igazságnak és a méltányosság-nak és az engesztelékenységeknek érzete. És e két elv segítségével eltaláljuk a helyes utat, amelyet ebben a kérdésben, ennek szövevényes és bonyodalmas útjain követnünk kell.

Meghódolás a magyar állameszme előtt.

A törvény előtt való egyenlőséget senki kétségbe nem vonja. Az igazság legyen minden alkotásunkban, minden kormányzati tényünkben és társadalmi életünkben az érintkezésben is a vezéreszme; méltányosság, engesztelékenység, békés felfogás és közeledés; mi szeretettel igyekezzünk őket hozzánk és a magyar államhoz fűzni, ne erőszakkal; ne bántuk őket sem vallásukban, sem nyelvükben, még szokásaikban sem. Csak tanítsuk meg az ahhoz való ragaszkodást és azt, hogy ez a nagy erő, amelyre nekik is éppúgy szükségük van, ez az a nagy erő, amely alatt oltalmat találnak ők is. (Ugy van!) De követeljük egyet: követeljük a magyar állameszme feltétlen és nyílt elismerését, sőt kijönöm, meghódolást a magyar állameszme előtt. (Élénk helyeslés, tetszés és taps.)

Mindig azt tartottam, hogy a magyar állam a maga erejét ne csak akkor éreztesse, amikor büntet, amikor megtorol, ne csak akkor legyen erős, a kéz, amikor szorít, de legyen erős akkor, amikor kapcsol, amikor odafűz s a szeretetnek melege és a jóindulatnak a melege és az engesztelékenységek a malasztja vezessen. A magyar ne taszítson, de vonzzon. (Élénk tetszés.) Kapcsoljuk ide őket magunkhoz, hogy érezzék és hatályosan érezzék, a magyar államnak ne csak erejét, hanem a magyar államnak áldásait, működésének minden jótéteményét. (Ugy van!)

Azokban semmit a magyar állam rovására! És ha ebben a szellemben indulunk el, gondolom, célhoz érünk; mert abban, ami az állameszme rovására menne, intrazigensnek vagyunk mindannyian, intrazigens minden magyar politikus és intrazigensnek kell lennie. És megmondom az okát. Mert Magyarországnak a magyar állameszme kiépítéséhez, megszilárdításához ősi, szent és legitim jogai vannak. (Élénk tetszés, helyeslés és éljenzés.) Mert ez az ország Magyarországnak a kiépített meg. Ezt a földet magyarok a magyarnak szereztek meg. Ezt a földet magyarnak tartották meg a mi őseink tatár és török ellen, a Keletnek és a Nyugatnak minden befolyása ellen. Azt amit őseink megalkottak és megtartottak ezer éven át az ő nagy, államalkotó erejükkel, azt a magyar államnak lesz ereje s ennek a nemzeteknek kötelessége megvédeni és megtartani. (Zajos éljenzés és helyeslés.)

Az erős állam.

A legfőbb jogcím ez, a történelem jogcíme; de vannak más jogcímeik is, amelyek a magyarságot, illetőleg a magyarságnak ebben az államban a hegemoniáját és szupremáciáját teljes mértékben indokolják. Itt, Európa ezen helyén, ahol a Kelet Nyugattal érintkezik, ahol a Keletről, Nyugatról támadó hullámverések összehatározhatnak, ahol — akár miképpen forduljon az európai helyzet sorsa — nagy fontossága van annak, hogy ezen a helyen egy erős állam legyen. (Ugy van!)

Már most kérdem én: az erőnek s a belső tömörségnek rovására folytatott politika mily eredményeket szülne? Csak az az állam erős, amelyet egy egységes, nagy nemzeti gondolat és törekvés visz. S ezért csak egy magyar állam lehet itt erősen és konszolidált alapon álló, nem más. Mert csak az lehet egységes. Ez tehát nemcsak a legitim jog mellett, hanem az adott helyzetnél fogva is bizonyítja és indokolja, hogy ennek az államnak a magyar karakterét gondosan és nagyon vigyázva óvnunk kell. (Élénk tetszés és helyeslés.)

A mi idegenajku, de magyar érzésű honfitársainknak érdeke — s ezt ők be fogják látni — hogy ezt a felfogást elfogadják és velünk ezt megoszassák. Mert nemcsak kívülről befelé, de bent is oly bizonytalanság állna elő a helyzetben, az erőnek és a törekvéseknek különbözősége oly ütköző pontot képezne itt, ha ez a magyar állam nem állana a magyar karakternek az alján, (Igaz! Ugy van!) hogy egyik a másikat paralizálna, egyik a másikat — mert hiszen nem egységesek az ő törekvéseik, hanem eltérők, divergensnek — valóban minden irányban a fejlődésben megakasztaná. Törekvéseik egymás elleni harcban csorbulnának meg. És amit egy helytelen politika az egységes magyar állameszme rovására eredményként dobna oda konzul, amelyen ők összevesznének, amelyen ők nem tudnák jövő fejlődésüké biztosítani, sőt ellenkezőleg, mert hiszen a magyar államnak egységes ereje az egyedüli, amely nemcsak összeköt és összefűz, de tud kiegyenlíteni és a kiegyenlített alapon tud szilárdan megállani. (Ugy van! Tetszés.)

E mellett a történelmi és a helyzetnél fogva adott jogcím mellett van annak, hogy ez az állam csak magyar lehet, egy másik jogcíme és ez az intellektuális, kulturális és a gazdasági erőnek a jogcíme. A mi vezetőképességünk és vezető jogunk ezen is alapszik. És ez az ország, amelyet ezer éven keresztül a magyar elem tett országgá, a középkor vitt oda, ahol ma áll: ez az ország ezt a vezetést nem nélkülözheti.

Hanem ez azután nagy kötelességet ró ránk: azt a kötelességet, hogy az országot intelligenciában, kultúrában, kulturális és gazdasági erőben fejlesz-

szük és vigyük tovább; mert e téren elől kell járniuk a mi honfitársainkkal szemben is. A magyar kulturának, a magyar műveltségnek, a magyar intellektuális erőnek kell annak lenni, ami a legmagasabbban áll. (Ugy van! Ugy van!)

Gyapardódiék az ő kulturájuk, fejlődjük, mi nem álljuk annak utját, sőt elősegítjük a magyar kulturának összekapcsoló, kiegyenlítő és erősítő szárnyai alatt; de a hegyek és hegyláncok nagy esucesai között is van mindig egy, amely a legmagasabb. A magyar kulturának kell dominálnia és annak kell a legmagasabb helyzetben állania annak kell kimagaslania, hogy minden ember lássa, hogy ezt az országot nemcsak történelmi jogon, hanem ezen a jogon is a magyarság vezeti. (Hosszas, élénk tetszés, helyeslés és taps.) hogy ez az a magyar kultúra, amely kimagaslik. Ez legyen az a ragyogó nap, amely fényt és meleget ad, amely az ő kulturájukat is táplálja, amely annak is megadja a meleget, annak is megadja a fényt, de fénylik, mint uralkodó csillag, e felett az ország felett, ennek az országnak javára és boldogulására és azért, hogy őket is védje, őket is óvja. (Élénk helyeslés és éljenzés.) A magyar hegemoniának ez képezze legerősebb jogcímét; ez az az etikai jogcím, amely előtt eltörpül minden ellenvetés, amely előtt mint dönthetetlen jogcím előtt meg kell hajolnia mindenkinek. (Lelkes éljenzés.)

Erre munkálkodnia kell az államnak, ezt meg kell tennie a társadalomnak. Ezt az országot elsősorban meg kell védeni és meg kell tartani magyarnak és másodsorban meg kell alkotni műveltné, gazdagnak, felvilágosodottnak, előrehaladottnak. (Élénk felkiáltások: Igaz! Ugy van!) Minél magasabb fokra kell fejleszteni a magyar kulturát és szaturálni vele a nemzetet. (Élénk tetszés.)

A védelem.

A védelem elsősorban a kormányának és a törvényhozásnak a feladata; a kultúra fejlesztésénél a főszűl a társadalomra esik; a magyar társadalomnak, amelynek támogatását a kormány hatalma, az állam ereje nem nélkülözheti (Ugy van!), kell leginkább asszisztálnia a második munkánál, testtel-lelékkel, félretéve a közönyt, félretéve a visszavonást, félretéve a köztünk levő eltéréseket, vagy nézetkülönbségeket, egy szívvel, egy lélekkel, mert arról van szó, hogy Magyarország jövőjének a kulturája, Magyarország kulturális fejlődése és felvirágzása és ezzel Magyarországának ez az eminens állása biztossá tartsák; a magyarságnak hegemoniája és a magyar állam megerősödése függ ettől. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Nekünk hivatásunk ez elsősorban, kulturegyleteknek és azért nekem, aki a magyar kultúra szerény munkása vagyok és azt melegen szeretem, amióta csak gondolkodni és érezni tudok (Lelkes éljenzés), örömmel telik el szívem, hogy összejött Magyarország intelligenciájának, Magyarország közművelődési munkásainak java és virága. Örülök, hogy megjelent köztünk az én mélyen tisztelt barátom, a jelenlegi közoktatásügyi miniszter (Szűnni nem akaró élénk tetszés, éljenzés és taps, élénk felkiáltások: Éljen Apponyi!), szimbolumául annak, hogy a kormány és állam és társadalom egységes fogalmak (Ugy van!), oly fogalmak, amelyeket elválasztani egymástól nem szabad, de nem is lehet. Csak erős társadalom épülhet fel erős állam és viszont csak egy erős állam emancipációja, védelme inspirációja élte a társadalmat. Ő, aki fekkölt szellemmel, nagy tudással és bámulatos ügyszeretettel viszi ennek az országnak egyik legfontosabb és legemléksebb ügyét, a magyar kultúra ügyét, (Igaz! Ugy van! Élénk éljenzés) megjelent köztünk, hogy ennek a tételnek, amelyet én vallok és hirdetek, amióta csak politikáról gondolkodom és politikáról beszélek, a maga részéről is tanúságot tegyen, amiért én csak köszönettel tartozom neki. (Élénk éljenzés.)

Nincs mitől félnünk, nincs, mit fenyegetnünk.

Ebben az irányban kell dolgoznunk, nyugodtan, öntudatos elhatározással. Nincs mitől félnünk. Ez az ország és ennek az országnak magyar intelligenciája elég erős, hogy ezeket az elveket érvényesíteni tudja, amelyeket magának vall. Nincs mit fenyegetnünk, semmiképpen sincsen. Nincs okuk a mi honfitársainknak, a mi idegenajku polgártársainknak a rettegésre, senkinek bántia őket. Nincs ok idegesre egyik részről sem és — aminek éppenséggel ki kell zárva lennie — nincs helye a szenvedélynek e kérdések intézésénél. Mi ezekkel az erővel, evvel a szellemmel, azt hiszem, csak jót, csak áldást hozunk az egész országra, de órájuk is.

Vaskéz és barátság.

Vaskézzel nyuljon be az állam ott, ahol a magyar állam egysége ellen intézett merényleteket kell megtorolni. (Zajos felkiáltások: Igaz! Ugy van!) Itt nem ismerek kíméletet. Meg kell torolni az agitációt, amely ez ellen folyik, a titkosat főképp, ha kideríteni lehet, mert természetszerűen az, aki a homályból kerül elő e gonosz szándékkal, az megéppen megérdemli a büntetést (Igaz! Ugy van!) De öleljen magához a magyar állam mindenkit, aki őszintén melléje áll. Bármilyen nyelven imádja a

magya istenét ennek az országnak akármelyik fia, az ennek az országnak kedves fia, ha ehhez az országhoz mint olyanhoz, az egységes magyar államhoz és az államnak alapvető politikájához és alapvető törekvéseihez ragaszkodik. (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés és éljenzés.)

És ezért ne hallgassanak honfitársaink azokra, akik ellenkező tanokat hirdetnek; ne hallgassanak oly tanokra, aminőket kívülről hurcolnak be. Méreg az, amely első sorban őket sorvasztja el és árt az egésznek, a magyar állam testének is, de első sorban az ő szervezetüket és az ő jövőjüket támadja meg. (Ugy van!)

Behurczoltak ilyen tanokat különböző oldalról, még a németajku hazafias polgárság közé is, akik a legbensőbbben ragaszkodtak a magyar államhoz, akik generációkon keresztül tudták, mit tesz az: a magyar államhoz ragaszkodni. És a magyar állam sem bántotta sem vallásukat, sem nyelvüket, sem szokásaikat; még eredeti szólásmódjukat, kiejtésbeli sajátosságait is megtarthatták. Az a magyar állam csak azt követeli, hogy hű fiai legyenek a magyar hazának, a magyar államnak, amint voltak is és ma is azok. Még azokat is bujtogatják, még azoknál is szíjják az engedelmiséget álmadozó teoretikusok, vagy tudva zavart okozó professzionátus agitátorok. Pedig itt-ott olyan helyekről jönnek, ahol — példák lehetne igazolni — egészen másképpen hánnak az idegenajku honfitársakkal. (Élénk felkiáltások: Igaz! Ugy van! Poroszország! Oroszország!) Igen! Vannak erre példák Nyugaton és vannak erre példák Keleten. Nem akarok hosszasan rámutatni Posenre, nem akarok beszélni a másnyelvűekről a Kelet minden tartományában. Hanem állítom, hogy nagyobb aequanimitással, az egyenlőség nagyobb tiszteletével, nagyobb méltányossággal, szeretettel, nevelni, hozzánk csatolni való törekvéssel, kulturájuk és nyelvük kimélisével egyetlenegy centrális nagyhatalmi erő, egyetlenegy nagy állam sem viseltetik idegen ajku honfitársai iránt, mint a magyar állam. (Igaz! Ugy van! Élénk tetszés és éljenzés.)

Mi békében akarunk együtt élni, mi békében akarunk együtt dolgozni. Az a kéz, amelyet nyugodt fő nem vezet, az a kéz, amely maga sem képes igazolomtól, idegességtől menten, nyugalmasan hozzáfogni a munkához, az nem fog építeni sohasem.

Semmiféle bujtogatás, semmiféle igazságtalan vádaskodás és megrágalmazás nem fog eltéríteni törekvésinktől, az igazságos, méltányos elbánástól és elveinktől, ragaszkodunk jogainkhoz, ragaszkodunk ahhoz, hogy ennek az államnak magyarnak kell lennie és maradnia, (Igaz! Ugy van!) de amellett igazságosak leszünk minden körülmények között. (Hosszas, élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

A rágalmazók.

És hát mit szóljak arról, a mi igen szomorú telenete a legutóbbi időknél? Mit szóljak azokról, akik, mint orgyilkosok, névtelenül megrágalmazzák és bevádolják a művelt Európa előtt ezt a nemzetet. (Ugy van!) és állítják, hogy itt erőszakkal el van mindenki nyomva, ki nem magyarnak vallja magát és megrágalmaznak mindenkit, odaállítják — mondhatnám, eltévedt fel fogású, különben igen nagy szellemű egyének (Igaz! Ugy van!) országunk és nemzetünk legjelesebbjeit, mint olyanokat, akik idegenajku polgártársainkat üldözik és szorongatják! (Derültség.) Nos, hát, az elvakultságnak, az eltévedett észjárásnak nagy foka, nagyfokú gyengeség és naivság kell ahhoz, hogy valaki ilyen vádaknak felüljön. Nem is emlittem volna talán azt az esetet, amikor egy különben nagyszellemű idealista, aki azonban politikához, a magyar politikához legalább semmiesetre sem ért, megrágalmazta a magyar nemzetet, megrágalmazta az én t. barátomat, gróf Apponyit (Élénk éljenzés); nem szólanék többet róla, mert talán az incidens nem oly fontos, ha izólalt esetnek tudnám; de látok bizonyos rendszert (Élénk felkiáltások: Ugy van! Ez a fontos!) és látom elszórva és alattomos raffinériával Európa sajtójának minden részében, amely a legutóbbi időben azt a tendenciát követi, hogy minket Európa előtt leszállítson, capitis diminutióval illessen, meggyalázzon, megrágalmazzon és úgy állítson oda, mint barbár üldözöket, akik itt, mint régente, a török hódoltság korában, csak egyet ismernek: a hatalmat és azontul csak rabzolgákat.

Hisz csak az imént az európai sajtót bejárta egy különben sajnálatraméltó eset, a csernovai eset, amelynél pedig a szigorú vizsgálatok alapján kiderült, hogy egy egyszerű rendbontási és rendhelyreállítási cselekvényről volt szó, ahol agitátorok a tulbuzgó népet egy vallási aktus esetéből arra birták, hogy tettleg inzultálja a rendre örködő közegeket. Hát ilyen — sajnos bár — de egyszerű — policziális és rendzavaró esetek százával és ezrével fordulnak elő másutt is, minden országban. Nos hát, ez ellen nem lehet elég erővel tiltakozni (Igaz! Ugy van!); és én megbélyegzem erről a heyről mint orgyilkosságot (Szűnni nem akaró zajos helyeslés és taps.), mint rágalmat, mint alávaló, undok hazugságot azok részéről, akik ezeket a rágalmakat névtelenül ellenünk szórják. (Ugy van! Ugy van! Hosszas, zajos helyeslés és taps.)

És ez nem is azokat illeti, akik talán kisebb-na-

gyobb jóhiszeműséggel felülnek, de azokat illeti, akik kihasználják ezt a hiszékenységet, ezt a nemtájékozottságot (Igaz! Ugy van!) Honfitársaink nekünk és a hátunk megett gyilokkal és méreggel dolgoznak; mérgezik ennek az országnak a testét alávaló gonosszággal. (Zajos felkiáltások: Igaz! Ugy van!) Az, amivel megrágalmaznak, hogy Magyarországon erőszakkal vannak elnyomva és jogaiktól megfosztva, az egy minden alapot nélkülöző, valótlan mese.

Csak egyet kérdek én ezekkel szemben Európa jőzan, nyugodt közvéleményétől: Ha ez az ország erőszakosan akarna mindent eltörölni, ami nem fajilag és typice magyar, ha ez az ország mindent el akarna nyomni és itt osztályuralmat akarna felállítani, vagy faji uralmat: nem lett volna-e elég idő arra ezer év óta vagy nyolczszáz év óta, sok századon keresztül — mert különböző századokon jöttek részben ezek a különböző fajok — ezt megcselekedni? És nem cselekedte meg. (Ugy van!) És önönmaguk czafolnak magukra, akik ezekkel a galád rágalmakkal élnek: önönmaguk, mert hiszen minden idegen nyelvű honfitársunk nyelvében, kulturájában érintetlenül maradt, hosszú századok óta élő az ő nyelvük, élő az ő vallásuk, élő az ő szokásuk, élő mindaz, ami nekik faji sajátosságuk és mi élni hagyjuk ezeket, csak illesztjük bele a magyar állameszmének a keretébe. (Ugy van!) Mi cseppet sem aggódunk aziránt, sőt szeretjük, ha művelik magukat, szeretjük, ha fejlesztik a kulturájukat, mert akkor azt hisszük és azt reméljük, hogy jobban megértenek bennünket és akkor az engesztelékenységet malsztja idehozza őket és a szeretet fogja fölvaltani azt a gyűlölséget, amely az iskolákban itt-ott a magyar állameszme ellen irányul.

Ezek, t. kongresszus, az én nézeteim nemzeti-ségi vonatkozásainkról és azokról a kérdésekről, amelyek az e körbe tartozó feladatainkat érintik. (Halljuk! Halljuk!) És ezekhez, azt hiszem, minden igaz magyar hozzájárul. (Ugy van! Ugy van!) Mi nem engedünk a magyar államnak hereditárius, legitimus, történelmi és természetadta jogain (Ugy van! Ugy van!), előjogain, hegemoniáján, vezető szerepén és szupremáciáján sebeket ejteni (Élénk tetszés és éljenzés), de azontul méltányosak, igazságosak, előzékenyek vagyunk minden iránt, ami ebbe belefér. De már azt, amit talán nem sokan még, de némelyek — és törekvéseikben öntudatlanul mások is — czéloznak: hogy ezt az országot eléje vigyük egy olyan pseudosvájci konföderáció torzképének, azt már el nem fogadom és azt el nem fogadja magyar ember soha. (Ugy van! Ugy van!) Az ellen, aki ezt akarja, tüzzel és vassal fogunk küzdeni. (Ugy van! Ugy van!)

T. kongresszus! Nagyon komoly és nagyon nehéz kérdések várnak a magyar törvényhozásra és a magyar társadalomra. És én, aki ezekről a kérdésekről most beszéltem, talán hibát követnék el, ha elkerülném — mintegy szándékos elhallgatásnak, elke, rülségek látszhatnék — azt a kérdést, amelynek megoldása előtt állunk, értem a parlamenti választójog reformjának kérdését és annak a mi ügyünkre való vonatkozásait.

A választói jog.

Más helyen és más minőségben már évekkal ezelőtt, mikor az ország ügyeit vezettem, azt vallottam, hogy az ötven vagy több évvel ezelőtt, most már majdnem hatvan évvel ezelőtt keletkezett választói jog nem felel meg sem az ország haadásának, sem műveltsége mai állásának, nem felel meg azoknak a társadalmi rétegeknek, amelyek azóta fel nőttek, megizmosodtak, megerősödtek és amelyeknek joguk van, hogy számbavétesseken. Kijelentettem mint miniszterelnök, hogy ezt a választói jogot reformálni kell. Már most az idők jártával előállott az a kérdés, hogy ez a reform az általános választási jog elve alapján történjék. Ez a reform ezen az alapon fog megtörténni. Emellett szól az igazság, a joggyenlőség, közszabadság és a modern állami életnek igen sok más politikai és szociális momentumai. Meg torjuk ezen az alapon csinálni (Helyeslés.), de egyet nem tudok elhallgatni. (Halljuk! Halljuk!). Nincs iogunk ebben a kérdésben nekünk, kulturegyleteknek állást foglalni; a törvényhozásnak kérdése ez: de azt hiszem, a magyar társadalomnak, amelynek életérdekeit érinti, ahhoz joga van s önöknek, akik ennek a társadalomnak a kulturális egyletekben egyesült összeségét képezik, joguk van megnyilatkozni aziránt, hogy ennek a választási reformnak, amely legyen jogkiegyenlítő, legyen liberális, legyen általános, legyen jogkiterjesztő a legmesszebb mértékig, ameddig csak az állam érdeke kívánja, kettőt szem előtt kell tartania. (Halljuk! Halljuk!) kettőt semmi körülmények között feladni nem szabad, nem szabad az ország jövőjére való tekintetből. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik, hogy az országnak a vezetése és a döntősúly, végre is, a népek az alkotmány sáncaiba való bevitele mellett, a legszelesebb rétegekben, az ország intelligenciájának kezében kell maradnia. (Élénk helyeslés.)

A második az, hogy olyannak kell ennek a parlamenti reformnak lennie, amely nem csorbítja meg az egységes magyar állam karakterét (Ugy van!), hanem a jövőre is megtartja és a jövő generációknak

Is átadja úgy, ahogy a mi egyszóval erre nézve átvettük. (Hosszas helyeslés, éljenzés és taps.)

A mi politikánk és a mi törekvéseink nem pienzvek senki irányában sem. Simulók azok, inkább előzékenyek és defenzív természetűek! A nagy magyar kultúra ügyének továbbvitelénél az összességet, ennek az országnak minden rétegét, minden fiát szeretnék, ha tudnák felölelni és befogadni. Se szülkeblültségnek, sem erőszaknak helye nincs ott, ahol az egységes magyar állam jövője kockáztatható. Nem iöknek és nem taszítanak vissza. Nem erőszakolnak semmit és ezután sem fognak. De nem ismernek meghátrálást azon elvektől, amelyek ennek alapelemeit és alkatelemeit képezik, ennek a mi magyar, igazságos, méltányos, de magyar politikánknak az alapját képezik. És igyekezni fogunk az uton haladni, amely egyedül vezet a célhoz, a megértéshez. Bár csak ők is értenének meg bennünket, úgy, mint ahogy mi jóindulattal és előzékenységgel közeledünk feléjük. (Igaz! Ugy van!)

Az igazi magyar nemzeti politika az, amely a magyar állam szuverenitását, az egységes magyar államnak magyar karakterét semminek sem áldozza fel, de méltányos, igazságos és előzékeny az országnak minden fia iránt. És viszont csak az a nemzetiségi politika jó az ő szempontjukból, amely a magyar államnak, az egységes magyar államnak a tekintélyét, az erejét, a hatalmát elismeri és csak azt kéri, amit a saját kulturájának és nyelvének ápolására kérni jogosítva van, ezt és többet nem. Ezt meg is adjuk, de többet adunk a magyar állam eszméje nekünk semmi körülmények között sem enged meg. (Ugy van!) A magyar állameszme ellen agítók és a nép közé kell állni. El kell őket választani egymástól és ki kell a kezükből szabadítani a népet jó közigazgatással, jó igazságszolgáltatással és a jogegyenlőségnek és jó elbánásnak jótéteményeivel.

Békésen kell ezt a kérdést is elintézni, mint minden kérdést. Nem konvulziókkal lehet az ország ügyét előbbrevinni és a fejlődést biztosítani, egy nemzet ügyeit rendben tartani.

Nagy dolog a dinamit. A kémikus és a mérnök a maga szobájában a tudomány világításánál kiszámítja annak hatásait és amikor alkalmazza, nem csalódik. Az állami szervezet, a népet, a nemzeti élet, az nem olyan természetű, hogy ott eruptív szerekkel szabadon dolgozni; ott a dinamitszerű konvulziókat előidéző szerek roncsoznak, azoknak romboló hatását előre kiszámítani senki sem tudja. S éppen ezért nem konvulziók és összeitékzések után, hanem a rendnek, az egymás megértésének után fogjuk ezt az ügyet itt rendbe hozni és az ország érdekében kell rendbe hozni minden körülmények között. (Ugy van!)

Tegyük ezt egyesült erővel és tegyük — a magyar ember ebben az irányban és az ő hatáskörében mindnyájunk közös feladatává. Ha minden magyar ember ebben az irányban és az ő hatáskörében nem csak érez és gondolkodik, de cselekszik is, akkor az országügyét és nemzetiségeknek ügyét és viszonyát az egységes magyar állam exigenciáival rendbe hozni nem lesz nehéz és nem lesz lehetetlen feladat. De ha a társadalom visszavonul, ha a társadalom nem támogatja lelkesedéssel azokat, akik, mint hívők a pusztában, tettekre hívják: akkor az államnak a ténykedése ezen a téren meddő és béna marad és a várt eredményeket nem hozza meg.

Ezeket a törekvéseket, ezeket az elveket őrizük mi a haza oltárán, mint szent tűzet; ezeket őrizük mi, közművelődési egyesületek, ezeket igyekszünk fejleszteni és erősíteni, hogy egyesült erővel elérjük azt, amit akarunk: mindnyájunknak közös javát és ennek az országnak, amelyet szeretünk, amelyet imádjunk, mert mindnyájunké, boldogulást.

Percekig tartó éljenzés és taps követte Széll Kálmán beszédét, amelyet közben is folyton megszakított a tetszés lelkes megnyilvánulása. Azután Rákosi Jenő válaszolt a beszédre.

Rákosi Jenő beszéde.

Amikor föladatomhoz kell látnom, ugymond, két érzés fog el: az egyik majdnem komikum, a másik majdnem tragikus dolog. A komikus érzés az, hogy nekem kell egy puskalövésrel figyelmeztetni arra, hogy most szólt az ágyú. (Derültség.) Ellenben fájdalmas is e föladat és úgy érzem magamat, mint az a fiu, aki sápadtan és megrettenve áll az őserdő előtt, mert belekiáltott és az őserdőnek misztikus élete megszólalt és ezer hangon, ezer változatban csodálatos hangokban adta vissza a fiúnak gyöngye kiáltását. Most a fiu nem kiált, de zeng az őserdő és a fiutól várják, hogy visszazengjen nekik: a fiu pedig tehetetlenül és megrettenve áll az őserdő előtt. Azután üdvözölte a kongresszuson megjelenteket, különösen gróf Apponyi Albert kultszminisztert és Wlassics Gyula volt kultszminisztert. Azután így folytatta:

En azt gondolom, hogy minket túlságosan foglalkoztat a nemzetiségi kérdés. En ennél fontosabb kérdést tudok magunkra nézve a magunk kongresszus szempontjából. En azt gondolom, fontosabb nekünk a nemzeti kérdésnek megoldása. Megalkotni egy államot, megalkotni azt a legfőbb egységet, azt

a legfelsőbb intézményt, mely azokra a funkciókra képes, amelyeknek sikeres ellátása nélkül sem egyesek, sem többek, sem az összesség boldogulni nem képes. Magyar államot kell tehát itt alkotni azokkal a tényezőkkel, amelyek egyesítenek, amelyek az embereket összehozzák, összeforrasztják, egységet alkotnak. Az összefoglalás az egység legfőbb tényezője, legnyilvánvalóbb eszköze, a mi lelkesedésünknek tárgya a nyelv. A nemzetiségeket nem kell erőszakkal megmagyarosítani, de intézkedni, hogy az értelem bizonyos érettségi fokán minden ember belássa, hogy ebben az országban szüksége van a magyar nyelv tudására.

Foglalkozott a külföldön terjesztett rágalomokkal és rámutatott arra, hogy a hazugság és a gonoszság mindig találékonyabb és erőszakosabb, mint az igazság. Az igazságnak csak egyetlen hű és igaz barátja van, az idő, de ezt tudni kell bevárni.

A tanács megalakulása.

Rákosi Jenőnek nagy tetszéssel fogadott beszéde után a kongresszus az elnökség indítványára a következőket választotta meg a közművelődési tanács tagjaivá: Antal Gábor, Bedő Albert, Berczik Árpád, gróf Bély Ákos, gróf Dessewffy Emil, dr. Falussy Árpád, Giesswein Sándor, Grecsák Károly, dr. Gyürky Géza, Halász Ferencz, Ivánka Pál, dr. Jancsó Benedek, Kelemen Béla, Kornfeld Zsigmond, dr. Kovács Ernő, gróf Mailáth József, dr. Oberschall Pál, ifj. báró Perényi Zsigmond, Rákosi Jenő, Sándor József, dr. Sebess Dénes, Semsey Boldizsár, dr. Tarnay Gyula, dr. Timon Ákos, gróf Zichy Vladimír.

Sándor József indítványára a kongresszus elhatározta, hogy a jövő évi kongresszust Kolozsvárott tartják meg. Gróf Bély Ákos felszólalásában kijelentette, hogy Kolozsvár város meleg vendégszeretettel fogja fogadni a kongresszus tagjait. Sándor József végül az összes közművelődési egyesületek nevében köszönetet mondott gróf Károlyi Mihály elnöknek fáradozásaiért, mire az elnök megköszönve az üdvözlést, berekesztette a kongresszust.

A lakoma.

Délután két óraker a kongresszus tagjai a Royalban lakomára gyűltek össze. Az asztalfőn Széll Kálmán foglalt helyet. Mellette ültek gróf Károlyi Mihály, Rákosi Jenő, gróf Bély Ákos, gróf Apponyi Albert s a közművelődési egyesületek több vezetői. Az első felköszöntőt gróf Károlyi Mihály mondta a királynak. Azután József főherceget és nejét Augustia főhercegnőt éltette.

Rákosi Jenő állt fel azután szólásra. Ezuttal sokkal könnyebb föladatom van — így szólt — mint délelőtt, mert most abban a helyzetben vagyok, hogy most én kiállok be az erdőbe. (Derültség.) Az a feladat jutott nekem, hogy éltessem gróf Apponyi Albertet. (Zajos, hosszas meg-megújuló éljenzés.) Ez a lelkes taps a felelet arra a szavamra, hogy könnyű az én feladatom, mert Apponyi nevéét kimondani már annyi, mint egy elragadó beszédet tartani. (Tetszés.) de egyébként Apponyi éltetésénél gazdagabb témát alig lehet találni. Szónok ezután lelkes szavakkal emlékezik meg a kultszminiszter érdemeiről.

Gróf Apponyi beszéde.

Rákosi Jenő barátom engem tisztel meg azzal, hogy erdőhöz hasonlít, mert csak úgy érthetem szó-noki hasonlatát. Ha így áll a dolog, akkor még soha erdő oly zavarban nem volt, hogy mily visszhangot adjon, mint most, az erdővé kinevezett kultszminiszter. Amit személyemre vonatkozólag mondott, arra nem adok visszhangot, hacsak azt nem, hogy én úgy érzem, hogy hosszú politikai pályám minden nehézségei közepette az egyéni megjutalmazásnak sokkal nagyobb mértékben részesültem, mint amennyit megérdemeltem. (Ellentmondások.) mert érdemtelennül bár, de a haza legjobbjainak barátságában részesültem. Ez a legnagyobb megjutalmazása — saját lelkiismeretének szaván kívül — a közpályán működő férfiak. — Most fedél alá jutottunk, de becsurog az eső, mert a mi állami életünk fedeje még sok megfoltozásra vár, s nincs úgy építve, hogy az alattvöket megoltalmazza a vihartól, esőtől. Barátom, Széll Kálmán a példára. Talán még rosszabb most, mint mikor az utcán jártunk, mert a léghuzam a szélnél sokkal veszedelmesebb. En inkább arra akarok visszhangot adni, amit a megyeház termében hallottunk, abban a történelmi multu keretben, amelynek nagy emlékeihez méltó a mai kezdeményezés.

Ugy Széll Kálmán, mint Rákosi Jenő ravgyogán rajzolták meg azt a tevékenységet, amely a nemzetiségi kérdésben reánk vár s beszédeikből ki-domborodott az az igazság, hogy más nemzetiségi politikát nem követhetünk, mint erőteljes nemzeti politikát. (Zajos tetszés.)

Erőteljes összetett szó, erős és teljes. Nemzeti

életünknek erősnek kell lenni és teljesnek kell lenni akkor lesz erőteljes és akkor lesz a nemzeti politika egyúttal nemzetiségi politika. Mert a nemzetiség kérdés előnyomulása nem egyéb, mint a nemzet életnek meggyengülése. Mindnyájunknak, a kormány tagjainak, a főrvényhozásnak, a társadalom tényezőinek legnagyobb feladata, egyetlen feladata, hogy a nemzeti életet tegyük erőssé és teljessé. Nemzeti élet amely nem teljes, nemzeti öncsonkítás. Abban a tevékenységi szférában, amelybe a gondviselés helyezte, mindent elkövetek, hogy nemzeti életünket erőteljessé tegyem. (Élénk, hosszas éljenzés és taps.) A kulturális tevékenységnek, az oktatásnak nem szabad csupán az iskolákra szorítkozni, hanem az iskolák is tul kell annak menni s kísérni kell az ifju honpolgárt egészen a teljes megélhetés stádiumához. A felnőttek oktatása terén sok és sürgős a teendőnk, hogy elháríthassuk az utból mindazt, amit a rombolás tényezői e téren műveltek és ha valahol, hát itt van szükségem a társadalom közreműködésére és itt fogunk találkozni egymással. Hazánk magyar nyelvű polgárainak a kultúra azon magaslatára kell emelkedniük, hogy éppen kulturális túlsúlyuk által gyakoroljanak vonzó erőt a nem magyarajkuakra, hogy megkedveltsék velük a magyar kulturát. Üdvözlöm önöket, hogy eddig elszigetelt tevékenységüknek kapcsolatot találjanak. Üdvözlöm gróf Károlyi Mihályt, aki valóban nemes példát adott arra, hogy azoknak, akiket a sors felelmet, miként kell a haza érdekében eljárniok. Üdvözlöm élőkön Széll Kálmánt s jól esik az új szervezet élén őt látnom, aki egy hosszú közélet bölcs tapasztalatait, nagy tudását, lángoló hazafiságát és európai tekintélyét viszi a nagy mű vezetésére. Gróf Károlyi Mihályt és Széll Kálmánt éltetem. (Zajos, hosszas éljenzés.)

Széll Kálmán megköszöni Apponyi szívélyes szavait, amelyekkel róla megemlékezett. Örömet fejezi ki a mai alakulás felett. Örvend azon, hogy a hazafias magyar társadalom ennyi jeles, ennyi erős tényezőjét egy szövetségbe lehetett összegyűjteni. Most vállalva fogunk dolgozni a közös célért. Micsoda akadály lehet most már előttünk, amely nem volna legyőzhető, ha Magyarország intelligenciája átgondoltnan, erősen, tervszerűen akar valamit kivinni. Szép hasonlatot tesz a termésketőből. A nagy Duna kis forrásokból, kisebb folyókból összefolyva válik hatalmassá. Épp úgy a társadalom is egyetértéssel, együttműködéssel, az erők összefolyásával alkothat nagyot. (Élénk tetszés.) A magyar társadalom kondenzált munkaképességére emeli pohárát, hogy felvirágozhassék a szabad Magyarország. (Élénk, hosszas éljenzés és taps.)

Gróf Bély Ákos Széll Kálmánt, Sándor József Rákosi Jenőt, Semsey Boldizsár gróf Károlyi Mihályt, dr. Oberschall Pál ujjra Rákosi Jenőt éltette. A társaság a Himmusz eléneklése után oszlott szét.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Polgármesterek kongresszusa.

— A hódmezővásárhelyi összejövetel. —

Az ország önálló törvényhatóságai foggal bíró városainak polgármesterei és főbb tisztviselői ma tartották meg Hódmezővásárhelyen országos kongresszusukat, hogy a városok erkölcsi és anyagi érdekeit érintő közigazgatási dolgokról tanácskozzanak. A kongresszus tagjainak legnagyobb része már tegnap megérkezett hódmezővásárhelyre és fogadást kapott, elszállásolásukról a Szathmáry Tihamér rendőrfőkapitány vezetésével kiküldött bizottság gondoskodott s a vendégek tiszteletére vasárnap este nyolcz óraker ismerkedési estély volt.

A kongresszust ma délelőtt kilencz óraker nyitotta meg Broily Tivadar pozsonyi polgármester s üdvözölte a szép számban megjelent érdeklődőket, akik az ország minden részéből összesereglettek. Ott voltak: Bajáról dr. Hegedüs Aladár polgármester, dr. Fehér Lőrincz I. aljegyző, Komáromból Vásárhelyi Domokos ügyész, dr. Gaál Gyula tanácsnok, Ujvidékről Ertl Ignác h. polgármester, Profuna Béla főjegyző, Zomborból Hanke Imre polgármester, Marosvásárhelyről Bernády György polgármester, Hofbauer Aurél polgármester-helyettes, Szatmárnémetiből Vajay Károly polgármester, Vörösmezey Antal főjegyző, Tánkóczy Gyula főkapitány, Sopronból dr. Töpler Kálmán polgármester, Szabadkáról dr. Bíró Károly polgármester, Dulits A. Jenő h. polgármester, dr. Dembitz Lajos főjegyző, Pancsováról Jovanovic h. polgármester, Kassáról Eder Ödön polgármester, dr. Krieler Edgár főjegyző, Nagyváradról Rimler Károly polgármester, Bordé Ferencz főjegyző, Lukács Ödön tanácsnok, Székesszékéről dr. Saára Gyula polgármester, dr. Kerécs Lajos h. polgármester, Versczről dr. Rezuha

István polgármester, Bodry Mihály tanácsnok, Temesvárról Geml József főjegyző, Győről Farkas Máttyás h. polgármester, Veöreös Boldizsár tanácsnok, Kecskemétről Sándor István főjegyző, Pozsonyból Brolly Tivadar polgármester, Debreczenből Kovács János polgármester, dr. Magoss György főjegyző, Szabó Kálmán tanácsnok, Aradról Varjassy Lajos polgármester, Pécsről Nendtvich Andor polgármester, Szegedről Taschler Endre főjegyző, Kolozsvárról Szvacsina Géza polgármester, dr. Óvári Elemér főjegyző, dr. Hadady Endre főkapitány, Pécsi Mihály főmérnök.

Az elnöki megnyitót és a bizottsági jelentések megtétele után Varjassy Lajos aradi polgármester azt indítványozta, hogy a közintézetek ügyeiben ne csak a helyi, hanem az országos tekintélyek is meghallgattassanak. Az értekezlet az indítványt elfogadta.

Ezután Szvacsina Géza kolozsvári polgármester a házbéradóról intézkedő 1883. évi 44. t. cz. 1. pontjának megváltoztatását ajánlotta, az értekezlet azonban ehhez az indítványhoz nem járult hozzá. Másik indítványhoz azonban, mely a beszállásos törvény megváltoztatására vonatkozott, az értekezlet is hozzájárult.

Ezután Rezucha Imre verseczi polgármester tette meg indítványát, aki a vidéki városokban, különösen nemzetiségi vidéken kulturházak emelését ajánlotta s egyben kérte az értekezletet, hogy írjon fel a kultuszminiszterhez, hogy legközelebbi költségvetésében ilyen házak építéséről is gondoskodjék. Az értekezlet ehhez is hozzájárult.

Csáky Lajos a városi törvény sürgős megalkotására nézve tett indítványt, majd Szathmáry Tihamér a városi tisztviselők fizetésrendezését kérte indítványában. Az értekezlet ezeket az indítványokat is magáévá tette.

Az értekezlet még pár kevésbé fontos indítvány tárgyalása után elhatározta, hogy jövő kongresszusát szeptember hónapban Kassán fogja megtartani s egyúttal Brolly Tivadart ismét megválasztotta elnöknek.

Az elnök ezután berekesztette a tanácskozást.

A kongresszus tagjai tizenegy órakor Spilka Antal hőmezővársárhelyi főispánnál tisztelegtek.

Délután két órakor közeledt a népkerti vlagadóban, délután a várost tekintették meg, félhatkor pedig a körtvélyesi Tiszára rándultak ki, ahol halvacSORA volt.

Városi képviselőválasztások. Hajdusoboszlón és Hajdúnánáson vasárnap folytak le a városi képviselőválasztások élénk érdeklődés mellett. Hajduböszörményben 50, Hajdusoboszlón 40, Hajdúnánáson 35 képviselőt választottak. Valamennyi mandátumot a függetlenségi párt jelöltjei nyerték el, Hajdusoboszlón egy mandátumot, közös megegyezés folytán, a szociáldemokrata párt elnökének, Kiss Gábornak engedték át, akit egyhangulag választottak meg.

Czegléd rendezett tanácsu város ma délelőtt tartotta meg tisztújító közgyűlését Fazekas Ágoston elnöklésével. A bizottsági tagok ez alkalommal nagy számmal jelentek meg. Polgármesterré egyhangulag íj. dr. Gombos Lajost választották meg, továbbá megválasztották egyhangulag elnöki tanácsossá Deli Károlyt, adótanácsosnak Oroszlán Endrét, árvaszéki elnöknek Sebők Józsefet, számvevőnek Marossi Jánost, közgyám lett Füle Ferencz, rendőrkapitány dr. Medviczky Lajos.

A marostorgiai állapotok. A Marostorgia vármegye független autonóm pártja báró Bánffy Dezső és Teleki Sámuel vezetése mellett egy küldöttséggel járult a mult ősszel gróf Andrassy Gyula belügyminiszter elé, mely alkalommal Ugron Gábor főispán személyét és működését támadó memorandumot nyújtottak neki át, melyet több példányban a képviselőház folyosóján a képviselők és hírlapírók között is osztogattak. Ezt a memorandumot a belügyminiszter mint panaszt bírálta el és most leiratával az abban foglaltakat megczáfolva, azt elutasította. A miniszteri leirat így végződik: A felsorolt adatokból arról szereztem meggyőződést, hogy a vármegye főispánja a nehéz helyzetben mindenkor a legszigoribban alkalmazkodott a fennálló jogszabályok rendelkezéseivel, minél fogva a súlyos viszonyok közt a vármegye békéje érdekében kifejtett ügybuzgó fáradozása során tett intézkedésekért méltatlanul éri őt a törvénytelen ségek és erőszakoskodás vádja. Mindezekhez képest, tekintettel arra is, hogy dr. Nagy József és Erődy Sándor már nem állanak a vármegye szolgálatában és így a viszhelyezések iránnyaló kérelem tárgyalanná vált: — az „emlékirat” alapján semminemű további intézkedést tenni szükségesnek nem találtam.

„Én román vagyok.”

Az iskolai botrányból politikai esemény lesz.
— Jonescu ügye a képviselőházban. —

Budapest, június 22.

Az „Egyetértés” rántotta le a leplet vasárnapi számában az Attila-utcai iskola nemzetiségi botrányáról. Azóta sok-sok minden történt s minden körülmény arra vall, hogy az oláh tanár vakmerő renitenskedésének súlyos következményei lesznek. A képviselőház folyosóján nagy felháborodással tárgyalták a szenzációs esetet s a leghatározottabban hangoztatták, hogy az ügy annyiban nem maradhat, hanem szükéség, hogy a parlament is beleszóljon dr. Jonescu Péter dolgába. Az országgyűlési képviselők közül Nagy György dr. fogja meginterpellálni a vallás- és közoktatásügyi minisztert.

Megirtuk azt is, hogy Hajós Mihály igazgató, aki előtt a felháborító inzultus történt, jelentést tett dr. Szébenyi Antal országgyűlési képviselőnek, az iskolaszéki elnöknek. Tudósítónk megszerezte ezt a levelet, amely egész terjedelmében világosságot nyújt az iskolában történtekről s a következőképpen hangzik.

Nagyságos képviselő ur! Mélyen tisztelt iskolaszéki elnök ur!

A mai napon az Attila-utcai községi elemi iskola II. a. fiuosztályában vizsgálati elnök voltam. Az itt előfordult incidens Nagyságodnak, úgy is, mint iskolaszékünknek nagyrabecsült elnökének, úgy is, mint kerületünk mélyen tisztelt képviselőjének zivés tudomására hozni kötelességemnek tartom azzal a kérelemmel, hogy ezt az esetet gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ö nagyemlétségének is tudomására hozni kegyeskedjék.

A vizsgálat megkezdése előtt egy ur ember a gyermekek előtt kérdőre vonta Cavalloni Pál osztálytanító urat valamiért, mire a tanító ur engem hívott oda tanunak. A lefolyt beszélgetés Cavalloni Pál székesfővárosi tanító és — mint nevét utólag megtudtam — dr. Jonescu Péter tanítóképző-intézeti tanár urak között a következő volt:

Dr. Jonescu: Önök tanítsanak s ne politizáljanak.

Cavalloni: Mi nem politizálunk, mi magyar gyermekeket magyar szellemben nevelünk. Az ön által említett eset a következő: A legutolsó tanítási napok egyikén én a magyarokról beszéltem, azt mondtam, hogy mindenki, ki ebben a szép hazában él, az magyar, magyar akkor is, ha esetleg az anyanyelve nem is magyar, ezek az idegen nyelvű magyarok. A fiukat sorba kérdeztem, mindegyik azt felelte: „Én magyar vagyok.” Mikor az ön fiát kérdeztem: Te mi vagy? az volt a válasz: „Én román vagyok.” Én erre így szóltam: „No igen, te román anyanyelvű magyar vagy, ugy-e bár?” Az ön fia visszavágta: „Én román vagyok s apám azt mondta, hogy ne merjem azt mondani, hogy magyar vagyok, mert akkor megver engem is, meg a tanító urat is!”

Jonescu ur erre így felelt indulatosan: „Eh! ez a politizálás, én igenis román vagyok, de hiszen majd megmutatom én!”

Erre én közbeszóltam s annyit jegyeztem meg, hogy: „aki magyar állampolgár létére azt állítja, hogy nem magyar, az nem is ember!”

Jonescu urtól elfordultam, ki Cavalloni tanító urral tovább beszéltem, Jonescu ur lenéző mosolygással, Cavalloni ur higgadtan, nyugodtan, indulatát elfojtva beszéltem.

Nagyságos képviselő ur! Igazán türelmetlen, hogy egy feladata magaslatán álló hazafias tanító ily módon inzultáljon egy magáról megfélelített, állítólag a kultuszminisztériumhoz beosztott tanítóképző-intézeti tanár, kinek éppen jó példával kellene előállani a hazafias nevelés érdekében s mélyen sértő, hogy Magyarország székesfővárosában is megtörténhetett ilyen eset.

Orvoslást kérek Nagyságod utján ö Nagyméltóságától, a magyar kultuszminiszter urtól, úgy a magam, mint a jelenlevő szülők és tanítók nevében.

Csak mellesleg jegyzem meg, hogy nevezett tanító ur „jeles” osztályzatot adott a fiúnak s hogy ezt megérdemelte, igazolják a vizsgálaton adott feleletei is, tehát a tanító ur részéről az esetleg feltehető ellenszenv is ki van zárva. Budapest, 1908. június 20-án. Mély tisztelettel Hajós Mihály, székesfővárosi igazgató-tanító.

Munkatársunk felkereste s megírtterjívta dr. Nagy György országgyűlési képviselőt, aki kérdéseire a következőképpen válaszolt:

— Az eset felháborító. Nem azért, mintha ilyesmi még nem történt volna, mert lépten-nyomon találkozunk elvetemedett nemzetiségiek hasonló kirohanásaival, hanem azért, mert egy, a magyar állam kenyerén élő kultuszminiszteri

hivatalnok tette azt. Nagyon csodálom, hogy Jonescu Péter nem számolt a következményekkel. A legkisebb, de nagyon megérdemelt büntetés az lesz, ha felfüggesztik, megfosztják állásától. A vallás- és közoktatásügyi miniszter figyelmét felhívom az esetre szerdán s már a holnapi ülésen is előterjeszténem interpellációm, ha megengednék, hogy sürgősen felszóljak, szerdán azonban elkenyélhetetlenül megteszem.

Munkatársunk megkérdezte aztán, hogy mik lesznek a kérdőpontok, mire dr. Nagy György a következőképpen válaszolt:

„Először is, van-e tudomása a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az Attila-utcai nemzetiségi botrányról?”

Másodszor, hajlandó-e ezen viselkedése miatt dr. Jonescu Péter vallás- és közoktatásügyi miniszteri tisztviselő ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelni?

Harmadszor, hajlandó-e a vizsgálat befejezéséig ezt a magyargyűlölő magyar állami tisztviselőt méltatlanul elfoglalt állásától felfüggeszteni?”

Tehát legkésőbb szerdán Jonescu Péter figye a legfelsőbb fórum elé kerül. Ugyátszik, hogy Jonescu maga is megrettent, mert a mai nap folyamán eltűnt a fővárosból. A felesége mondta munkatársunknak, hogy elutazott. De a hirtelen elutazás okát nem tudta megmagyarázni, valamint az Attila-utcai iskolában történetekről sem akart tudomást szerezni. Tagadta, hogy tudna valamit a Cavalloni osztálytanítót ért inzultusról.

A fejleményeket feszült kíváncsisággal várják a társadalmi és politikai körök.

Mozgó képek.

Egy nő, aki hallgat.

Rómában a feministák kongresszusra gyűltek össze. Négy száznegyvenhét nő volt együtt. Tessék elképzelni, mennyit beszéltek. Mert valamennyien jelentkeztek szólásra. Azaz, hogy — pardon — egy hölgy az egész idő alatt egy szót se szólt... hallgatott, mint a — branzino.

A Quirinál és a Vatikán összes reporterel összesereglettek, mert — per bacco! — az mégis rendkívüli dolog, amikor egy signora hallgat, jóllehet pompás alkalmat nyílik a szónoklásra.

Az én tulbuzgó tallán kollégáim azonban megjárták. Az interjújuk nem sikerült. Akármilyen furfangos keresztkérdéseket intéztek is az érdekes hölgyhöz, ez mindent inkább össze- és megtört volna, csak a hallgatást nem.

A római nép hajlik a babonára: már-már csodáról kezdtek süttogni. Áhítatos lelkek szentet láttak benne, akadtak olyan élelmes firmák is, akik részvénytársaságot akartak alakítani, abból a célból, hogy „a hallgató nő” tüneményes szótlanágát üzletileg kihasználják, az orvosi kar a ritka eset tanulmányozására készült és egy világhírű kiadó Lombroso-val nagyszabású művet akart írni, melyben a nagy pszichiatra a feltűnő jelenség okait és természetét fejtegetné.

Egész Róma napokig lázban volt. Másról se beszéltek az előkelő Cercole-kben s a népies Staminnettikben, mint arról a nőről, aki hallgat. A nagy hőség elveszítette türelmetlenségét, a holt idény varázsütésre feltámadott, az unalmas laphasábok felfrissültek, az Illustrazione Italiana az érdekes hölgy arcképét közlés céljából lezinkografáltatta...

Mindenki őszinte rokonszenvvel viseltetett a kivételes nő iránt. Különösen a férfiek. És egész komolyan kezdték remélni — mit nem tesz a túlfűtött agyra ható korai kánikula! — hogy az a feminista nő nem is asszony, hanem fecske... a női szófukarság első fecskéje!

Csak éppen a római nők haragudtak. Hogyne kérem! Azon a kongresszuson négy száznegyvenhat nő tartott ékes és terjedelmes dikeziót és egyről se beszélnek, csak arról az egyetlen egyről, aki hallgatott.

Hiszen így illuzóriussá lesz a törekvésük. Kérem szépen, a feministák kongresszusa följegyezze, hogy: a kongresszuson összesen hatszázhuszonnyolc be-

széket mondtak, valamennyit rögtönözve, készül-
lenül. A kongresszus tagjainak családi állapotáról
készített kimutatás szerint férjes asszony volt 26, öz-
vegy huszonnyolc, hajadon háromszázkettő, elvált
kilencvenegy. Husz évesnél fiatalabb volt két tag,
ötven évesnél idősebb: háromszázhétvennyolc. Pá-
paszemes hölgy száztizenhárom volt, lornyonos száz-
hét, más szemüveggel száznyolcvannegy.

Főkötőt harminckilenczen viseltek, parókát he-
ten, mesterséges fogsort négyen, burnótos szelen-
czéje tizenhatszónak volt. A kongresszusi hölgyek
háromezerszáztizenkét telegrammot adtak föl, amely-
ben kétszáznegyvenezernél több szót közöltek hoz-
zártározóikkal és hazájuk lapjaival. Képes levelező-
lapot száznegyvenezer darabot küldtek szét...

Mindez nagyon följegyzésre méltó adat, érde-
mes, hogy tudomást vegyen róla a világ. És — hal-
latlan! — a veréb se csiripelt róla.

Amikor a szenzáció már lobogó lánggal világit-
tott és az izgalom a tetőfokára hágott, egyszerre
jéghideg zuhany gyanánt váratlan kijelentés hal-
latszott.

— Miért csapnak olyan nagy zajt? — tudako-
zódott egy nagyon higgadt, roppant józan, felette
szkeptikus öreg ur.

És amikor felvilágosították, vékony ajkai körül
mosoly játszadozott, amely grimásznak is beillett,
azután nyugodtan, hidegen, majdnem suttogva
mondta:

— Csillapodjanak... az a nő a lombárdiai
sike ténéma intézet kiküldötte.

A rómaiak érdeklődése egy csapásra úgy lelo-
hadt, mint egy kilyukadt léggömb.

Rosta.

Lopás a tárlaton.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 22.

A magyar társadalomnak egyik jellemző
szimptomája, vagy egész nyugodtan mondhat-
juk: betegsége a botrány. Alig van olyan művé-
szí eseményünk, vagy társadalmi mozgalmunk,
amely ne fulladna botrányba. Csak a közel nap-
okban is a Kossuth-szobor körül, majd alig rá
egy-két héttel a József főherceg-szanatórium
egyesületnek a szegény tüdőbetegek számára
rendezett gyűjtése körül támadtak olyan botrá-
nyok, amelyek deguszáló hatással vannak nem-
csak a szemlélőre, hanem bármily akció veze-
tőire, vagy kezdeményezőire.

Ezeknek a botrányoknak van egy jó saját-
ságuk. Nagy garral indulnak meg, hogy aztán
annál nagyobb esőndben muljanak ki. Itt van a
legújabb művészi botrány. A „Magyar Amatőrök
Országos Szövetsége” kiállítását rendez és mikor
arra kerül a sor, hogy a kiállítást bezárják, ki-
tűnik, hogy a kiállított tárgyak nagy
része eltűnt. Valaki ellopta, hogy ki, arról
senkinek fogalma sincs. A botrány azután oly-
annyira elmérgesedett, hogy alapjában megín-
gatta az egész egyesület működését és vezető-
ségének pozícióját.

A „Magyar Amatőrök Országos Szövetsége”
április tizenhatodikán a városligeti Műcsar-
nokban megnyitotta kiállítását. Különös fényt
adott a megnyitásnak József főherceg és
Augusta főherceggasszonynak személyes
megjelenése.

Még a kiállítás megnyitása előtt igen sok
panasz hangzott föl a vezetőség ellen, kiváltké-
pen azért, mert a fenséges vendégek fogadására
nem Kossutány Tamást, a hírneves ügyészt
kérték föl. Főképp nagy volt a tagok között az
elégedetlenség azért is, mert a kiállításra szánt
képeket nem bocsátották a zsűri elé, hanem ön-
kényesen választották ki azokat a képeket, ame-
lyeket kiállításra szántak. Nincsenek megeléged-
ve az amatőrök a díjkiosztó-zsűri működésével
sem. Az elégedetlenség okát elég élénken illusz-
trálja az a körülmény, hogy a képek közül a leg-
jobbakkal ítélteket nem a kiállítók, hanem Pe-
tersik Károly fényképész csinálta. Ezek a képek
nyerték el az aranyérmeket. Ezt tudja minden
amatőr és így egyáltalán nem csodálható a nagy
elégedetlenség.

Sok egyéb, itt föl nem sorolható sérelmen
kívül most, a kapuzárás előtt újabb, nagyobb

botrány tört ki, amely már a rendőrséget is fog-
lalkoztatja.

Az utóbbi időben már igen gyéren látogat-
ták az érdeklődők a kiállítást. Urnapján kellett
volna azt végleg becsukni, de ekkor váratlan
feljedezésre jutottak. Ugyanis a képek nagy ré-
sze hiányzott, ismeretlen tettesek el-
lopták azokat.

Pogány Lajos országgyűlési képviselő, a
„Magyar Amatőrök Országos Szövetségének”
elnöke tegnap megjelent Krecsányi Kálmán
rendőrtanácsosnál, a detektív-osztály főnökénél
és előadta, hogy a kiállítást kénytelenek vasár-
napig meghosszabbítani, mert a tárlat anyagá-
nak fele eltűnt. De nemcsak kiállított képek tűn-
tek el, hanem objektívek, lencsék, gépek, sőt
stereoszkopok is. A szomszédos raktárakat is
megdézsmálták az ismeretlen tettesek.

Krecsányi Kálmán detektív-főnök a föl-
jelentés következtében két detektívet küldött ki
a kiállításra, akik egész napi nagy figyelés után
sem tudtak a tettesek nyomára akadni. Annyit
máris megállapítottak, hogy Pogány Lajos
följelentése mindenképpen födi a valóságot; a ki-
állított tárgyak tulnyomó nagy része eltűnt. A
tettes nyomára azonban sehogy sem tudtak jut-
ni, úgy, hogy a nyomozást a legnagyobb erély-
vel kell folytatniok, ha valami kis fényt akarnak
erre a kinos ügyre deríteni.

A rendőri vizsgálat tehát folyik tovább, de
már a mai nap folyamán az a hír terjedt el az
ügy iránt érdeklődők között, hogy Pogány
Lajos elnök megtalálta a tolvajt, igen előkelő
férfi személyében. Nevét, tekintettel az illető ál-
lására, családjára, de meg a vezetőség kényelmi
szempontjából nem hozzák nyilvánosságra. A
rendőrség azonban tovább folytatja a vizsgálá-
tot a tettes személye és a kár nagyságának meg-
állapítása céljából.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár Kielben.

Kiel, június 22. (Saját tudósítónktól.) Vilmos
császárt délután ideváriák. A császár a Hohenzol-
lerne jön.

A macedón-kérdés.

London, június 22. (Saját tudósítónktól.) A Daily
Telegraphnak jelentik Pétervárról, hogy várakozás
ellenére a tárgyalások Macedóniát illetőleg az angol
és orosz kabinetek között eddig nem vezettek ked-
vező eredményre. Revalban két fontos kérdést hagy-
tak függőben, ezeknek egyike azóta megoldásra ju-
tott, a másik még nincs elintézve.

Takarmánykiviteli tilalom.

Bukarest, június 22. A pénzügyminiszter takar-
mánykiviteli tilalmat rendelt el.
A Magyar Táirati Iroda illetékes helyről vett ér-
tesítés szerint jelenti, hogy a bécsi és berlini tőzsdé-
ken elterjedt azon hír, miszerint Magyarországon
takarmánykiviteli tilalmat bocsátottak volna ki, tel-
jesen valótlan.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Kedd, június 23. — Róm.
kat.: Ediltrud kir. sz. — Prot.: Ediltrud. — Görög-orosz:
jun. 10. Sándor. — Zsidó: Ij. 24. — A nap két reggel
4 óra 3 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két
éjjel 1 óra 15 perczkor, nyugszik délután 2 óra 41 perczkor.
Közoktatási államtitkár fogad 12-2-ig. — A kereske-
delmi államtitkár fogad 4 órakor. — A függetlenségi párt
értekezlete délután 5 órakor saját helyiségében. — Az Or-
szágos tisztviselő szövetség közgyűlése délután 6 órakor
Szigetvári-utca 13. — Nyári kiállítás a Nemzeti Szalomban
nyitva 9-1-ig. Belépő-díj 1 korona. — Könyves Kálmán
Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Az
Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fillér.
— A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9-2-ig. —
A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mező-
gazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum
nyitva 3-6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 3-6-ig.
— Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A föld-
tani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum
zárva. — A Szechenyi múzeum nyitva 10-12-ig. — Az
aquineum muzeum nyitva egész nap. — A Technológiai
Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Ráth György Múzeum
nyitva 10-4-ig. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva 9-től fél
1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. —
Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetemi

könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A fővárosi könyv-
tár nyitva 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára
nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

— Személyi hír. Conrad Ferenc vezérkari
főnök vasárnap délután Brassóba érkezett több tá-
bornok kíséretében, Conrad és kísérete hétfőn külön
katonai vonattal Sinaiába mentek, ahol Károly ro-
mán királynál fognak tisztelegni. A vezérkar főnöke
hétfőn este utazott vissza Bécsbe.

— A király nyaralása. A király pénteken, e hó
26-án délután két óra 15 perczkor érkezik Ischlbe.
A vasut mentén fekvő városok nagy ovációban fog-
ják részesíteni a királyt, aki több helyen ki fog szál-
lani, hogy az üdvözlő-beszédeket meghallgassa.

— Kitiintetések. A király elrendelte, hogy U-
brich Aurél főfelügyelőnek, a budapesti gépgyár
gyárfőnök-helyettese és ezen gyár építési osztálya
főnökének, az állami vasgyárak tüdőbeteg munkásai
részére létesített algyógyi sanatórium építésénél
szerzett érdemei méltánylásul elismerése tudtul
adassék és ugyanazon téren szerzett érdemeik elis-
merésül dr. Axmann Béla felügyelő-őorvosnak,
az állami vasgyárak egészségügyi vezetőjének, vala-
mint Czillér József építési vállalkozónak a Fe-
rencz József-rend lovagkeresztjét, továbbá Paiko-
vich Aurélnak, az államvasutak gépgyára osztá-
lyában alkalmazott hivatalnoknak az arany érdem-
keresztet, végül Missih Adolfinak, Czillér József
vállalkozó szolgálatában álló építésvezetőnek a kor-
onás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Új hercegek. A Lembergben megjelenő „Slo-
vopolskie” értesítése szerint a király gróf Potocki
Románt és gróf Potocki Andrást, az agyonlőtt gróf
Potocki helytartó fiait hercegi rangra emeli.

— Kinevezés. Kossuth Ferencz kereskedelem-
ügyi miniszter Wallandt Ernő nyugalmazott mi-
nisteri tanácsost az Országos Közlekedési tanács
tagjává nevezte ki.

— Napoleon herceg kiközösítése. Napoleon
Murat herceget, aki — mint közöltük — nemrég
két tengerésztszettel, a Piöhn-testvérekkel Pétervá-
rott párbajt vívott és az egyiket halálra sebezte, ki-
zárták az orosz hadseregből. A herceg
a testőr-lovasezredben szolgált mint kapitány.

— A katonaság köréből. A közös hadsereg ren-
delési közlönye szerint a király felmentette állásától
Schwitzer tábornagyot, a temesvári (7-ik) had-
test parancsnokát, kinevezte Fiedler tábornagy
bécsi hadtestparancsnokot csapatfőfelügyelővé, Frank
Libor altábornagyot a temesvári (7-ik) hadtest pa-
rancsnokává, helyébe Appel Mihály vezérőrnagyot
az I. gyaloghadosztály parancsnokává, továbbá ha-
sanari Tersbach Masuet lovag altábornagyot a II.
hadtest parancsnokává és bécsi parancsnokló tábor-
nokká és helyébe Hausenblas Alfréd vezérőrnagyot a
13. honvéd gyaloghadosztály parancsnokává.

— Küldöttség Justh Gyulánál. A Délmagyaror-
szági Közművelődési Egyesület nagyobb küldöttsége
tisztelgett ma a Házban Justh Gyulánál, hogy őt
az egyesület elnöki állásának elvállalására meg-
nyerje. A küldöttségben gróf Apponyi Albert kul-
tusztiszterrel kívül Lányi Mór, Röck Iván és
Mezőfi Vilmos képviselők is részt vettek. Justh
kijelentette a küldöttségnek, hogy bármennyire is
megtisztelve érzi magát a küldöttség kérelmével, azt
nagy elfoglaltságára való tekintettel nem teljesítheti.
Apponyi megkísérelte Justh Gyulát kapacitálni, de
ez is hiábavaló volt. A szegedi kultúregyesületnek
tehát más elnökjelölt után kell nézni.

— Dollinger tanár jubileuma. A magyar orvosi
tudomány egyik legérdemesebb képviselőjét s mi-
velőjét, egyszersmind az egyetemi tanári kar legkivá-
lóbb tagjainak egyikét, dr. Dollinger Gyulát ré-
szesítették ma nagy ovációban az egyetemen. Ab-
ból az alkalomból üdvözlőtek melegen s halmozták
el a rokonszenv minden kifejezésével, hogy a pro-
fessor most ünnepelte tanárságának huszonötödik
évfordulóját. A hallgatók teljes számmal gyűltek össze
az I. számú sebészeti klinika tantermében. A tanít-
ványok nevében Illés Géza egyetemi magántanár,
főorvos üdvözlötte meleg hangon Dollingert, kiemelve
lankadatlan fáradozását és érdemben gazdag műkö-
dését a magyar beszéltet fejlesztése körül; továbbá
tudományos érdemeit, melyeket a külföld is teljesen
méltányolt. Dollinger tanítványai ünnepi dolgozatukat
nyújtották át mesterüknek. A társadalom minden ré-
tegében a legnagyobb rokonszenv nyilvánul a jubiláló
professzor iránt, akinek érdemeit mindenki ismeri s
akinek tudományát a meggyógyított betegek ezrel-
áldják.

— **József főherczegék nyaralása.** József főherczeg és családja egyelőre Alesuthon üdül, ahol együtt vannak a főherczegi család összes tagjai. A jövő hónapban a főherczegék Kistapolcsányba utaznak és ott töltik el a nyár hátralevő részét.

— **Urnapi körmenetek.** Urnapján a szokásos körmeneteket csak négy fővárosi templomban tartották meg, míg a többi budapesti plébánia-templomban vasárnap reggel tették meg az egyházi szertartást. Az utvonalon oltárokat állítottak fel s amerre a menetek elhaladtak, zöld galyakkal és friss virágokkal díszítették a házak falait. Az istentiszteletet, majd a körmenetet, végül a rá következő Te deumot mindenütt a plébános végezte. A körmeneteknek ragyogó nap kedvezett és amerre elhaladt, az utca köveit virágokkal hintették be, az ablakokat kivilágították és feldíszítették.

— **Az osztrák diák-sztrájk vége.** Az osztrák egyetemi hallgatók az egész soron megszüntették a sztrájkot; az előadások megkezdődtek s a Wahr-mund-affér egyelőre befejezettek tekinthető. A ma érkezett híreket az alábbiakban foglaljuk össze: A mai napon az összes főiskolán véget ért a hallgatók sztrájkja. Az egyetemen ma reggel teljes nyugalom van s megkezdtek az előadásokat. A műegyetemen, amidőn felolvasták a szabadelvű diákságnak a sztrájk megszüntetésére vonatkozó határozatát, tüntettek a hallgatók. Az egyetem kapujára a rektor hirdményt függesztett ki, amelyben örömmel konstatálja, hogy az előadások a diákság összes csoportjai képviselőivel történt megállapodás alapján megkezdhetők és őszinte megelégedését fejezi ki azon, hogy az a mozgalom, amely az osztrák diákságot politikai események kapcsán áldozatkész, impozáns tüntetésre ragadta, most a diákság és egyetemi hatóságok között végre helyreállított egyetértéssel fényes befejezést nyert. — Brünben a cseh műegyetemen ma megkezdtek az előadásokat, amelyek zavartalanul folynak. A német műegyetemen ma még nem tartottak előadásokat. — Az innsbrucki szabadelvű egyetemi ifjuság bizalmiférfiainak bizottsága táviratot intézett valamennyi osztrák egyetem sztrájkbizottságához, hogy fejezzék be a sztrájkot. Az egyetemi tanács délelőtt ülést tartott s elhatározta, hogy nyilatkozatot és szózatot intéz a diáksághoz. — A prágai német technika hallgatói egyhangulag elhatározták a sztrájk megszüntetését és így holnap mindkét német főiskolán az előadások megkezdődnek.

— **A hírlapírók Nyugdíjintézetéből.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága vasárnap dr. Heltai Ferencz elnökle alatt ülést tartott, melyen az alelnök kegyeletes hangon emlékezett meg az intézet elnökének gyászáról és vesztességéről, mely őt neje elhunytával érte. Az intézet igazgatósága a ravatalra koszorút helyezett, részvétét jegyzőkönyvében is kifejezte és az alelnök vezetése alatt küldöttségileg tisztelgett az elnöknel. Fekete Ignác titkár a következő újabb adományokat jelentette be: Országos Magyar Vadászati Védegyelet 50 korona, Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete 600 korona, Kugler Mihály igazgató 30 korona, Szamaritanus-Egyesület 50 korona, Magyar Testező Egyesületek Országos Szövetsége 50 korona, dr. Antal János 20 korona. Az igazgatóság hálás köszönetét fejezte ki a jótévő adományozóknak. Heltai Ferencz alelnök indítványára az igazgatóság örömeinek adott kifejezést Szende Károly igazgatósági tag és Ormódy Vilmos Magyar Általános Biztosító Társasági vezérigazgató kitüntetése alkalmából. Az igazgatóság tudomásul vette, hogy a Nap szerkesztőségének tagjai Hajdu Miklós rendes tagot küldték ki az igazgatóságba. Felvette a rendes tagok közé: dr. Bischitz Bélát (Pesti Hírlap), Molecz Károlyt (Vasárnapi Ujság), Szöllösi Zsigmondot (Budapesti Hírlap), Szilágyi Sándort (Magyar Szó) és Bolgár Lajost (Aradi Közlöny), beiktatta a II. nyugdíjosztály résztvevői közé Wellesz Ede, Katona Béla és Szabó Kálmán, a III. nyugdíjosztály résztvevői közé pedig Tábori Kornél rendes tagokat. Végül az igazgatóság a július havi költségvetés megállapítása után a Bródy Zsigmond-alapból szavazott meg segélyeket. A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete nevében dr. Heltai Ferencz és Hoitsy Pál alelnökök, Rózsa Károly igazgatósági tag és Fekete Ignác titkár vasár-

nap megjelentek dr. Falk Miksa intézeti elnöknel, hogy neje elhunytá alkalmából az intézet részvétét tolmácsolják. A küldöttséget Heltai Ferencz alelnök vezette.

— **Damjanich János özvegye az árvák között.** Megható és kegyeletes ünnep folyt le a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyletének czinkotai árvaházában. A vizsgákon a kiváló szorgalmat tanúsított tanulóknak Damjanich Jánosné és Klauzál Gáborné a tanügyi bizottság elnöke rövid buzdító beszéd kíséretében személyesen nyújtották át az ajándéktárgyakat. A vizsgán közéletünk számos előkelősége vett részt.

— **A párisiak mulatnak.** A párisiak általában a francziák igen szeretnek mulatni s könnyen kacagnak is, de régóta volt oly jó mulatságuk, mint mostanában. Egész Páris mulat és kacag Lemoine gyémántesináló esetén. Nem a szélhámuson, mert elismerik, hogy az olyan nagystílű család, aki érdekes arra, hogy komolyan vétessék. De igenis kacagnak Poitterin vizsgálóbíró, aki egyszersmindenkorra elvesztette a bizalmat s akire csak úgy hullik a guny, mint a záporos s egész Franciaországban a legkomikusabb ember. Mikor a vizsgálóbíró felbontotta a levelet, melynek a gyémántkészítés műszaki leírását kellett volna tartalmazni és amely kurtán-furcsán szerkesztve, hasonlított az aranyesinálás adomabeli receptjéhez („ne gondolj a nilusi vizilóra”), nevetve fordult a szakértőkhöz:

— Uraim, ez pompás egy tréfa!

És amikor a panaszos ügyvédje azzal a kérdéssel fordult hozzá, hogy miért nem őriztette jobban Lemoinet, egy világi könnyedséggel tért ki a válasz elől. A vizsgálóbíró végül mégis megemlítette, hogy kiadott ugyan elfogató-parancsot Lemoine ellen hétfőn este, de Lemoine, sajnos, akkor már nem volt odahaza található.

— **Nézetem szerint,** — csevegett a vizsgálóbíró — ez a legjobb megoldás. Lemoine szökése ime bizonyítja, hogy a mesterséges gyémánt csak humbug. És ha kísérletei folyamán nem hagytam volna szabadjára, azt mondhatta volna, hogy kísérleteit azért nem végezhettem eredményre, mert háborgattuk. Minden úgy jó, ahogyan van.

Érdekes az a levél, amelyet Lemoine szökése előtt a vizsgálóbíróhoz juttatott:

„Uram, e hónap 17-én, sajnos, nem jelentkezhettem Ön előtt. Ennek oka az, hogy a saint-denis-i gyárban folytatott kísérleteim eredményre nem vezethettek a gyári személyzet és a gyár vezetőségének ellenséges magatartása miatt, amelylyel munkámban háborgatnak és akadályoznak. Így hát másfelé kell mennem, hogy tanulmányom sikerét igazolhassam. Meg vagyok győződve a sikerrel és annak idején elküldöm önnek a gyémántot. Most menekülnöm kell, mert a sajtó letartóztatásomat követeli. Fogadja őszinte tiszteletem kifejezését.

Lemoine.”

Ennél a levélnél még mulatságosabb a gyémántgyártásnak már említett receptje, amelyet Lemoine ehhez a levélhez mellékel. A recept a következő:

„En, alulírott Henri Lemoine ezennel nyilvánosságra hozom, miszerint a mesterséges gyémánt előállításának módja a következő: 1. Végy egy elektromos kályhát. 2. Aztán szénzúkor-port. 3. Tedd ezt olvasztó-tégelybe. 4. A tégelyt helyezd el a kályhába és az áramnak adj 1600 Ampére 110 Volt feszültséget. 5. Az így nyert magas hőfok közepette eszközölj a tégelyen nagy hőnyomást. 6. Kapcsold ki az áramot, nyúj be a kályhába és kivethed a gyémántot.”

A szakértők megjegyezték erre a humoros receptre, hogy a mi a fizikai és vegytani készültséget illeti, hát e recept szerint Lemoine kevesebbet tud egy gimnazistánál.

Ugy a sajtóban, mint jogászai körökben sokféle a vélemény. Poitterin vizsgálóbíró eljárását azonban kinevetik és elítélik. Jogász körökben az a nézet, hogy azáltal, hogy Lemoinet nem őriztette, súlyos hibát, sőt visszaélést követett el.

— **Elhamvadt község.** Zirl községben tegnap tűzvész pusztított, amely 164 lakóházat minden melléképületeikkel és berendezésükkel együtt elhamvasztott. A lángokban két ember vesztette életét, négyen pedig súlyosan megsebesültek. A szarvasnarhaállományban is nagy a kár. 1300 ember hajléktalan. Az anyagi kár egy millió korona, melyből 680,000 korona biztosítás által megtérül. A lakosság élelmiszerek és ruházat hiánya miatt nagy nyomor előtt áll.

— **A nagy sztrájk Olaszországban.** Milanóban a letartóztatott sztrájkbizottság elhatározta, hogy a legenergikusabban folytatja az általános sztrájkot. Rovigno, Mantua tartományaiban az agrársztrájk erősen terjed. A cremonai munkáskamara az egész vidékre kiterjesztette az agrársztrájkot. Az olasz munkásszervezetek vezetősége, amelynek Turinban van a székhelye, táviratot intézett az összes munkáskamarákhoz, hogy ne hamarkodják el a dolgot. Génában sok munkás elment a Lavoro szociáldemokrata lap szerkesztőségébe, hogy hírt halljanak a párisi általános sztrájkról. A szerkesztőségben a munkások összevették a lap munkatársaival s civakodás közben valaki revolverből többször lött s a munkáskamara egy alkalmazotta holtan rogyott össze.

— **Kinevezések a rendőrségen.** A rendőrségi tisztviselői állások arányosításával kapcsolatosan a belügyminiszter a főkapitány előterjesztésére kinevezte valóságos rendőrtanácsosokká: Tóth Lajos címzetes tanácsost, a bünygyi osztály vezetőjét és Szirmay Andor címzetes tanácsost. Valóságos rendőrfőkapitányokká: Pekáry József, Egri Péter Pál, Szesler Hugó címzetes kapitányokat és Schöbert Ferencz címzetes kapitány, főkapitányi titkárt, rendőrfőfoglalmozókká: Kerny Géza, Farkas Elemér, Iványos Gyula, dr. Domonkos Gyula, Rostás István, Szentkirályi Béla és Orosz Samu rendőrfoglalmozókat; rendőr-segédfoglalmozókká: Schweiger Endre, dr. Császik Pál, Fröhlich Károly, Kiss István, dr. Radák György, dr. Kerekes Géza, Thuróczy Kornél, Málnássy Rezső, Horváth Antal és dr. Berkes Vilmos címzetes rendőr-segédfoglalmozókat; címzetes rendőr-segédfoglalmozóvá: Pirkner Jenő rendőrgyakornokot; rendőrgyakornokká: Novoszelezky Elemér rendőr-napídiást. A költségvetés alapján a rendőrorvosok mátol kezdve kinevezett alkalmazottai az államrendőrségnek. Ma érkezett le ugyanis a belügyminisztériumból a rendőrorvosok kinevezése, akiket a VII., illetve a VIII. díjosztályba soroztak. A hetedik fizetési osztály harmadik fokozatába jutottak: dr. Kovács Imre, dr. Duszitreanu Ágoston, dr. Osváth Albert, dr. Várady László, dr. Faltay László, dr. Kovács Nagy Lajos, dr. Rákosi Béla, dr. Boytha József, dr. Geyer József, dr. Hazslinszky Hugó, dr. Lipter Gyula, dr. Tihanyi Mór, dr. Tirser Ernő; a nyolcadik fizetési osztály harmadik fokozatába: dr. Rónay Sándor, dr. Raisz Aladár, dr. Nagy Kálmán, dr. Hérics Imre, dr. Schürger Adolf, dr. Hódossy Gedeon, dr. Márkus Soma, dr. Tóth Gyula, dr. Barja József, dr. Ecsedi Gedeon.

— **Horti Pál temetése.** A Magyar Képzőművészek Egyesülete testületileg fog résztvenni Horti Pál temetésén. Az egyesület titkársága ezúton kéri fel a fővárosban időző tagjait, hogy csütörtökön délután fél 4 órakor szíveskedjenek megjelenni a Milicsarnok tanácstermében. A gyászbeszédet Jendrassik Jenő festőművész tartja.

— **Eulenburg herczeg ügye.** Eulenburg herczeg vejét s volt magántitkárát az ügyészség megkeresésére a Florenz közelében fekvő putiglianoi fürdőhelyen kihallgatta az olasz vizsgálóbíró. A kihallgatás öt óra hosszat tartott. Jarolimek eskü alatt vallotta, hogy ő nem természetellenes hajlamu és Eulenburg herczegen sem vett észre soha ilyesmit. Jarolimek vallomása egészen jelentéktelen.

— **Kanonok és káplán afférja.** Dr. Hermann József, volt selmeczbányai segédlelkész a múlt évben az érseki szentszék a papi funkcióktól felfüggesztette azért, mert a Népszavába rágalmozó cikket írt dr. Havrán János cz. püspök és besztercebányai apátkanonok ellen. Az érseki szentszék annak idején felszólította Hermann, hogy állításait vonja vissza és kérjen bocsánatot a megbántott apátkanonoktól, amit Hermann kereken megtagadott, mire felfüggesztették állásától. Hermann az ítéletet megfelebezte a római szentszékhez, amely a napokban értesítette a káplánt, hogy az esztergomi egyházmegye ítéletét megsemmisíti, mert Hermann a kánoni jog ellen nem vétett. Hermann mindazonáltal lemondott a papi pályáról és most az ügyvédi pályára készül.

— **A nagy hőség és az iskolágyerekek.** Bécsben a II. kerület egyik polgári fiú- és leányiskolájában a nagy hőségtől ma igen sok növendék megbetegedett. Az igazgatóság elrendelte, hogy minden ablakot és a folyosókon az ajtókat is nyissák föl, de még így is tikasztó volt a hőség a tantermekben. Először a leányok osztályában lettek rosszul néhányan, a mentőket kellett hívni s ők szállították haza hat kis leányt. Az igazgatóság aztán megszüntette az előadást és hazaküldte a gyermekeket.

— Az olasz újságírók afférje. Rómában ma történt a párbaj Zantini képviselő és Zambelli hírlapíró közt. A mérkőzés hatvanöt percig tartott s nyolcszor volt szünet, mert a felek teljesen kimerültek. Végre is sebesülés nélkül fejezték be a párbajt, mert az orvosok nagy szívgyöngeséget konstataáltak Zantinin.

— **Katasztrófa egy gőzösön.** Filadelfiából rettenetes katasztrófa hírére hozza a táviró. Miközben az „Arkadien” nevű német gőzös rakományát Filadelfiában kirakta, egy bomba robbant fel, amely egy bál áruba volt elrejtve. A robbanás három embert megölt, negyvenet pedig megsebesített. A hajó lángborult és csakhamar süllyedni kezdett. A hajó feneke formálisan meg volt spekelve szögekkel és vastörmelékkel. Azt hiszik, hogy a bombát Hamburgban csempészték be a rakományba.

A robbanás közvetlen előidézője Betler Vilmos raktárnok volt, aki vaskampójával a rakományt átvizsgálta. A vizsgálat még alig folyt néhány percze, amikor az iszonyú robbanás megtörtént. A rakomány közt akkor huszonöt munkás foglalatostokodott s az explozió valamennyiüket földre sújtotta. Négy munkás menten szörnyen halt, négy másik halálosan sebesült meg, a többiek sebesülése többé-kevésbé súlyos. A halottak és sebesültek arca és teste tele van szögekkel, ólomdarabokkal és vasszilánkokkal. Állítólag megtalálták a bombának néhány alkatrészét és egy elektromos vezetéket, amely a pokolgépet felrobbantotta. Egy késő éjszaka érkezett távirat szerint a hajón előfordult szerencsétlenség okát a rendőrség, mely szorgosan folytatja a vizsgálatot, eddig még nem állapíthatta meg. Bombamerényletről azonban egyáltalában nincsen szó.

— **Suffragettek gyűlése.** A suffragettek tegnapi monstre-gyűlése várakozáson felül sikerült. A rendezők a reklámok minden képzelhető módját felhasználták, hogy odacsödték a népet. Az egyes processziók zenekarokkal vonultak a Hyde-parkba. A fuvóhangszerek és a czintányérok rémséges lármát csaptak, hatalmas táblákat vittek egy-egy csoport élén, zászlók lengtek, harsogtak a rendezők kürtjei s az első sorokban azok lépkedtek, akik a női választói jogért harcoló egyesület tagjai s egyenruhát viselnek tüntető felvonulások alkalmával. A táblákon efféle felírások voltak: „Tizenegy évi börtön”. Ez azt jelenti, hogy tüntetésekért eddig a suffragetteket összesen tizenegy évi börtönre ítélték. Egy másik táblán ez a felírás volt olvasható: „Képviselő nélkül megadóztatni — zsarnokság. A forradalom a zsarnokság ellen — istennek kedves cselekedet”. A zászlóvivő hölgyek hamarosan elfáradtak s átadták a lobogókat suhanczoknak, akiknek százaik követték a menetet s akik esténként színházak előtt ögyelegnek, nyitogatják a kocsi ajtaját, hogy így néhány garast szerezzenek. A hölgyek helyett ilyen sihederok czipelték a zászlókat, nagyokat kurjongatva. A női választói jog előharcosai és közkatónái párosával lépkedtek: karonfogvást völegényükkel, kedvesükkel. Ezek a női választói jog hadseregének önkéntesei. A zenekarok majdnem mind egy új indulót játszottak, amely erre az alkalomra íródott és „Választói jogmarsi” a neve. A hölgyek mind énekeltek az indulót s a merre a menet elvonult, rengeteg közönség gyűlt össze.

— **Tűzvész egy zománcgyárban.** A Vesta-részvénytársaság ligetfalvi zománczedény-gyára tegnap este kigyulladt. A műhely, a gyári iroda és a raktár féldíig leégtek. A kár több százezer korona. A gyár, amely ezerkét száz munkást foglalkoztatott állandóan, féldíig nem lesz képes folytatni az üzemet. A kár egy millió korona s miután a gyár biztosítva volt, nagyrésze megtérül. A tűz olyan óriási mérvet öltött, hogy a szomszédos Löwy James-féle hajtószíjgyárat csak a tűzoltók emberfeletti küzdelme tudta megmenteni. A tűz a fűtőházban keletkezett, ahol tegnap nem volt senkinek dolga s ebből azt következtetik, hogy nincs kizárva az a lehetőség, hogy a tűz gyújtogatástól eredt.

— **Égő vasúti kocsi.** A Flóra-gyár mögött, egy a vasúti vágányokon álló, olajjal telt vasúti kocsi kigyulladt. A központi és a IX. kerületi tűzoltóság Kállay segédtsízt vezetésével kivonult és néhány perc alatt a tüzet eloltották, úgy hogy az más kocsi-ra vagy épületre nem terjedt át. A tűz okát nem tudják.

— **Két napig az uszó jégtáblán.** Labrador partvidékén egy angol misszió-orvos rettenetes kalandokon esett át s csodaszámba megy, hogy meg tudott menekülni. Dr. Grenfell, a battle-harbori missziói állomás orvosa, a múlt hó vége felé beteglátogató körútra indult a körülbelül 10 mértöldnyi távolságban fekvő szomszédos telepekre. Az orvos az ottani közlekedési viszonyokhoz képest kutyák által vont szánon tette meg útját, amelynek egyik részén jégmezőkön kellett áthaladnia. Így történt, hogy a szán egy uszó jégtáblára került, amelyet a hullámok kiszodortak a sik tengerre, ahol a szán mindenestől a vízbe fordult. Ugy az orvos, mint a kutyák ösztönszerűleg újból a jégtáblára akartak jutni s eközben a kutyák az orvos hátán igyekeztek czéliukhoz. Rettenő küzdelem fejlődött ki most a vízben, míg végre is Grenfell és a kutyák egy része a jégtáblára juthattak. Ezzel azonban még korántsem volt vége a veszedelmes helyzetnek, amelyet az éles északkeleti szél és a 10 fokos hideg szinte elviselhetetlenné tettek. A hideg ellen dr. Grenfell széthagyta hatalmas posztócsizmáit és ezekkel betakarta mellét és hátát, hogy legalább némileg védve legyen. Az éjszaka közeledtével azonban a hideg olyannyira fokozódott, hogy az orvosnak a megfagyástól kellett félnie, miért is három kutyáját leszurta és ezeknek meleg testével burkolta be magát, a megölt kutyák belső részeit pedig odavetette a többieknek. A kitéhezett kutyák azonnal szétmarczangolták az odavetett hus- és csonttrészeket, ami azonban éppenséggel nem csillapította étvágyukat, mert most már magát az orvost is megrohanták és annak kezét-lábát összemarták. Időközben beállt az éjszaka és ekkor némileg a kutyák is lecsendesedtek. Dr. Grenfell az éjjelt ébren töltötte, mert félt a kutyák újabb támadásától, amely reggel felé újból be is következett. A veszedelmes helyzetbe jutott orvos sajgó fájdalmai és a folytonos védekezés között is alkalmat talált arra, hogy a megölt kutyák szárcsontjait összekötözve, ezekből zászlónyelet készítsen, míg a lobogót egy zsebkendővel helyettesítette. Ezt a zászlót ismételtelen feltartotta a magasba, bár messze távolban semmi sem volt látható. A vészjel azonban hosszú idő után mégis jónak bizonyult, mert egy halászbárka halászaik észrevették és a majdnem két teljes napig a jégtáblán rekedt és félig eszméletlen orvost partra szállították.

— **A kávésszegédek mozgalma.** A kávésszegédek egy töredéke ma felhívást bocsátott ki, amelyben új alakulásra hívja föl a segédeket. Az alakulás további teendőiről még nem történt megállapodás.

— **Munkásgyűlések.** A fém-, szerszám- és vasgyárak munkásaikkal két év előtt kollektív szerződést kötöttek, amely mind ez ideig a felek teljes megelégedésére érvényben van. A szerződés legközelebb lejár s a munkások már is elhatározták annak egész terjedelmében való megújítását. Az új szerződés a régítől csak lényegtelen eltéréseket tartalmaz, úgy, hogy annak a gyárosokkal való elfogadtatása nehézségekkel nem jár. A munkások vasárnap délelőtt a József főherceg-szálló nagytermében gyűlést tartottak, amelyen Malasics Géza mutatta be az új kollektív szerződés szövegét. Vita nélkül hozzájárultak ehhez a munkások és elfogadták a határozati javaslatot is, amely utasítja a vas- és fémpirosok végrehajtó-bizottságát, hogy a szerződést az összes szerszám- és fémgyárakkal elfogadtassa. Vasárnap délután gyűlést tartottak a malom-munkások a Váci-ut 56. szám alatt levő vendéglő kerthelyiségében. A gyűlésen Kompán János elnökölt, a hatóságot Diener Ákos rendőrkapitány képviselte. Markolincics Ferencz, Kubik Antal, Pap János és Esztergályos Béla voltak a gyűlés szónokai. Valamennyien hevesen támadták a kormányt, sürgették az általános választói jogot. Markolincics indítványára a gyűlés az ötödik és hetedik kerület tizenkét mézárszék és hentesboltját bojkottálta.

— **Házasság.** Telléry Gyula, a Szepesi Lapok szerkesztője, július hó 6-án délelőtt 11 órakor vezeti oltárhoz Haltenberger Malvint, id. Haltenberger Rezső leányát, az iglói róm. kath. plébánia-templomban.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszertelenén, Budapest, VII. Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Fiumei Estílap.** A Zboray Aladár és Brajjer Lajos által szerkesztett Fiumei Estílap első száma ma megjelent. A lap vezető cikkét Rákosi Jenő írta.

— **A gyermekrendőrség.** Az újabb időben oly nagy arányokban megindult gyermekvédelmi akciók talán egyetlen egy intézmény sincs hivatva akkora fontossággal és eredménnyel szolgálni, mint a gyermekrendőrség, amelyet belügyminiszteri rendeletre legutóbb szervezett a főkapitány. Tudvalevő, a gyermekrendőrség székhelye a dunai kapitányság. Ennek szervezetét, tevékenységi körét szabja meg részletesen a legújabb kiadott főkapitányi rendelet. A rendelet szerint július elsejétől kezdve, ha tizenhat éven aluli gyermek a főváros területén kihágást követ el (Ujpest és Rákospalota kivételével) annak elbírálása Tóth Mihály kerületi kapitányra tartozik, aki gyermekvédelmi ügyekben az e czélra melléje rendelt személyzettel együtt közvetlenül jár el és a gyermekvédelmi intézkedéseket is foganatosíthatja. Ugyancsak Tóth Mihály felügyeletével vezetik azután a nyilvántartásnak az említett ügyekre vonatkozó részét. Az összes kerületi kapitányságoknak megszűnik a fiatalokra vonatkozó bíráskodási joguk, gyermekvédelmi ügyekben pedig csak halaszthatatlan esetekben járnak el s erről is értesítik Tóth Mihály kapitányt. Hasonlóképpen járnak el az egyes ügyosztályok, ha a gyermekek beszállítását sürgősség okából közvetlenül rendelik el. Ez évi július hó elsejétől kezdődőleg a fiatalok által elkövetett kihágásokról szóló jelentéseket közvetlenül Tóth Mihály kerületi kapitányhoz kell intézni. Minthogy jelenleg a dunai kerületi kapitányságot vezeti, utóbbi kapitányságnál kell bemutatni. Ugyanoda kell a kiskorúakat előállítani. Az újpesti kerületi kapitányság egy a fiatalok által elkövetett kihágások, mint pedig egyéb gyermekvédelmi ügyekben továbbra is közvetlenül intézkedik; a gyermekek beszállításáról Tóth Mihály kapitányt esetről-esetre értesíti. Amennyiben tizenhat évnél fiatalabb fiatalokot csavargás, vagy koldulás miatt itélne el, tartozik erről Tóth Mihály kapitányt is azonnal értesíteni s megjelölni az időpontot, amikor a fiatalok büntetését megkezdette. Tóth Mihályt és a jelenleg vezetésé alatt álló hivatalt a főkapitány felhatalmazza, hogy gyermekvédelmi ügyekben panaszokat, vagy bármely természetű beadványokat közvetlenül elfogadjon, a szükségeshez képest a székesfőváros minden részében közvetlenül intézkedhessék s a gyermekvédelem érdekében esetleg razzákat is tartasson. Utasítja végül a főkapitány az összes osztályokat, kapitányságokat, hogy az alárendeltjeiket oktassák ki a rendeletre és hassanak oda, hogy minden fiatalokura vonatkozó jelentésben legyenek meg a szükséges adatok az illető családi és személyi viszonyairól is.

— **Tömeges husmérgezés.** Az élelmiszer-uzsorások lelketlensége ismét veszedelmebe döntött egy egész családot. Ma a kora délutáni órákban kihívták a mentőket a Dembinszki-utca 12—14. számú házba, melynek II. emeletén egy egész családot megmérgezett a romlott húsfétel. Meister Danielné, ennek leánya, Kovács Zsigmondné s ennek két fia, Kovács József és ifjú Kovács Zsigmond, továbbá Béli Julianna, a ház cselédje, hirtelen rosszul lettek s a házbeliek, akik a nagy jajgatásra berohantak a családhoz, azonnal tisztában voltak, hogy mérgezés történt. A szerencsétlenül járt családhoz kihívták a mentőket, akik két kocsival s Fiala és Sebők orvosokkal jöttek ki. Megállapították, hogy romlott hus mérgezte meg a családot. Kovács Zsigmondné állapota veszedelmes, a két fiu mindjárt jobban lett.

— **Tragédia a pusztán.** Megrendítő tragédia játszódott le a Kecskeméttől husz kilométernyire lévő Bordás-pusztán. Szabó Sándor nevű földművelő Urnapján késő este eltávozott hazulról az aratásra, a kis tanyán hagyván huszonöt éves feleségét és három gyermekét. A férj távozása után az asszony a konyhaajtóban hirtelen öszszeesett és meghalt, testével eltorlaszolta az ajtót. A három apró gyermek, kil közül a legidősebb négy és fél éves, a legfiatalabb két hónapos, teljes harminczhat órán át étlenszomjan a halott anya körül siráncokztak. Szombaton reggel gyanus volt a szomszédoknak, hogy Szabóék disznai éhségökben kitértek az óból és gazdátlanul kóboroltak. A szomszédok Szabóék lakásához mentek s betörték az ajtót, ott találták Szabó Sándorné holttestét már oszlásnak indulva, a két nagyobbik gyermek pedig anyjáról borulva, ájultan fektűt az éhségtől. A hölcsőben a kis gyermek még élt, de néhány óra múlva ki szenvedett. Édes anyja holttestével együtt vitték szombaton hajnalban a városi kórházba hol az asszonyt fölbontozták és megállapították hogy szívszélhűdés ölte meg. A kis gyermek halálának oka az éhség és az, hogy a sok sirást teljesen elgyöngült; érrepedése is volt. A két nagyobb gyermeket orvosi kezelés alá vették.

— **Elrabolt urleány.** Richter Antal erzsébetfalvai órása ma délután följelentést tett a rendőrségen, hogy tizennyolcz éves unokahúgát, Lurjai Mariskát ma délbén, az Ötvös-utczai hajó-állomáson két ismeretlen uri külsejű férfi elrabolta. A leány két barátjának kíséretében Apatinból jött Budapestre. Ő már két év óta nem látta hugát, úgy hogy amikor az a hajóból kiszállt, nem ismerte meg. Később látta, hogy a leányt két férfi karon fogja, kocsiba ülteti és elhajtatnak. Ekkor már gyanus volt neki az eset és sürgönyözött Apatinba, ahonnan azt a választ kapta, hogy az illető leány csakugyan Lurjai Mariska volt. A rendőrség erélyesen nyomozza a vakmerő leányzóktetőket.

— **Kiszabadult bacillusok.** A csernovitzli állami élelmiszer-vegykísérleti intézet valamennyi alkalmazottja megbetegedett lótakonykór bacillusoktól. Arnost asszisztens ma meghalt, Lipetzki irodatiszt aligha éri meg a reggelt. A katasztrófa úgy történt, hogy dr. Luksch a múlt szombaton kísérleteket tett takonykóros lovak állítólag elpusztult bacillusaival s hevítés közben az üvegcso felrobbant és a folyadék a bacillusokkal szétröccsent. Dr. Luksch a meghiusult kísérlet után eltávozott s megbetegedett ugyan, de két napl gyógykezelés után kiheverte a bajt, a többi hivatalnok ellenben a laboratóriumban maradt s egész nap belehelte a halálhozó bacillusokat. Hárman még szombaton tüdőgyulladászt kaptak, aztán disenteria állott be. Luksch önmaga kért büntető eljárást s az ügyesség meg is indította. Az intézetet fertőtlenítés czéljából bezárták.

— **Méreg a fagyaltban.** A moszkvai versenytegen tegnap százötven ember megbetegedett fagyalt evése után. Ugy látszik, hogy a cukrász megmérgezett jeget vett a fagyalt készítéséhez. A megmérgezett emberek legtöbbjének állapota reménytelen. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított meg.

— **Az örült rémtette.** Már régebbi idő óta közös háztartásban élt Deli György bognárségéd Csizsár Máriával a Nagytemplom-utca 23. sz. házában. A leány az utolsó időben igen zavartnak látszott s azon panaszkodott, hogy fűződik és meg akarják ölni. Szombaton este kést rántott elő s rákiáltott kedvesére:

— Te miattad fűzőznek!

Ezzel beledöfte a kést a leány mellébe. Csizsár Mária futva menekült a megháborodott ember elől, aki utána rohant a menekülőnek és a hátát késével végighasította. A házbellek alig tudták lefogni az örült embert, akit a mentők szállítottak el a lipótmizei örültek házába. A leányt a II. számú sebészeti klinikán ápolják.

x **Fodor-léle vivóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **A Balaton-Szövetség** támogatásával érdekes és díszes illusztrált munka jelent meg Kaposváron. A 234 lapra terjedő kötet 40 apróbb leírásban a Balatont és környékének kisebb helyeit írja le. A külön leíró rész dr. Lóczy Lajos egyetemi tanártól, a fürdő- és az üdülőttelepek leírása dr. Szaplóczay Manó főorvostól, Vajthó Jenő tanártól és dr. Pete Márton ügyvéd-től való. A szép történelmi emlékek leírásáról is gondoskodva van a kötetben, mely az egyes üdülőttelepeket külön közli, má pedig a lakásra, élelmészre és egyéb hasznos tudnivalókra való tekintettel. A kötetet 150 fotografált kép és két színes térkép magyarázza. Az ügyes kis zsebrevaló kötetet a Balaton-Szövetség ajánlja előszóban. Kiadja: Kardos Ignác és Simalya V. Ferencz Kaposváron. Ára díszkötésben 3 korona.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Zászlók, czimerek** minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Bőrbajok, hajhullás és kopaszág** sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektrotherapiai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), két fénynyel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x **Sárga János kolozsvári ékszergyáros**, hogy gyártmányait arany-, ezüst- és drágakő-ékszerekben stb. az országban jobban megismertesse, azt a legújabb angol módszer szerint, előnyös részletfizetésre hozza forgalomba. Képes nagy árjegyzéket küld ingyen és bérmentve.

Elfogott családok.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 22.

A rendőrség a tegnapi napon öt nagystíli szélhámost fogott el. Közülük négynek az a bűne, hogy egy tapasztalatlan urleánytól a legfurfangosabb módon csaltak ki háromezeröttszáz koronát. A kárvalott egy előkelő állami tisztviselőnek a leánya, akitnek tizezer korona kölcsönre volt szüksége. A leány ugyanis jegyben járt egy közös hadseregbeli főhadnaggyal, akinek adósságát apjának tudta nélkül akarta kifizetni. Összeköttetést keresett tehát ügynökkel, s így ismerkedett meg Kaufmann Gyula ügynökkel, aki mikor észrevette a fiatal leány tapasztalatlanságát, maga mellé vette társakul Lukács (Lefkovits) Mátyás, Singer Sándor és Thein Béla ügynököket. A társaság tagjai Thein kivételével, rovvott multuak. Diszük Lukács-Lefkovits Mátyás, aki a braganza herceg kárára elkövetett magánkirathamítás miatt csak a minap szabadult ki harmadfél évi fegyházból.

A kölcsön díszkrét volt s így a kölcsönvételt is díszkréten kellett elintézni. Mindenekelőtt rávették a leányt, hogy vásároljon sorsjegyet részletre s az első részlet megfizetése után a bankok adnak a sorsjegyre kölcsönt. A leány vásárolt is száz darab konvertált jelzálogorsjegyet s az első hatszáz koronás részletet kifizette Thein Bélának. Majd később újra vett husz darab sorsjegyet s az első háromszáz koronás részletet kifizette Singernek. Az első részlet ugyanis mindig az ügynököt illette, aki azonban kölcsönt soha sem tudott szerezni. A sorsjegyvásárlás után, miután nem járt sikerrel, úgy döntöttek az ügynökök, hogy Bécsben fognak bankkölcsönt fölvenni. Utazási költség czimén mind a négyen kisebb-nagyobb összeget pumpoltak ki a leánytól, aki a többi között nyolczszáz koronát fizetett azért, hogy az ügynökök az egyik bécsi bank ügyését megvesztegették. Így háromezeröttszáz korona vándorolt az ügynökök zsebébe, anélkül, hogy a leány egy krajczárt is látott volna a kölcsönből. Az ügynökök szédelgését a rendőrség leplezte le, amelynek gyanus volt, hogy a rovvott multu embereknél, akiket figyel-tetett, állandóan pénz van. Látták a leánynyal való összeköttetésüket s azért kérdést intéztek a leány apjához, aki viszont leányát vonta felelősségre. A család kiderült s a kárvalottak a panaszt megtették, mire a rendőrség mind a négy ügynököt letartóztatta.

Az ötödik szélhámos, akit tegnap a rendőrség elfogott Stern Gyula, alias gróf Festetich Andor, gróf Esterházy Móricz és Hatvani Deutsch Sándor.

E névcsereknél aztán, amennyire a körülmények megengedik, jó hasznát látja Stern, aki utabban Surányinak nevezi magát. Takarékkönyvét is Surányi névre állította ki.

Surányi-Stern letartóztatása nagy feltűnést keltett ma délbén a Fürdő-utczában. A járókelők ugyancsak elcsodálkoztak, amikor az angol-eleganciaiával öltözött, jó megjelenésű, sneidig fiatal embert Bialoskurszky lovag detektív igazolásra szólította föl.

— Micsoda czudar tempó ez?! — méltatlankodott Surányi-Stern. — Hogyan mer engem megszólítani! Vigyázzon, mert ez az állásába fog kerülni magának!

A detektív, aki nagyon jól ismeri Stern-t, nem ijedt meg ettől a határozott fellépéstől, hanem felszólította a szélhámost, hogy kövesse őt a főkapitányságra. Stern erre nem volt hajlandó és végül rendőr segélyével sikerült csak bekisérni a kitűnő férfit a rendőrségre. Itten mint régi ismerőst üdvözölték és eléje tárták bünlajstromát, amely igazán becsületére válnék akármelyik szélhámosnak is.

Négy évvel ezelőtt gróf Esterházy Móricz néven hálójába akarta keríteni Döry Margitot, a Népszínház volt művésznőjét. E kalandért, hamis név használata czimén, a VIII-ik kerületi kapitányság vonta felelősségre. Egy évvel utóbb gróf Nákó Sándort látogatta meg az Angol-királynő szállodában és újságírónak mondva magát, alaposan megszarolta. E bűne miatt a büntetőtörvényszékkel gyűlt meg a baja.

Nagyobb szélhámosokat követett el Hatvani Deutsch Sándor fia nevében is. Szamovolszky Ödön szobrászt, a Szabadság-szobor pályanyertes művészt is mint újságíró látogatta meg és azon a czimén, hogy szépen fogja méltatni lapjában Szamovolszky művét, kétszáz koronát csalt ki tőle. Ezuttal csavargás miatt került bajba Stern-Surányi, aki egyébként a legjobb társaságokban forgott még a közeli napokban is.

Krecsányi Kálmán detektív-főnök előtt azzal védekezik Stern, hogy a Kunossy, Szilágyi és Társai könyvkereskedő cég ügynöke és kitűnően keres. E hónapban is nyolczszáz korona jutalékot kapott. De megállapították, hogy júniusban hétszázhusz koronát tett takaréka. Ezt nyolczszáz koronából alig tehetette meg Surányi, aki különben is költsékes módon él. Érdekes, hogy följegyzési könyvében francziául szövegezett táviratot találtak, amelyet gróf Szapáry Pálhoz intézett és amelyben udvariasan megköszöni a küldött összeget. A rendőrség őrizet alá vette.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Vizsgálati hangversenyek.** A Nemzeti Zenede évváró nyilvános vizsgálati előadásai vasárnap végződtek. Utolsónak maradt — the last, not least — Gobbi Alajos igazgató hegedű-osztályainak vizsgálati matinéja a Fővárosi Vigadó kistermében. Gobbi Alajos legkiválóbb zenepedagógusaink közé tartozik. Iskolájának jó híre évről-évre több tanítványt vonz az ország minden részéből a Nemzeti Zenedébe és hogy mennyire jogosult a közönségnek ez a bizalma, arról tanuskodik az a sok kifiző hegedűsünk, akit Gobbi Iskolájából került ki és ma részint a hazai zenekolák tanárai sorában, részint az Opera és más színházak zenekarában előkelő helyet foglal el. Sőt az európai híri hegedűművészek közt is szép számmal vannak, akiket Gobbi vezetett be a művészet templomába. A vasárnapi matinén hosszú sora vonult fel a kitűnően iskolázott, tehetséges művésznövendékeknek, akiknek jövőjéhez a legszebb reményeket fűzhetjük. Különösen az V. osztályban volt meglepő sok a kiváló tehetség. Első sorban említendő két valóságos csodagyermek: a kis Csorba Gyula és Kalina Tivadar. Ezeken kívül figyelmet érdemelnek Barczén Tibor, Fejér Árpád, Darnal József, Kósa József és Sommerer Károly. A VI. osztályban főleg két gyermekleány keltett feltűnést, u. m. Eiberger Vilma és Kolos Janka. Egyik ügyesebb a másiknál. A VII. osztályosok közül Pillischer István olyan pompás készűlésszel játszott Vieuxtemps 2. hegedűversenyét, hogy bátran felléphetett volna vele a kiművelési osztályok vizsgálati hangversenyén is. Bravúrosan játszott továbbá Czeisner Gyula Paganini hegedűversenyét, Borus Endre Hubay versenyművét és Holl Béla Tartini szonátáját. A műsor összes számainak zongorakíséretét, egykori mestere iránt érzett hálás tisztelete jelöl, mint minden évben, úgy az idén is Klavivko Vilmos tanár vállalta el.

Fényesen sikerült vizsgálati hangverseny volt tegnap a Csengery-utca 45. szám alatt lévő Löw Mayer-féle zeneakadémiai előkészítő zeneiskolában. Az iskola régi jó hírnevét igazolta be ezzel a hangversennyel s a hozzá fűzött várakozásnak a legteljesebb mértékben megfelelt. Kizárólag egy vagy két év óta tanuló növendékekkel bűmulatos eredményeket mutatott föl az iskola. A tanulók kitűnő technikájukkal, szép tartásukkal és precíz játékkukkal tűntek ki. A növendékek közül kiemeljük Hevesi Istvánt, Balázs Bélát, akinek zseniális játéka általánosan feltűnt, Kertész Lászlót, Pöldes Lajost és Schreiner Jánost. Mint vendég lépett fel Singer Lilike, a tanár másodéves tanítványa, aki Merklertől és Gabrielle Mariótól adott elő két szép számot. A vizsgaelőadáson szép számú, előkelő közönség jelent meg.

Ugyancsak szépen sikerült hangversenyben számolt be a Vigadó termében ezidél működéséről a Tóth Elemér-féle zeneiskola. Általános feltűnést keltett a zongorás és énekes növendékek művészi szabatos tudása. A zongoraszámok közül Köberling

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

Erzsi művészies játéka elismerésméltónak bizonyult. Igen tetszett még Kálmán Margit szép előadása és Csillag Ferencz virtuóz-technikája. Az énekszámok közül elsősorban Denker Anna feltűnően szép koloratursopránját és temperamentumos előadását kell kiemelni. Sokat lehet várni Winkler Anna terjedelmes mezzosopránjától és Sajó Rózsi alapos iskolázottságától is. Dicséret illeti Bauer Erzsit is gondos, precíz előadásáért. A többi növendék is igen jót produkált. A közönség előadás után Tóth tanárt elismerésével halmozta el.

A Magyar Zeneiskola a tanórákat három vizsgálati hangversenyyel fejezi be, amelyeknek elsejét ma este rendezték az intézet Erzsébet-körúti helyiségében. Faludy Károly (hegedű), Fusz Ferencz (zongora), Manheit Jakab (ének) és Ruzitska György (czimbalom) tanárok jelesebb tanítványainak egy része mutatja be ma tanulásának eredményét. Ez az eredmény a tanári kar buzgó és lelkiismeretes működéséről, valamint helyes tanítási módszeréről tett tanúságot. A hegedű-tanzak növendékei közül nagyon csinosan játszott a kis Faludy Blanka, Mustetz György pedig fejlett technikával és szép meleg tónussal adta elő Huber magyar ábrándját. A zongorások közül főleg Ötvös Adorján tűnt ki bravuros és erősen ritmikus játékkal. Az énekesek közül pedig Stark Sámuel érdemel említést, akinek érczes bassz-baritonja más énekszámokban, mint az előadott huzonotta harci dalban talán még jobban érvényesült volna.

Fényesen sikerült vizsgahangversenyt rendezett a hó 20-án a Lovas-féle zenekonzervatórium saját hangversenytermében. A növendékek közül különösen kitűntek Friedmann Ilonka, Rosenbaum Ilonka, Lovas igazgató növendékei, Bronner Istvánka, Elischer Gizi, F. Schuller Irma tanárnő, Richter Zsófia, Chlebák Anna, Grünberger Miklós, ki Mendelssohn „Hegedűversenyét” bravuros technikával adta elő és úgy magának, mint mesterének, Fenyves tanárnak, dicsőséget szerzett — kiemelkedő számai voltak a hangversenynek. Kugli Gyula, Danziger tanár növendéke, Wieniawski Polonaisé-vel valósággal magával ragadta a közönséget.

(*) **Népszínház-Vigopera.** Az ember tragédiájának Ádám szerepét ma este Beregitől Lubinszky vette át. A kommunikék szerint Klenovits-nak kellett volna Ádám-ot játszani, de hirtelen közbejött rekedtsége ebben megakadályozta. Holnap már átveszi szerepét. Évát minden este Báthory Gizella, Hippíát Forgács Rózsi, a demagógot Dobi Péter apostolt Horváth Jenő játszsa.

(*) **Szép Ilonka Budán.** Vasárnap este a Budai Szinkörben felújították Szabados Béla „Szép Ilonka” című szép daljátékát. A czimszerepben Földi Frida minden művészi tulajdonsága fényesen érvényesült. Albert Erzsi, mint Mátyás király ének- és játékbéli nagy haladásáról tett örvendetes tanúságot. Kiss Mihály pompás Peterdyt és Virágh Ferencz Marcziját külön dicséret illeti meg.

(*) **Növendék-vizsga.** A Népszínház-Vigopera színésziskolájának növendékei vasárnap délelőtt tettek először tanúságot képességeikről. Hevesi Sándor tanítványai Labiche vizjátékát, „Öleljük meg egymást” játszották el türethetően jó tempójú előadásban. Különösen jól beszélték Hegyi János és Pillinszky Zsigmond. Kitűnő eredményt ért el Graeff énektanár, akinek növendékei meglepően énekeltek rövid egy éves tanítás után. A növendékek között első helyen Mozzay Sándornét említjük, aki mint teljesen kész énekesnő állt a közönség elé. Meleg, bársonyos, tiszta csengésű hangját hallva, elfeledjük, hogy növendék-vizsgán vagyunk és készségesen hallgatjuk az énekprodukcziót. A „Czigánybáró”-ból énekeltek könnyen, teljes énektudással, föltétlen biztosan, legyőzve a parthie nehézségeit. Zugó taps honorálta az éneket és a hallgatóság zajosan követelte az újabb és újabb előadást. A többiek közül nagyon tetszetek Wensler Margit, Hegedűs Paula, Kovács Hanna, Makai Olga. Végül a balet-növendékek vizsgáltak jó eredménnyel.

Az Országos Színészegyesület énekes növendékei játszottak a Vigszínház színpadán. A „Kisasszony feleségem” című operettben mutatkoztak be s szép sikert arattak. Mezei Ilonka játszotta a főszerepet, kit már is elszereződött a Népszínház-Vigopera s így külön nem is kell dicsérni. Figyelemreméltó tehetség Fátýol Hedvig, ki a komorna szerepében a kész színésznők biztonságával mozgott s nagyon kedvesen énekelte. Igen tetszetek Nádor, Sziklay, Magyar, Oláh, Balán Gizella, Kain.

(*) **Pálmay Ilka Kolozsvárt.** Jeleztük, hogy Pálmay Ilka Kolozsvárt vendégszerepelni készül. Ez a vendégjáték megtörtént és amint sejtettük, a művésznőnek új diadalokat hozott. A siker e szavakban összegezhető: Zsufolt házak, sok virág, még több taps, számtalan kihívás. Pálmay Ilka első este a „Szenes leány, szenes legény”-ben és a „Pillangó kisasszony”-ban, második este pedig a „Huszárcsiny”-ben lépett föl. Eredeti megállapodása ellenére vendégszereplését meg kellett tolnia s holnap, kedden a „Varázskeringő”-beli bájos Francziát is bemutatja a kolozsváriaknak.

(*) **Matiné.** Fuchs Emil államilag képesített okleveles zenetanár, a „Budai Zeneakadémia” és „Vakokat Gyámoltó Orsz. Egyesület” rendes tanára, vasárnap délelőtt zongorás növendékeivel matinét rendezett a Terézvárosi Kaszinó disztermében. A hangverseny során különösen kitűnt Morgenstern Margit, aki Klein Lillivel előadott négykezesben nagy technikai tudásnak és művészi elmélyedésnek adta élénk tanujelét. Kivülre jó volt még Scheer Rezső, Ház Irma és Edelmüller Sándor.

(*) **A festészeti díj nyertese.** A Ferencz József jubileumi festészeti ösztöndíj bíráló-bizottsága dr. Vaszilievits János alpolgármester elnöke és dr. Friedrich István előadása mellett ma ülést tartott. A bíráló-bizottság, amelynek tagjai voltak: dr. Bárczy István, Piperkovics Bátor, Glück Frigyes, Wolfner József, a 4800 koronás díjat egyhangulag Gulácsy Lajos festőművésznek ítélte oda.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros zárószámadása.** Lampl Hugó főszámvévo ma tette közzé az 1907. évről szóló zárószámadást. Ennek főeredménye, hogy a rendes és rendkívüli kiadások az előiránnyal szemben 719,969 koronával emelkedtek s viszont a bevételek is 2,014,695 koronával szaporodtak, ami azonban tényleges többletet nem ad, mert a végösszeállítás elnyel minden fölösleget. Ugyancsak ma tette közzé a főszámvévo a vagyonleltárt is, amely megállapítja, hogy a főváros aktív vagyona 372,653,718 korona, adóssága 150,452,202 korona, tiszta vagyona tehát 222,201,516 korona, ami az előző évvel szemben 1,309,341 korona szaporodást jelent.

(*) **Orvosi kinevezés.** A főpolgármester Földes Dezsőt a dunabalti kórházakhoz segédorvossá további egy évre kinevezte.

(*) **Az adófelügyelő bizottság tagjai.** A közadók kezeléséről szóló törvény értelmében a III. osztályú kereset-adót, a bányá-adót, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adóját illetően, az adókiadás alkalmával megállapított adóösszegek mérve ellen benyújtott fölébebeszések elintézésére a kir. pénzügyigazgatóságok székhelyein fölszólamló bizottságokat alakítanak. A székesfővárosi kir. adófelügyelőség székhelyén alakítandó fölszólamló bizottság elnökévé Benedicty Béla cs. és kir. kamarást, nyugalmazott pénzügyminiszteri tanácsost, elnökhelyettesévé pedig Glück Frigyes fővárosi bizottsági tagot nevezte ki a pénzügyminiszter.

(*) **Az Állatkerti bizottság.** A fővárosi közgyűlésé tudvalevően 1,212,000 koronát szavazott meg a fővárosi állatkert modern berendezésére. Egyben elhatározta a közgyűlés, hogy e fontos kulturális intézmény felügyelésére állandó bizottságot küld ki. A bizottság tagjaiul a tanács a holnapi közgyűlésnek a következőket javasolja: Neuschloss Kornél, dr. Heltai Ferencz, Márkus József, Preyer Hugó, dr. Légrády Imre, Vázsonyi Vilmos, dr. Feleki Béla, dr. Lendl Adólf, dr. Kovács Aladár, Ullmann Gyula, Telkes Aladár és Hauszmann Alajos.

(*) **Följeltett adókiadó bizottsági elnök.** A VII. kerületi IV. adókiadó bizottság előtt ma izgalmas jelenet játszódott le. A törvényhatósági bizottság részéről kiküldött egyik bizalmi férfi, Benedek Dezső építész, kérdést akart intézni az egyik adózó félhez, de a bizottság elnöke, dr. Somogyi Lajos,

megakadályozta őt ebben a törvényes jogában. Benedek ragaszkodott kétségtelen jogához, de az elnök nem engedte meg, hogy kérdést intézzen az adózó félhez és kijelentette, hogy a bizalmi férfi csak a nyilvánosságot képviseli, de semmi joga nincs. Éles szóváltás keletkezett ebből és Benedek Dezső elhagyta a bizottság helyiségét azzal a kijelentéssel, hogy ott, ahol törvényes jogát nem gyakorolhatja, nem teljesíti azt a funkciót, amelyet a polgárság bizalma ráruházott. Benedek Dezső délelőtt megjelent dr. Bárczy István polgármesternél, akinek feljelentette az elnök eljárását. A polgármester megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet és jelentést tesz róla a pénzügyi hatóságnak.

Ház-és villa-

telkek eladása

KERTVÁROS-telepén

mely a váci országút és a Duna folyam között fekszik. A nyugati m. vasút állomáson, a gödi és felsőgödi állomásoktól pár percznyi távolságra.

A terület az idő szerint a bolgárok konyhakert-fesztetének használatjára.

A telkek har mévi lefizetésre adatnak el.

Bővebb felvilágosítás nyerhető:

A Telek-eladási irodánál
Budapest, VII. kerület-u. 14. sz. Telefonszám 44.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **A Bubic-ügy.** Bubic Zsigmond elhunyt Kassai püspök szenzációs dolga egyik epizódjánál fogva most a budapesti ügyvédi kamarát foglalkoztatja. Hets Ödön ügyvéd, az elhunyt püspök volt jogi tanácsosa ugyanis fegyelmi feljelentést tett dr. Mandula Izidor budapesti ügyvéd ellen, aki Hajnóczy Józsefnek a védője. Azzal vádolta dr. Mandulát, hogy 1906. évi május 5-én Bécsbe csalta az ott fűrdőző püspököt, akit azután Hajnóczy a volt titkár, teljesen hatalmába kerített. Okiratokat is iratott vele alá, melyekben kijelentette, hogy Hajnóczy a világ legbecsületesebb embere, aki ellen soha feljelentést nem tett, s ha történt is ilyesmi, az az ő tudta és beleegyezése nélkül esett meg. Bubic püspököt telefonon csalták Bécsbe azzal, hogy herceg Esterházy Lajos gárdakapitány megérkezett a tengerpartról s Bubiccsal sürgősen akar beszélni. Frihauf közölte ezt a püspökkel, aki Károly nevű unokaöccsével meg is érkezett Bécsbe, ahol a pályaudvaron dr. Mandula Izidor várta, s mig Bubic Károly a közeli nagyvendéglőben átöltözött, a püspök úgy elűnt, mintha a föld nyelte volna el s pár nap múlva teljesen pénz nélkül került elő. Az ügyvédi kamara a feljelentés alapján dr. Mandula Izidort vád alá helyezte, s megokolásában kimondotta, hogy a fegyelmi vizsgálat nem szolgáltatott ugyan arra adatot, vajjon az Esterházy herceg nevében történt visszaélést dr. Mandula védettjével, Hajnóczy Józseffel együtt eszeje ki, azt azonban minden kétségen felül megállapította a vizsgálat, hogy dr. Mandula e visszaéléssel és fortélyllyal magát azonosította, mert ő maga is várta a pályaudvaron Hajnóczyval és társaival a Bécsbe érkező püspököt, ő szólította meg és világoztatta föl arról, hogy Esterházy herceg nevében történt telefonozás arra szolgált csupán, hogy ő és társai a püspökkel közvetlen érintkezésbe kerülhessenek. Megállapította a vizsgálat azt is, hogy dr. Mandula erősen leszólta dr. Hets Ödönt és följárlotta a püspöknek saját ügyvédi szolgálatát. Az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága a nyilvános szóbeli tárgyalást e hónap 30-án tartja meg. Hajnóczy József e kamarai följelentésre vonatkozólag nyilatkozatot küldött be hozzánk, amelyben a leghatározottabban tiltakozik az ellen, mintha ő lett volna az elhalt püspök „tönkretöveje” s kijelenti, hogy az egész botránypör, amelynek áldozatává vált a szerencsétlen főpap — tisztán jogtanácsosának, dr. Hets Ödönnek a műve.

§ **A testvérek bünpöre.** A piacenzai esküdtbíró-ság előtt ma egy szenzációs bünpör került tárgyalásra, amelynek előzményei annak idején nagy feltűnést keltettek egész Olaszországban s amelyek az orvosi

világ figyelmét. A bünör hősei Piacenza egyik leggazdagabb földbirtokosának, Italo Remondininek gyermekei. Egy tizenhét éves öcsese, Giovanni a főszereplők, akik között a legkisebb, a legjelentéktelenebb dolgok miatt is mindennapos volt a veszekedés, amely egy alkalommal annyira elfajult, hogy a leány a düh paroxizmusában fegyvert ragadott és leterítette öcsesét. Szinte a csodával határos, hogy a fiu életben maradt s most tanuként hallgatták ki a nővére ellen folyamatba tett büntető eljárásban. A leány kihallgatása alkalmával cipanasolta a bántalmakat, amelyekben öcsese részesítette. Öcsesét erőszakos, kegyetlen, durva és cinikus embernek mondja. Az orvosszakértők azonban megállapították, hogy a leánynak időközönként hiszterikus rohamai vannak, amelyek megfosztják a helyes gondolkodóképességtől. Ily állapotban lehetett a tett elkövetésekor is. Az esküdtbírók fölmentette Remondini Giulíát, aki olyan meghatóan és bünbánóan mondta el szenvedéseit, hogy az esküdtök könnyre fakadtak. Amikor a leány elhagyta a törvényszék épületét, első szava az volt, hogy vezessék az öcséséhez. Ez meg is történt és a leány ezekkel a szavakkal rogyott térdre az öcsese előtt:

— Öcsém, bocsáss meg, mert nem tudtam, hogy mit cselekszem!

A két testvér ezután zokogva borult egymás nyakába!

§ A fióküzlet. Komlós Sándor fővárosi divatárkereskedő üzletéből az 1907. és 1908. évek folyamán nagymennyiségű árut loptak el ismeretlen tolvajok. A lopott holmik Wolf Fülöpné magánzó nő lakásába kerültek. Wolfné azután a lopott holmikait Rothschild Béláné nevű rendőri felügyelet alatt álló nő és Messinger Lipót elektrotechnikus segítségével értékesítette. Komlós Sándort egy névtelen levél figyelmeztette arra, hogy üzletének áruit nagymennyiségben lopkodják. A megindított nyomozás során tartott házkutatás alkalmával valóságos fióküzletre bukkantak a nyomozó rendőri közegek Wolf Fülöpné lakásában. A kir. ügyészség vádjára gazdaság büntetéssel vádolva kerültek Wolf Fülöpné, Rothschild Béláné és Messinger Lipót ma a büntető törvényszék dr. Bakonyi táblabíró elnökelete alatt ítélező tanácsa elé. A bíróság Wolf Fülöpnét és Messinger Lipót gazdaság vétségéért három-három hónapi fogságra, Rothschild Bélánét pedig tulajdon elleni kihágásért három hónapi elzárásra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

§ Surányi Ignác teleplezése. A hírlapok néhány nappal ezelőtt hírt adtak arról, hogy Surányi Ignác, a dánosi cigányok vajdája a fogságban, ahová az ítélet kihirdetése után került, vallomást tett Barkóczy Pál ócsai gazdálkodó előtt, aki súlyos testi sértés büntetésével gyanúsítva, vele egy czellába került. A hír megjelenését követő napon eljártunk ugy az ügyészségnél, mint a vizsgálóbíróknál s mind a ketten kijelentették, hogy a vallomástételről semmiféle tudomásuk nincs. Most dr. Pátkai Béla aki Sztojka Bajka védője volt, hosszabb nyilatkozatot küldött be, amelyet Barkóczy Pál előtte tanuk jelenlétében tett. Ebben a nyilatkozatban Barkóczy a többi közt azt mondja, hogy az öreg Surányit hosszasan faggatta, amíg végre megszólalt. A beszédéből azt lehetett kivenni, hogy a fia Parno, valamint Tuta és Trokár Marcsa részesek a büncselekményben és hogy Trokár Marcsa volt az, aki a többit felbiztatta, mert röviddel azelőtt ott járt Dánoson és látta, hogy a csárdás nagy bankót váltott. A többiről és különösen Kunáról, aki szintén a fia, jaigatva hangoztatta, hogy ártatlanul szenvednek, az igaz tettek pedig nincsenek itt. Kérdezősködésre azt a kijelentést is tette, hogy a többi tettesek az Orbánfiúk voltak, akik ötven jártak Dánoson. Kérdezték, hogy miért nem vallotta meg mindezt a bíróság előtt, mire azt mondta, hogy nem tehetette, mert esküje köti. Elmondta azután, „hogya valaki a handába lép, akkor a gyepre egy fekete kendőt terítenek, arra egy feszületet tesznek és erre kell megesküdni, hogy a társát soha elárulni nem fogja. Ki lehet érteni a beszédéből azt is, hogy aki ezt az esküt megszegi, azt a többiek megölik.“ Közöljük a nyilatkozatot, amely csak megerősít abban az értesülésünkben, hogy a szenzációs felütnetett utó-vallomás igen gyengén van alapozva. És pedig két okból. Először, mert egy fontos vallomás nem lehet egyenértékű oly fecsegéssel, amelyből valamit ki lehet venni. Másodsor azért, mert ha az öreg Surányit köti az

esküje a bíróság előtt, ugyanaz az eskü köti őt bizonyára a fogságban is, hasonlórú kollégái előtt. A vallomásról egyébként sem az ügyészségnek, sem a vizsgálóbíróknak még ma sincs tudomása.

§ Fölmentett körjegyző. A trencsényi törvényszék most ítélezett Ferényi Antal hólaki körjegyző felett, aki harminczhat rendbeli sikkasztással, okirathamisítással és más visszaéléssel volt vádolva. A trencsényi pénzügyigazgatóság két szakértője megállapította a sikkasztások egész tömegét, valamint az okirathamisítást is, azonban a törvényszék egy hónapi tárgyalás után oly ítéletet hozott, melylyel a vádlottat az ellene felhozott összes vádak és következményei alól felmentette. A törvényszék ítéletét a kihallgatott tanuk vallomására alapította, akik egybehangozóan kijelentették, hogy a pénzügyigazgatóság szakértői véleményük leadásánál elfogultságot árultak el. Megyészerte az a vélemény, hogy Ferényi Antal politikai magatartása miatt üldözték, mert az előbbi rezsim főispánja ellen tollharcot indított az újságokban. A törvényszék ítélete az egész környéken megnyugvást keltett, mert közel három éven át tartott üldözés alól mentett meg egy közfiszviselőt.

§ Fegyelmi egy járásbíró ellen. A kir. Kuria fegyelmi tanácsa most tárgyalta dr. Ocsovszky Géza nagybírói járásbíró fegyelmi ügyét. A vád ellene az volt, hogy Schmiszisk István elleni bünygyben a kiszabott 20 korona pénzbüntetést az ítélet meghozatala és kihirdetése után, a vádlott kérelmére 5 koronára szállította le. Vádlottak továbbá azzal is, hogy a megjelent felekkel, azok képviselőivel és a bírósági alkalmazottakkal durva és goromba volt, hogy hanyagul készítette el a jegyzőkönyveket s végül, hogy több esetben a vádlottak előt már kihirdetett ítéletet, ha azok felebbezni kívántak, megváltoztatta a vádlottak terhére. A pozsonyi ítéletábla fegyelmi bírósága a Schmiszisk István ügyben rosszálásra és az eljárási költségek megfizetésére ítélte Ocsovszkyt, míg a többi vádak tekintetében felmentette a vádlott járásbíró. A kir. Kuria fegyelmi tanácsa Bernáth Géza elnökelete alatt s dr. Selcz József bíró előadásában tárgyalta ez ügyet s dr. Vig Viktor védő előterjesztésére teljesen felmentette a járásbíró, mert úgy látta, hogy az összes vádakot a bíró haragosai koholták.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyaghajóknál, közvérsenyél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Főraktár Budapesten. ÉDESKUTY L.-nél.

SPORT.

Tatai versenyek.

Rekkenő hőségben tartották meg Talán az egy napos meetinget. A versenyek ugyan sport-szempontról nem valami kielégítőek voltak, mert az egyes futamokban kevés lö indult. A két első futamban csak két-két lö vett részt. A nap főszáma az Esterházy-handicap volt, melyet Tacitus nyert meg Walkingtonnal nyergében Gánna ellen. Useful, Why?, Sasaki és Floridsdorf a kemény talajra való tekintettel nem is vettek részt a versenyben. A Remeteségi-díjban a kétévesek közül csak az egy Olly vette fel a küzdelmet, de egyáltalán számításba sem jött a versenyben; amelyet Állok nyert meg igen könnyen Bisamberg ellen, melyet csak a távnál hoztak versenybe. Meglepetést okozott a Kétévesek-versenyében Maillart győzelme, mely három hosszal előzte meg a célnál a Walkington által igen szépen lovagolt Kispiczit. Végül a napot bezáró Akadályverseny-handicapban Nikita győzött imponáló stílusban öt résztvevő közül. E futamban a favorit Macache a deszkafalnál elbukott, de lovasa, Fürst szerencsére csak könnyebb agyrázkodást szenvedett. Az Esterházy-handicapot és a Kétévesek-versenyét kivéve, ahol jelöltjeink közül egy sem startolt, a többi öt futamban elsőnek haladtak át a célkarikán lovaink.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók-versenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gróf Esterházy F. 6é Ito (Müller), 2. Capt. Don id Ormód (Klimsa). 5 hosszal nyerve. Tot.: 10:13.

II. Tó-díj. Díj 3000 korona. Táv. 1600 méter. 1. Báró Herzog M. 3é Peugot (Walkington), 2. gróf Forgách I. 3é Ifjasszony (Hujber). 1 hosszal nyerve. Tot.: 10:11.

III. Esterházy-handicap. Díj 8000 korona. Táv 2400 méter. 1. Gróf Lamberg H. 5é Tacitus (Walkington), 2. Jankovics B. Gy. 3é Gánna (Boardman), 3. báró Herzog M. 5é Elemér (Seiler). Futottak még: Apatin (Pretzner), Aurevoir (Pulai), Fityóka (Gulyás). Fél hosszal nyerve, 4 hosszal harmadik. Tot.: 10:31, 20:34, 33.

IV. Tatai handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 m. 1. Báró Herzog M. 3é Livtsu (Walkington), 2. Vida T. 4é Paula (Vivian), 3. gróf Forgách I. 3é Palotás II. (Hujber). Futott még: Fredegondé (Gulyás). Fejhosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. — Tot.: 10:19, 20:27, 28.

V. Remeteségi díj. Díj 3000 korona. Táv 1000 m. 1. Gróf Pejacsevich A. 3é Állok (Pretzner), 2. Milne F. 4é Bisamberg (Gulyás), 3. báró Uchtritz 3é Bella (Boardman). Futott még: Olly (Seiler). Három és fél hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:15, 20:23, 49.

VI. Kétévesek versenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Milne F. Maillart (Pulai), 2. báró Herzog Kispiczit (Walkington), 3. gróf Esterházy F. Pinzgau (Blades). Futottak még: Hekla (Izményi), Józsi (Pretzner). Három hosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:102, 20:77, 41.

VII. Akadály-handicap. Díj 2000 korona. Táv 4000 méter. 1. Vida T. id. Nikita (Csompora), 2. Mr. Smith 6é Hora (Fejes), 3. Issekutz Gy. 4é Korhely (Seybal). Futottak még: Maradék (Healy) és Macache (Fürst), mely elbukott. Tíz hosszal nyerve, nyolcz hosszal harmadik.

Magyarország atletikai bajnokságai.

Budapest, június 22.

Fényes társadalmi és sportbeli sikerrel végződött a MASz. által rendezett atletikai bajnoki viadal, mely vasárnap délután, perzselő forróságban zajlott le a Margitszigeti Sporttelepen. A verseny eredményteljesen kielégítették a várakozást s három igen értékes rekorddal gazdagították atletikai sportunkat. E rekordok közül a legértékesebb Somo dy Istvánnak, ennek a kiváló főiskolai atlétának, 184 cm.-es magasugrása, melyet pompás stílussal ért el. A magasugróbajnokságért folyt verseny volt egyúttal a nap legszebb versenye, amelyhez fogható hazánkban még nem láttunk. Nyolczan ugrottak 171 cm.-t és hárman 178 cm.en felül. Pompásan javította meg saját rekordját az aradi Szathmáry Kálmán, ki hétről-hétre javul. A levegőben való munkája kifogástalan. További fejlődése csak attól függ, hogy miként tudja rohamát fokozni. Értékes rekordbeállítás eredményezett még Bodor — Nagy párviaszkodása a negyedangolon, hol az ezuttal igen szépen finiselő és jól taktikázó Bodor revánsot vett Nagyon. Jó eredménnyel járt a 120 yardos gátfutó, a 220 yardos sikkfutó, a távolugró- és sulydobó-bajnokság, míg meglepő gyenge Simon 100 yardosa és Luntzer diszkoszvetése. Általában igen szépen szerepeltek a vidéki atléták: Somody, Szathmáry, Majunke, Mudin, Luntzer, Szegedy, Debreczeni, Antal stb.

A viadalon Szokoly Alajos által alapított két vándordíj is kiírásra került. A 100 yardos már régebbi kiírás, a negyedangolos — mely Stankovics Szilárd titkár nevét örökíti meg — most iratot ki először. Érdemes vele foglalkozni. Maróti Géza műegyetemi szobrásztanár, a MAFC. és a Főiskolai SSz. alelnöke, tervezte Gyönyörű magyar alkotás. A sok izléstelen és sablonos gyári serleg-rendszer mellett bizonyára új iskolát terem Maróti Géza a sportdíjazás terén is, miként a MAFC. birtokában lévő plakettje is a legművészebb ilyenű magyar díj.

A rendezés igen jó volt, ami nem is lehet másként ott, ahol a budapesti versenytrendező egyletek legkiválóbbjai álltak össze az együttes munkára.

A versenyek részletes eredménye a következő:

I. 100 yardos sikkfutás Magyarország 1908. évi bajnokságáért és a Szokolyi-vándordíjért: két előfutam után a döntőben: bajnok: Simon Pál (MAC.) 10³/₄ mp., 2. Scheer Kornél (BTC.), 3. Hámos Lóránd (BBTE.) 1¹/₂ yarddal kitűnő stílusban biztosan nyerve. 9 induló.

II. Sulydobás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: Mudin Imre (MAC.) 12.82 m., 2. Debreczeni István (DAAC.) 11.85 m., 3. Balázs Viktor (MTK.) 10.75 m. Mudin stílus tekintetében messze tulszárnyalja társait. 3 induló.

III. Magasugrás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: ifj. dr. Somodi István (KEAC.)

184 cm., országos rekord, 2. Haluzsinszky József (BKTE.) és Szegedy Géza (KEAC.) holtversenyben, 178 cm. 11 induló. A nap egyik legértékesebb eredménye.

IV. ¼ angol mértföldes síkfutás Magyarország 1908. évi bajnokságáért és a Sztankovits Szilárd-vándordíjért, bajnok: Bodor Ödön (Póstás) 52 1/2 mp., régi országos rekord, 2. Nagy József (BBTE.). A nap egyik legszebb versenye. Nagy vezet, a czelegyenesben Bodor előretör, mintegy 20 méterrel a cél előtt már másfél yarddal vezet és biztosan veri Nagyot. 2 induló.

V. Távolugrás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: Majunke Erik (KAC.) 670 cm., 2. Hollis Ödön (MTK.) 660 cm., 3. Kövesdy Géza (BBTE.) 646 cm. 5 induló, egyetlen ugrás sem volt 600 cm.-en alul.

VI. 3 angol mértföldes síkfutás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: Lovas Antal (MTK.) 16 p. 59 1/2 mp., 2. Becske Kálmán (MAC.). Lovas kezdettől fogva vezet vagy 100 yarddal, végül remek spurt után mintegy 150 yarddal győz.

VII. Diszkoszvetés Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: Luntzer György (PTE.) 37.66 m., 2. Halmos Károly (MAC.) 37.40 m., 3. Antal Pál (MTK.) 36.60 m. Luntzer utolsó dobásával nyeri meg a bajnokságot. 5 induló. A nap legnagyobb családosa.

VIII. ½ angol mértföldes síkfutás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: Nagy József (BBTE.) 2 p. 5 mp., walkover.

IX. 220 yardos síkfutás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, négy előfutam után a döntőben bajnok: Simon Pál (MAC.) 23 1/2 mp., Bartók Jenő (Póstás), 3. Gráber Géza (BTC.).

X. Rudugrás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: Szathmáry Kálmán (AAC.) 364 cm., országos rekord, Kazár Emil (MAC.) 321 cm. A nap második legértékesebb eredménye. 2 induló.

XI. 120 yardos gátfutás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: Kovács Nándor (BBTE.) 16 1/2 mp., régi országos rekord, walkover. Kovács pompás stílusban ugorja a gátakat és csak a legutolsót dönti fel.

XII. 1 angol mértföldes síkfutás Magyarország 1908. évi bajnokságáért, bajnok: Bodor Ödön (Póstás) 4 p. 43 1/2 mp., országos rekord, 2. Bán Kálmán (MTK.), 3. Merényi Lajos (MAC.). 3 induló. Bodor könnyűszerrel vezetve mintegy 150 yarddal nyer, 50 yarddal harmadik.

Verseny után dr. Gerenday György, a MASz. alelnöke, szép beszéddel megköszönve a közönségnek az atléták iránt tanúsított meleg érdeklődését és az atlétáknak az elért szép eredményeket, méltatta a verseny fontosságát, majd néhány lelkesítő szóval buzdította őket a további küzdelemre, végül ama reményének adott kifejezést, hogy a sikerrel szerepelt atléták a londoni világversenyen is becsületet fognak szerezni a magyar sportnak. Ezután a szép díjakat osztották ki, egyben a MASz. mezei bajnoki versenyében győztes Becske Kálmán (MAC.) is átadták az aranyérmét.

( ) A krakkói löversenyek tegnapi első napjának részletes eredménye a következő:

I. Megnyitó-verseny. Díj 1500 korona. Táv 2400 méter. 1. Kulik, 2. Dummheit, 3. Mafalda. Futottak még: Tomeleos, Gepsy, Szleburdi. — Tot. 10:54.

II. Krakus-díj. Handicap. Díj 1800 korona. Táv 1600 méter. 1. Glück auf, 2. Koczka, 3. Doroszenko. Futottak még: Juszt is, Brenta, Marys. — Tot. 10:71.

III. Budawa-díj. Díj 1500 korona. Táv 2000 méter. 1. Pretty Dick, 2. Przyiacich, 3. Timak. — Tot. 10:14.

IV. Egyetli akadályverseny. Díj 1500 korona. Táv 4000 méter. 1. Vlastowka 2. Hawkdale, 3. Timeless. — Tot. 10:16.

V. Gr. Tarnowski J. memorlal. Díj 4500 korona. Táv 1200 méter. 1. Ovidius, 2. Napsugár, 3. Sodomia. Tot. 10:15.

VI. Félvérek síkversenye. Díj 1200 korona. Táv 1600 méter. 1. Boruta, 2. Lilisrka, 3. Klown. — Tot. 10:87.

VII. Nagy krakkói akadályverseny. Díj 3000 korona. Táv 4800 méter. 1. Vision, 2. Juhar. — Tot. 10:24.

( ) A Nagy Hansa-díjat (40.000 márka, 2200 m.) Horizont II. (O'Connor) nyerte meg igen könnyen ötvenedik hosszal Sieger (Tara) ellen, míg Princess Margaret harmadik lett. A mezőnyt Dunkelberg egészítette ki. Tot.: 10:12, helyre 10:10, 14.

( ) A bécsi evezős-verseny. Ma folyt le a Dunacsatornában a császári jubileum alkalmából rendezett evezős-verseny. 200—200 méteres pályán a Regattaveren díjat a bécsi Donau-Hort egyesület négyese nyerte meg, mely az utat 8 perc 2/3 másodperc alatt tette meg. Második az Union (Bécs), harmadik Wicking (Bécs). A császári jubileumi díjat a budapesti Pannónia evezős-egyesület négyes nyerte meg, 10 perc 33 1/2 másodperc alatt. A bécsi Donau-Hort egyesület bajnokai feladták a versenyt. Bécs városának jubileumi díját Nagel (Bécs) egyese nyerte meg 8.41

perc alatt. Második dr. Aisheleburg Ottó (Klagenfurt), Levitzky (Budapest) feladta a versenyt. A jubileumi bizottság díjat a budapesti Pannónia-egyesület nyolczasa nyerte el 7 p. 7 mp. alatt, mely egymaga indult. Az igazgatósági díjat a budapesti Duna-egyesület négyese nyerte el 7 p. 20 mp. alatt. Második a bécsi Normannen-egyesület, harmadik a regensburgi evezős-egyesület. A szövetségi díjat Killer budapesti egyese nyerte meg 8 p. 39 1/2 mp. alatt, második Schmiegel (Bécs), harmadik Gemeiner (Linz). A jubileumi állami díjat a budapesti Pannónia nyolczasa nyerte 6 p. 22 mp. Második a budapesti Duna-egyesület.

( ) A MTK. uszóversenye. A Magyar Testgyakorlók Köre tegnap este tartott idei első uszóversenyt a Császárfürdő uszodájában szép számú közönség előtt. A verseny legkiemelkedőbb mozzanata az volt, hogy Halmay Zoltán a 100 yardos uszás-bajnokság versenyében új országos rekordot állított fel 57 mp.-es idejével. Kitiünő eredményt ért el Las-Torres Béla (BEAC) fiatal uszónk, aki a 210 m. főversenyt nyerte meg 2 p. 39 1/2 mp. kitiünő idő alatt, megelőzve Hajós Henriket és Zachár Imrét. A verseny rendezése kifogástalan volt, a részletes eredmények a következők:

I. Megnyitó-verseny 70 m. 1. Munk József (MTK) 45 mp., 2. Donáth Leó (MAFC), 3. Hégner Jenő (MUE) II. 105 m. hátuszás (handicap), 1. Ember Sándor (BEAC) 1 p. 41 mp. (5 mp. hátrány), 2. Pois István (OTE) 10 mp. hátrány, 3. Szántó Imre (MTK) 5 mp. hátrány. III. 100 yardos magyar bajnokság. Bajnok Halmay Zoltán (MTK) 57 mp., országos rekord. 2. Hornung Gyula (MTK), 3. Munk József (MTK.). IV. Középszkolai tanulók versenye 70 m. (I—IV. osztályig). 1. Róth Henrik (MTK) 57 mp. swimmer. V. Középszkolai tanulók versenye 105 m. (V—VIII. osztályig). 1. Ádám Sándor (MUE) 1 p. 15 1/2 mp., 2. Rikkert József (MUE), 3. Pécsy Tibor (OTE). VI. Melluszás 70 m. 1. Baronyi András (MTK) 15 mp., 2. Agulár (MTK), 3. Hendl Kornél (MTK). VII. Hölgyek versenye 35 m. 1. Huber Nuszi (MUE) 36 mp., 2. Halász Klári (MUE), 3. Zwilling Hilda (MUE). VIII. 210 m. főverseny. 1. Las-Torres Béla (BEAC) 2 p. 39 1/2 mp., 2. Hajós Henrik (MTK), 3. Zachár Imre. IX. 3x35 m. stafétauszás. 1. MTK. I. (Halmay, Német, Róth) 1 p. 2 mp. 2. MTK. II., 3. MTK. III. X. 70 m. gyermekverseny. 1. Petovits Szvetisláv (MUE.) 54 1/2 mp. 2. Gyészák Vince (MTK). XI. 420 m. handicap. 1. Krausz Tivadar (MUE) 7 p. 21 mp. (22 mp. hátrány). 2. Hajós Henrik (MTK) 80 m. hátrány. 3. Nagy Géza (BUE) 15 mp. hátrány. XII. 140 m. melluszás, handicap. 1. Borovi Ferencz (MUE) 2 p. 19 1/2 mp. (5 mp. hátrány), 2. Lenkei Károly (BUE) 6 mp. hátrány. 3. Toldy Ödön scratch 24 mp. hátrány. XIII. 4x35 m. mell. hát, oldal és magyar staféta-uszás (handicap). 1. MTKI. (Baronyi, Hendl, Hornung és Halmay) 1 p. 47 1/2 mp. scratch 14 mp. hátrány. 2. MTK. II. 7 mp. hátrány. 3. MTK. III. 9 mp. hátrány.

( ) Osztályozó mérkőzés. Az I. osztályu Budapesti Atlétikai Klub 2:1 arányban győzte le tegnap délután az újpesti népszízetű pályán megtartott osztályozó mérkőzésben a II. osztályu „Nemzeti Sport Club” csapatát heves küzdelem után. Biró: Szűsz Hugó (MTK.). Ez eredmény folytán mindkét egyet megtartja előbbi helyét, vagyis a BAK. marad az I., a NSC. pedig a II. osztályban.

( ) A „Sport Világ” kerékpárversenye. A millenáris verséypályán tegnap délután folyt le a Sport Világ szerkesztősége által rendezett idei első kerékpárverseny kisszámú közönség jelenlétében. A főérdeklődés a négynapos meetingre irányult, amelynek döntő futamából Püspöky Sándor (Fővárosi) került ki győztesen, míg a második helyet Löwy Arthur foglalta el Vass Elemér előtt. Az egyes versenyek eredménye a következő: I. Idénmegnyitó-verseny. (2000 m.) Két előfutam után a döntőben 1. Baráth, 2. Rojko, 3. Vass, 4. Horváth. Idő: 5 p. 22 mp. II. Kezdők versenye. (1000 m.) 1. Vass Antal (VKK), 2. Mayer József, 3. Vrana Gyula. III. Nyeretlenek pointversenye. (2000 m.) 1. Zajác József (Törekvés), 2. Paraker István, 3. Kálló Kristóf, 4. Klein Vilmos. Idő: 3 p. 15 mp. IV. Főverseny. (5000 m.) Két előfutam után a döntőben 1. Löwy Arthur (Fővárosi), 2. Vass Elemér (VKK), 3. Baráth Ödön (VKK). Idő: 8 p. 32 mp. V. Akadályverseny. (2000 m.) 1. Novák Alajos (Törekvés), 2. Mayer József (Turni), 3. Bienenfeld Manó (VKK.). Idő: 4 p. 25 mp. VI. Négynapos meeting. 1. Püspöky Sándor (Fővárosi), 2. Löwy Arthur (Fővárosi), 3. Vass Elemér (VKK.), 4. Baráth Ödön (VKK.). VII. Vigaszverseny. (1000 m.) 1. Sebök István (Edison), 2. Cser József (Törekvés), 3. Vakár János (Jóbarát).

Téli sport-cikkek

Mű- és versenykorcsolyák. Jégjátékok. Hockey. Jég-hockey szabály 20 fillér. Svéd-, norv. p. svéd-, újl., hálósági- és amerikai röplabda sport és gyermek-szánkók, tobogán stb. Lillienfeldt árt 30 korona. Nörög-éki, labzárok, hótájak Téli sportolások és felszerelések Sportárjegyzék ingyen.

KRETÉSZ TODOR sportüzlet, BUDAPEST. IV., KRISTÓF-TER

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

A kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárki meg díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM

speziális orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félemelet
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar városok kölcsönél. A kedvezőbbre fordult pénzügyi viszonyok következtében erősen foglalkoznak városaink azzal, hogy a régebbi és újabb beruházási szükségleteik fedezésére most megfelelő kölcsönöket vegyenek fel. S miután az új koronajáradékok kibocsátásával az állam e nemű szükségletei is kielégítést találtak, a hazai pénzpiac most már szívesebben foglalkozik a városi kölcsönök ügyével is. A fő város kölcsöne tudvalegleg heteken át foglalkoztatta a közvéleményt. Azóta kevés szó esik róla. Legújabb érdekes hír róla az, hogy a Lánycy—Kornfeld-csoporton kívül állítólag most egy harmadik csoport is készül ajánlattételre. A dolog már soká nem húzódhatik, mert a fő város szükségletei — különösen a fürdőkre, iskolákra, kórházakra és a gázgyárra — immár égetőek. — A vidéki városok közül Pozsony ismét visszatért ahhoz a régi, de már több ízben meghusult tervéhez, hogy mintegy 60 milliónyi kölcsönt vesz fel önálló kötvények kibocsátásával. A vidéki nagyobb városoknak ez már régi óhajuk, de a kormány az ily törekvéseket mindig megakadályozta, minthogy a városi kötvények típusát nem akarja megengedni, nehogy az állami kötvények itthon való elhelyezését a városi kötvények akadályozzák. Pozsony városát a sok visszautasítás nem retenti vissza és újabb beadványt intézett a kormányhoz, hogy engedélyezze a kötvénykibocsátást, illetőleg erre vonatkozólag nyújtson be törvényjavaslatot, minthogy az ily kibocsátáshoz és az elengedhetetlen adómentességhez a törvényhozási jóváhagyás szükséges. A Hitel szerint a kormány most már nem foglal el e kívánsággal szemben oly rideg álláspontot, mint eddig és ha Pozsony város egyik országgyűlési képviselője választókerülete érdekében nagy befolyását latba veti, a törvényhozási engedélyt meg is kapja. Ez esetben is azonban csak az ősszel várható a törvényjavaslat benyújtása és a kölcsönkibocsátás attól függ, hogy az ősszel minők lesznek a pénzügyi viszonyok. — A többi városok és törvényhatóságok megelégszenek a pénzügyi intézetek kommunális kölcsönivel, de ma ezek is meglehetősen súlyosak, minthogy a községi kötvények elhelyezése még nem elég kedvező. — Nagyvárad másfél millió koronás kölcsön ügyében tárgyal a Pesti Hazai Takarékpénztár, a Pesti Magyar Kereskedelmi és a Magyar Jelzáloghitelbank által alakított alkalmi egyesüléssel. — Marosvásárhely a Magyar Jelzáloghitelbanktól vett fel 1,751.000 koronás kölcsönt beruházási célokra és a jelenlegi viszonyok mellett igen előnyös feltételek mellett. — Éppenséggel nem dicséretes álláspontot foglal el Temesvár városa, mely 3 millió koronányi kölcsönt az osztrák földhitelintézetétől veszi fel 4,65 százalékos kamattal, 5,23 százalék annuitás mellett és 93 százalék valószínűsítési árfolyamon. — Zombolya a községi villamos-mű építésére 535.300 koronányi kölcsönt kötött a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesülettel. Ez a kölcsön 50 év alatt törlesztendő, a kamatláb 5,35 százalék és a valószínűsítési árfolyam 95 korona. — Baranya vármegye a megyén keresztülvonuló új vasúti vonalakhoz való hozzájárulások fedezése céljából 650.000 koronás kölcsönt vesz fel. E célból az összes nagyobb fővárosi kibocsátó intézeteket felszólította ajánlattételre, de mindezeknél kedvezőbb ajánlatot nyújtott be a Pécsi Takarékpénztár, mely 58 1/2 éves törlesztés mellett 5,3 százalékos kért és a stornódíjról is lemond, azonban fél évi felmondást köt ki és azt követeli, hogy a megyei közpénzeket legalább is a kölcsön erejéig nála helyezze el a vármegye. — Végül Zágráb város a városi villamos telep és a gázgyár újjáépítésére és egyéb beruházásokra 7,6 millió koronás kölcsönt keres 50 évre és felszólította

az összes mérvadó pénztintézeteket ajánlatok benyújtására, melyeket július 7-ig fogad el a városi tanács. Ha ezek a beruházási kölcsönök végre valóban megkötöttek, a vidéki ipar is újabb megrendelésekhez jut, amire valóban nagy szükség is van.

Papirkereskedők gyűlése. A budapesti detail-papirkereskedők szövetsége minap oly irányu határozatot hozott, amely szerint ezentul az iskolai tanácsok egyöntetlően, forma és minőség tekintetében is egyformán ajánltassanak az iskolák által a szülőknek. A szövetségen kívül álló papirkereskedők ezt a határozatot magukra nézve sérelmesnek tartották s ezért vasárnap délelőtt gyűlésre gyűltek egybe. A gyűlést Landau József nyitotta meg, aki elmondta a gyűlés célját, valamint annak a nagy horderejű akciónak várható eredményét, amelyet a szövetség egy iskolai tanács-egyzék kiadásával és az árak, minőség s a bevásárlóhelyek megnevezésével elérhet. A kérdéshez többen szólottak hozzá s végül a gyűlés kimondta, hogy a szövetség mozgalomhoz csatlakozik. Az akció kivitele és az egyöntetű működés érdekében a gyűlés egy tiz tagu bizottságot küldött ki, mely a szövetséggel együttesen fog eljárni.

A nyersolajpiacról. Mióta a nyersolaj-kartell félbomlott s nap-nap után újabb s bőséges forrásokról érkezik hír, azóta a petróleumpiacra válságról beszélnek. Különösen Boryslaw és Tustanowice nyersolaj-termelő vidékéről érkeznek ismét érdekes hírek, melyek új, hatalmas bőségu források megnyitásától szólnak. A Tustanowice közelében lévő Oil City, mely egy németországi vállalat tulajdonában van, naponként 150 vagon, sőt újabb hírek szerint 200 vagon nyersolajat szolgáltat, tehát oly rengeteg mennyiséget, melyet a helyszínen rendelkezésre lévő szivattyuberendezésekkel nem is képesek felfogni. Egy másik gazdag forrás, a Thurn-Taxis herceg tulajdonában lévő Anna-akna, naponként 50—80 vagon nyersolajat szolgáltat. A termelésnek ez óriási, mondhatni eruptív jellegű növekedése természetesen nyomában éreztette hatását a nyersolaj árában, amely 1.20 koronára, sőt 1.10 koronára is csökkent. A nyersolajnak tüzelési célokra való felhasználása ily körülmények között ismét aktuálissá vált. Amíg más gazdasági ágakban a kedvező termelési viszonyok fölvirágzást eredményeznek, addig a nyersolaj-iparban az iparvállalatok sorra számolnak be súlyos veszteségekről. Így a Magyar és Galicziai Naftaipar Rt. is ma tette közzé mérlegét, amelyben a múlt évről áthozott 315.887.27 korona nyereség felhasználása után is 213.007.65 korona veszteséget tüntet föl.

Takarmánykiviteli tilalom Romániában. Romániában tegnap lépett érvénybe a román kormány által elrendelt takarmánykiviteli tilalom, mely széna, szalma, korpa és kölesre vonatkozik. A román kormányt a kiviteli tilalom életbeléptetésére az utóbbi hetekben megrosszabbodott aratási kilátások indították. A takarmány hiánya Romániában a rétek és legelők kedvezőtlen állása miatt napról-napra érezhetőbb. A magyar állattenyésztést a romániai takarmánykiviteli tilalom a legkevésbé sem érinti, miután szalma-, korpa- és kölesbehozatalunk Romániából alig számottevő.

A Központi Kereskedelmi és Iparbank új vállalkozása. Valami járványféle betegség uralkodik mostanában ipari életünkben. A magánczégek sorra alakulnak át részvénytársaságokká. Ez magában véve nem lenne baj, mert hiszen ha valamely hatalmas pénztintézet végzi a tranzakciót, akkor az rendszert erőgyarapodást jelent az illető iparvállalat tőkéjére nézve. Hanem az már kevésbé jelent jót, ha kisebb bankok egyre-másra részvénytársaságokat alapítanak, illetve részvénytársaságokká alakítanak át magánczégeket. A kisbankok tőkéje saját üzemiük táplálására kell s ha azt még három-négy „r.-t.”-nál elaprózza, akkor erőtlen lesz az általa alakított „r.-t.” is. Aztán az illető iparvállalat kiadásai is emelkednek, mert hát az igazgatósági stb. tagokat jutalmazni dukál. Aztán illetéktelenek a sok eszkimó fölfalja az egész —fókat. Félő, hogy így jár majd a Központi Kereskedelmi és Iparbank legújabb átalakítása is. E kisbank ugyanis a Kőbányai kristály-

szóda és marónatron-gyár, Komáromi Róza és Társai czéget alakítja most át részvénytársaságá. A bank t. i. e. magánczégnél igen erősen volt érdekelve s csak úgy vélte a fennálló inepgnóját biztosítva, ha a czéget részvénytársaságá alakítja át.

Gyorsvonat megáll Beleg állomáson. A budapest—fiúmei vonalon közlekedő Fiuméből reggel 7 óra 55 perczkor induló és Budapest keleti pályaudvarra este 9 óra 35 perczkor érkező gyorsvonat Beleg állomáson folyó évi június hónap 15-től kezdve utasok fel- és leszállása czéljából délután 5 óra 3 perczkor feltételeesen meg fog állani.

A Máv új telítő telepe. Tudvalevő, hogy a Máv már régebben folytat kísérleteket abban az irányban, hogy a tölgytalpát — amennyiben ez lehetséges — bukk talppalakkal helyettesítse. Ezeket a kísérleteket fokozottabb mértékben csak a legutóbbi három év alatt rendszerítették. A bukkfát azonban talpfának csak akkor lehet használni, ha kellőképpen impregnálják. A Máv eddig e célra négy telítő telepet épített, ezek azonban korántsem elégségesek arra, hogy az államvasutaknak mindinkább megnövekedő talpfaszükségeit impregnálhassák. A tölgyfa ára az utóbbi időben, mint ismeretes, rohamosan emelkedett s ez indította arra az államvasutak igazgatóságát, hogy az eddig már bevezetett bukkfát mennyiségét fokozza. Ez megnyilvánult a legutóbb kiirt talpfa árlejtés alkalmával is. A Máv eddigi telítő telepei: a terecsenyi, nagyenyedi, mezőtelegi és noszaki telepek, nem bírják már befogadni a tömeges telítendő mennyiséget s ezért határozta el az államvasutak igazgatósága, hogy Aradon egy új telítő telepet létesít. Ezt a telepet a nagyenyedihez nagyban és egészben hasonló berendezésekkel építik meg akként, hogy a talpfák úgy forró olajban való főzés mellett, mint horganyhalvaggal a Burneth-rendszer szerint is telíthetők legyenek. E telítő telep építésére már árlejtést is hirdettek.

Az OMKE. a bortörvényről. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés legutóbbi igazgatósági üléséből kifolyólag a kereskedelemügyi miniszternél is előterjesztette azokat az észrevételeket és kívánalmakat, amelyeknek az OMKE. kiküldött képviselője már a bortörvény ügyében a földmivélsügyi minisztériumban megtartott szaktanácskozáson kifejezést adott. Ez alkalommal általában figyelmébe ajánlotta a kereskedelemügyi miniszternek az OMKE. azokat az aggályokat, amelyek a kereskedelem szempontjából az előadói tervezettel szemben támaszthatók. Az előterjesztésben előadottak különösen a borkönyv vezetésére, a törkölybor készítésére, a büntető rendelkezésekre, a harmadik ellenőrző hatóság felállítására, továbbá a szeszvegyítésre és az édesbor készítésére vonatkoznak. Az OMKE. arra kéri a kereskedelemügyi minisztert, hasson oda, hogy a kereskedelem megokolt kívánásai a törvényjavaslat átdolgozásánál figyelembe vétnessenek.

Argentínai buza Tirolban. Az első buza-import külföldről megtörtént. Egy első helybeli cég, melynek főtelepe Mannheimban van, eladatott egy nagyobb tétel argentinai buzát 13.50 koronáért, tirol állomáson elvámolva. A tulmagas árak nálunk immár lehetővé teszik, hogy az osztrák tartományok a magyar termény mellőzésével külföldről szerezzék be szükségletüket.

Az Erdélyi bányarészvénytársaság vesztesége. 1900-ban alakult meg az Erdélyi bányarészvénytársaság 2.400.000 korona alptőkével, melynek főtelepe Brüsszelben van. A társaság most közzétett múlt évi mérlege 4797 korona veszteséget mutat ki. Ez még igen szép eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy a magyar vállalatnak az 1906. évben 283.395 korona vesztesége volt, amelyet az 1907. évi üzletévre vittek át.

Törvényjavaslat a mezőgazdasági kamarákról. A magyar gazdaosztály idestova egy emberöltő óta sürgeti a mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozási uton való rendezését. Gróf Bethlen András földmivélsügyi minisztersége idejében 1894. évben a parlament megalkotta ugyan a mezőrendőrségi törvényt, de annak a mezőgazdaság javára pusztán csak a mezőgazdasági bizottságokra vonatkozó intézkedései nyújtottak néminemű előnyöket. Gazdasági körök és szaktestületek ismételt sürgetése foly-

tán Darányi földmivélsügyi miniszter elkészítette most a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatot s azt szerdán a képviselőház elé terjeszti. Ugy értesülünk, hogy a miniszter holnap a Magyar Gazdaszövetségnek Parád fűrdön tartandó közgyűlésén a gazdák előtt nyilatkozni fog abban a tekintetben, hogy mily intencziók alapján kívánja megoldani a mezőgazdasági érdekképviseletet.

A MÁV nagyobb vidéki pályaudvarainak kibővítése. Megirtuk, hogy az új nagy beruházási törvényjavaslatban 39 nagyobb vidéki pályaudvar bővítésére 13.410.000 korona van előirányozva. A kibővítésre váró pályaudvarok a következők: Érsekújváron bővítés 1.500.000; — Dévényujfalun rendező 1.000.000; — Kecskeméten a bővítés folytatása 300.000; — Kiskunfélegyházán a bővítés folytatása 200.000; — Komáromban az állomás és rendező bővítése 330.000; — a hatvani rendező bővítése 350.000; — Győr áru-raktárak létesítése 150.000; — Pápán bővítés 280.000; — Körmennd bővítés 200.000; — Miskolcra a rendező bővítésének folytatása 300.000; — Kassa bővítésének folytatása 300.000; — Sátoraljai hely bővítése 250.000; — Rutkán raktárak bővítése 230.000; — Bánréve bővítésének folytatása 250.000; — Zólyombrező bővítése 1.000.000; — a szegedi pályaudvarok bővítése 600.000; — Zombor bővítése 250.000; — Eszék alváros bővítésének folytatása 200.000; — Eszék bővítésének folytatása 200.000; — Nagyikinda bővítése 200.000; — Szolnok állomás és rendező bővítése 350.000; — Piskin rendező építése 920.000; — Püspökladány bővítése 500.000; — Tövis bővítése 200.000; — Segesvár bővítésének folytatása 100.000; — Homoród-Köhalom bővítése 170.000; — Brassó bővítése 150.000; — Csap bővítésének folytatása 400.000; — Bályu bővítésének folytatása 150.000; — Munkácsnak ugyanerre a célra 100.000; — Királyháza bővítése 300.000; — Szatmárnémeti bővítése 250.000; — Nyiregyháza bővítése 300.000; — Zágráb bővítésének folytatására 400.000; — Károlyváros bővítésére 200.000; — Caprag bővítése 180.000. — Ezenkívül még 3 millió korona van külön előirányozva 78 közép- és kisebb állomáson és megállóhelyeken vágányok, áru-raktárak, rakodók, rakterületek, felvételi épületek és egyéb kiegészítő munkák költségeinek fedezésére.

A Rochette magyar vállalatának nyeresége. Még élénk emlékeztünkben van az a nagy szenzáció, amely Párisban Rochette bankár szélhámoskodásai nyomán kipattant s az egész világot bejárta s amely miatt Párisban oly nagy börzekrach állott be. Rochettenek — amint annak idején meg is írtuk — van egy magyar vállalata is, az „Erdélyi rézművek részvénytársaság”, melyet Rochette a múlt évben alapított a csikbalán-bányai rézbányák kitermelésére és finom rézzé való földolgozására. Ez a társaság most tette közzé múlt évi működéséről szóló mérlegét, amely 5 millió korona alap-tőke mellett 27.806 korona nyereség-egyenleget mutat ki.

A hentesek a sertésvásárpénztár ellen. A budapesti hentes-ipartestület ma délután rendkívüli közgyűlést tartott Brauch Ferenc ipartestületi elnök vezetése mellett, amelyen állást foglalt a tervezett sertésvásárpénztár ellen. Számos adattal bizonyították, hogy ez az új intézmény teljesen fölösleges és adóterheléssel sújtja a gazda-közönséget és az iparosokat, közvetve pedig a fogyasztó-közönséget. Az elnöki megnyitót után Kohornik József, Kapola Károly és Bittner János ismertette az új intézmény káros hatását s aztán előgadták azt az emlékirat-tervezetet, amely részletesen kimutatja, hogy milyen pénzbeli hatása lesz a sertésvásárpénztárnak. Az emlékirat elmondja, hogy már a sertés-közvágóhid megnyitása minden egyes állatot 3 korona 40 fillér új terheléssel rótt meg, de ezt a terhet közegészségügyi és köztisztasági követelések tették megokolttá. A sertésvásárpénztárnál közérdek nem játszik közre, az egyszerűen magánczélokot szolgál, még pedig drágán. Eddig sem a gazda, sem a kereskedő, sem az iparos nem fizetett az előlegek után kamatot, de ezentul még a vétel lebonyolítása is pénzbe fog kerülni. A tavalyi 300.000 darab sertés-forgalmat vesszük a számításuk alapjául a következőkép: az állatok átlagos értékét 150 koronára tessük, az évi forgalom tehát 45 millió korona. Ezután az új intézet inkasszó-provizió címén, minden ellenszolgáltatás nélkül, 225.000 korona díjat szed be. A gazdáknak és kereskedőknek adott előleget egy millióra téve, a kamat-ter (amit eddig nem fizettek) évi 55.000 korona; a kezelési költség 10.000 korona; a henteseknek adandó előleg szintén egy millió korona, ennek évi kamat-

Eddig lina volt!

A Sebők-féle szabályozható

„Chic“ nyakkendőt

Sebők Gyula

divatáruháza és kalap gyári raktára

ma már mindenki ismeri és kedveli. Elegáns, czélszerű, izléses és olcsó, Nagy és asztékban szed nál azobb mintákban kapható a feltalálónál.

Budapest, VI., Teréz-körút 48. Tessék képes árjegyzéket kérni.

Most olcsó!

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDÉ

Gabonatőzsde.

Budapest, június 22.

A vidékről egybehangzón jelentik, hogy az utolsó túlemlé napok a vetésekben nem tettek kárt, sőt a fő termő vidékek a szemnek rendes fejlődését jelentik. A tőzsdén ennek folytán lanyha irányzattal indult meg a forgalom. Októberi buza 11.56-ig, októberi rozs 9.48, októberi zab 8.37-ig csökkent. Délfelé azután néhány helybeli nagyobb spekuláns vételére az árak újból egész 10 fillérrel emelkedtek. Júliusi tengeriben fedezések történtek, miáltal az árfolyam 7.22-ig emelkedett, a fedezési vételek megszüntével ismét 7.15-re ment vissza. A készpénzpiacra 25.000 mázsa kelt el elég jó vételkedv mellett, 10 fillérrel magasabb áron. Rozs iránt kevés az érdeklődés, az ára nem változott. Egyéb gabonaneműekben kevés forgalom volt.

A készpénzpiacra elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 78 k 24.40 K, új aug. szállításra, 400 q 78 k 100 q 80 k 900 q 76 k 25.80 K, 200 q 77 k 26.50 K, 100 q 77.5 k 26 K, 150 q 77 k 26 K, 250 q 77 k 26.10 K, 200 q 77 k 26.10 K, 300 q 77 k 25.90 K, felső, 400 q 77 k 25.80 K, 200 q 77 k 25.90 K, 300 q 76.5 k 25.90 K, 1000 q 76 k 26.20 K, 1600 q 75.9 k 25.80 K, 380 q 74.3 k 25.80 K.

Fejérmegyei: 800 q 79.5 k 26.20 K, 500 q 78 k 25.65 K, 200 q 77 k 25.80 K, 1000 q 75.5 k 400 q 77.8 k 25.70 K. június 20-ról.

Hódmezővásárhelyi: 4500 q 76.7 k 26.20 K, Szenttamási: 3300 q 75.4 k 26 K.

Bánsági: 400 q 74 k 25 K, 400 q 74 k 24.33 K, 1250 q 73 k 24.955 K.

Raktárból: 2300 q 77.3 k 25.35 K, 1000 q 77 k 25.40 K, 1940 q 75.7 k 25.20 K.

Zab: 100 q 17.20 K, 100 q 16.80 K, 100 q 16.95 K, 200 q 16.35 K, 130 K, 130 q 16.40 K kpí.

Az árak 100 kilónként értendők.

A készpénzpiacra elkelt a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	74	24.45-24.75	78	25.55-25.85
"	75	24.85-25.35	79	25.75-26.05
"	76	25.25-25.55	80	—
"	77	25.45-25.75	81	—
Fejérmegyei	75	—	78	25.85-25.60
"	76	24.90-25.30	79	25.55-25.80
"	77	25.10-25.45	80	—
Pestvidéki	74	24.25-24.55	81	—
"	75	24.45-24.85	78	25.35-25.65
"	76	24.95-25.35	79	25.55-25.80
"	77	26.15-25.55	80	—
Bánsági	74	25.15-24.45	81	—
"	75	24.95-24.75	78	25.65-25.75
"	76	25.25-25.35	79	—
"	77	25.45-25.65	80	—
Bécska	74	24.25-24.75	76	25.25-25.55
"	75	24.75-25.15	77	25.45-25.85
Szerb	73	—	78	25.55-25.85
Rozs I-rendű új	—	—	—	20.80-21.10
középmínőségű új	—	—	—	20.60-20.80
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.30-14.90
" II-rendű	—	—	—	14.00-14.40
Köles	—	—	—	9.50-10.40
Zab I-rendű	—	—	—	16.80-17.00
" II-rendű	—	—	—	16.20-16.60
Tengeri belföldi új	—	—	—	14.10-14.40
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A határidőpiacra kötött:

Délrelett:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 11.60, 11.59, 11.62, 11.57, 11.61, 11.56, 11.68, 11.59, 11.66.
Rozs 1908. októberre 9.58, 9.58, 9.53, 9.57, 9.50.
Zab 1908. októberre 8.44, 8.49, 8.43, 8.50, 8.37, 8.40
Tengeri júliusra 7.16, 7.23 7.17.
Tengeri 1909 májusra 6.88, 6.97, 6.93 6.90, 6.85 6.91

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	11.65 - 11.66
októberi rozs	9.55 - 9.56
októberi zab	8.45 - 8.46
júliusi tengeri	7.16 - 7.17
1909 májusi tengeri	6.93 - 6.94

Budapesti gabonaforgalom.

1908. június 18-tól június 19-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	13298	—
Rozs	1322	—
Arpa	153	467
Zab	17091	15253
Tengeri	29377	3309
Liszt	—	20536
Korpa	—	1869

Értéktőzsde.

Nyugodt irányzattal indult meg ma a tőzsde. Osztrák hitelrészvények bécsi fedezésre valamivel szilárdultak. A forgalom mérsékelt volt. A déli tőzsde folyamán is kevés üzletet kötöttek, a vezető papírok árfolyama mérsékelt visszaesést mutatott. A helyi piacon szintén gyenge volt a forgalom, a kötés jóformán csak Kereskedelmi Bank, Országos Központi Takarékpénztár, Városi villamos-részvényekben és Szanatórium-sorsjegyekben fordult elő. Kötött: Osztrák hitel 620.50-621-620.25 koronán, Magyar hitel 741.50-738.50 koronán, Államvasut 699-696-697 koronán, Jelzálog 432-431 koronán, Rima 551-551.50-548.75 koronán, Magyar koronajár. 93.07½-93.17½ koronán, Városi villamos vasut 262.50 koronán, Közúti 541.50 koronán, Salgó 566 koronán, Hazai sorsjegy 100.50 koronán.

Előtőzsde

Előtőzsde kedvező.
 Kötött: Osztrák hitelrészvény 620.50-621.- Magyar hitelrészvény 740.-741.50. Osztrák-magyar államvasut 699.-696.-. Rimamurányi vasut 551.-551.50 Jelzálogbank 432.-. Magyar koronajár. 93.08

Déli tőzsde.

Déli tőzsde kedvtelen.
 Kötött: Osztrák hitelrészvény 620.75-620.50 Magyar hitelrészvény 740.50-738.25 Osztrák-magyar államvasut 695.50-697.50. Rimamurányi vasut 548.75-548.-. Közúti vaspálya 540.75-541.75 Városi villamos vasut 262.50-262.75. Magyar koronajár. 93.15-93.07½ Országos közp. takarékpénztár 1630.-. Schlick-féle gyár 400.-.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde ösztönzés híján teljesen üzletelen volt. kötés alig fordult elő. Kötött: Osztrák hitel 620.50. Magyar hitel 438.50. Államvasut 687.-. Közúti 541.75. Városi 262.-.

BÉCSI GABONATŐZSDÉ

Bécs, június 22. (Saját tudósítónk jelentése.) Ausztriában a hőség alábbhagyott, de Magyarországon változatlan a száraz forró idő. Az itteni piacon szigorúan tartózkodó a magatartás s mivel a részvétel csekély, semmi figyelemreméltóbb üzlet nem fejlődhetett ki. Az árfolyamok változatlanok, csak tengeri ültetett föl a budapesti ár-emelkedéssel kapcsolatban 5 fillér javulást.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.50-13.85 korona, mosoni 13.-13.40 korona, tótfelvidéki 12.90-13.35 kor., déli vasuti 12.95-13.30 korona, marchfeldi 12.65 13.-.

Uj-rozs: tótfelvidéki 11.05-11.30 korona, csepeli 11.-11.20 kor., pestmegyei 11.05-11.30, déli vasut 11.-11.20 korona, különféle magyar 10.95-11.20 kor., osztrák 10.90-11.20 korona.

Arpa: morvaországi 6.50-7.75 kor., marchfeldi — kor., bécsvidéki — kor., tótfelvidéki — kor., csepeli — kor., győri — kor., déli vasuti — kor., tiszavidéki — korona.

Magyar tengeri: régi 7.60-7.80, új — kor., cingantán 8.25-8.75, új — kor.

Magyar zab: selejtes — kor., közepes 8.75-9.05 korona, elsőrendű 9.-9.25 kor., válogatott 9.15-9.45 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.40-8.80 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, június 22. Az a kedvező impulzus, melyet a tőzsdének nyugodtabb felfogása kölcsönzött, a mai előtőzsde irányzatában csak részben jutott kifejezésre. Míg az Államvasuti és Hitelrészvények magatartása szilárd volt, az Alpesi bányarészvények gyengültek. Később mikor az eladások Alpesi bányarészvényekben nagyobb terjedelmet értek el, az irányzat általánosan kedvetlenebbé vált. Az irány-

zat gyenge jellegét az előtőzsde zárlatáig megtartotta. A déli tőzsde nyugodtan, változatlan árfolyamokkal indult. Később nagy üzleti esend állott be Hitelrészvények kissé gyengültek.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 621.25. Magyar hitel. 739.50. Länderbank —, Államvasut 696.—, Déli vasut 127.75, Gőzhajó —, Déli vasut 128.—, Alpési bányatársulat 645.—, Rimamurányi 548.—, Májusi járadék 97.10, Magyar koronajár. 93.05 Orosz érték 95.90 Török sorsjegy 186.—, Német márka 117.62.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 621.—, Magyar hitel 739.50 Länderbank 439.—, Unio-bank —, Államvasut 696.—, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 127.75, Gőzhajó —, Alpési bányarészvény 646.50, Májusi járadék —, Magyar koronajár. 93.05, Török sorsjegy 186.—, Német márka 117.62, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 548.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, június 22. (Osztrák értékek zárlat.)
 4.2 százalékos papír-járadék 97.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.25, 1860-as sorsjegy 150.15, Osztrák hitelsorsjegy 470.—, Angol osztrák bankrészvény 296.—, Bécsi Bankverein 518.50 Osztrák-magyar bank 1745.— Déli vasut 126.75 Dunagőzhajózási társ. 1011.— Dohány rész. 429.— Cs. k. arany (vert) 11.35 Német bankv. 117.62 Osztr. Lloyd 411.— 4.2 száz. ezüst. jár 97.—99.15 Osztr. koronajár. 97.35, 1864-es sorsjegy 261.50, Osztrák hitelintézeti részvény 619.60, Union-Bank 537.50, Osztrák Länderbank 438.—, Osztrák-magyar államvasut 695.25, Elbavölgyi vasut 443.—, Alpési részvény 644.75, 20 frankos 19.13, Londoni váltóár 240.—, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 186.25. Gyenge.

Bécs, június 22. (Magyar értékek zárlat.)
 4 százalékos arany-járadék 111.20. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 144.15, Magyar hitelbank részvény 739.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 469.—, Rimamurányi 546.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 407.—, Magyar koronajár. 93.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.10, Magyar nyer.-k. sorsjegy 196.—, Kassa-Oderbergi vasut részvény 363.—, Magyar jelzálogbank 429.—, Magyar keresk. bank 33.05

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, június 23. (Tőzsdéi tudósítás.) A mai tőzsdéről igen kevés érdemleges mondanivaló van, mert rendkívül kedvetlenség uralkodott s az üzlet ennek következtében a legszűkebb határokon sem ment túl. A Marokkóból érkező hírekre az irányzat eleinte gyengülésre hajlott, de az eleinte szenvedett különben is kismértékű csökkenések a későbbi megszilárdulásban pótolhatók voltak. A piacok közül egyiknek értékeit sem lehet valami tekintetben kiemelni. Államvasuti részvények bécsi jelentésekre valamivel jobb irányzatot követtek. A későbbi folyamatonban különösen bányárészek estek a nyugati tőzsdékről érkezett kedvezőtlen jelentésekre. A készpénzpiac iparértékel csendes forgalmat követtek. Napi pénz 2¼%, magánleszámítási kamatláb 3¼%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.70, osztrák hitelrészvény 194.52, Déli vasut 25.10, orosz bankjegyek 214.35, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.70, Disconto Commandit 181.70, Dinamit-truszt —, Harpeni 196.20, Unifikált török járadék 96.30, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.30, Magyar koronajár. 93.05, Osztrák-magyar államvasut 149.10, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 212.—, Gelsenkircheni 185.70, Laurakohó 201.90. Gyenge.

Frankfurt. (Zárlat.) június 22. 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.95, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.25, Osztrák hitelintézeti részvény 194.50, Osztrák-magyar államvasut 149.30, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 203.77, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény 146.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.20, Osztrák koronajár. 96.85, Magyar koronajár. 92.90, Osztrák-magyar bank 125.10, Déli vasut részvény 25.20,

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorhajasoknak és székazorultásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza
 His árcs 40 fillér.
 nagy üveg 60 fillér

Elbevölvői vasut... Bécsi váltóár 849.33, Párisi váltóár 811.66, Union bankrészvény...

Hamburg, (Zárlat) június 22 4-2 százalékos ezüstkészlet 98.90, 1860. sorsjegy 150.95 Déli vasut 25.10, 4 százalékos aranyjárdék 98.70, Osztrák hitelrészvény 194.40, Osztrák-magyar államvasut 149.00, Olasz járadék 104.00, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.25 Nyugodt.

London, június 22. Angol consol 87 1/2 s.

Paris, június 22. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 94.52, Osztr. aranyjárdék 99.25 Magyar aranyjárdék 95.80, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 498.00, 4 százalékos Olasz járadék... Déli vasut elsőbbségi kötv. 307.00, 5 százalékos marokkói járadék 518.00, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 96.85, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 91.00, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 92.25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 97.90, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 506.00, 4 száz. Szerb járadék 1907. 448.00, 4 százalékos spanyol járadék 96.60, 4 százalékos unifikált török jár. 96.27, Török sorsjegy 179.75, Török dohányrészvény 452.00, Osztrák földhitelintézet 1117.00, Osztr. Länderbank 469.00, Magyar jelzálogbank... Banque de Paris 1471, Banque Ottomane 724.00, Osztr. magyar államvasut 753.00, Déli vasut... Meridional vasut 688, Keleti vasutak... Waggon Lits... Hartmann gépgyár 538.00, Rio Tinto 16.53, Sucrierie d'Egypte... Tula 243.00, Thomson Houston... Urikányi kőszén 154, Chartered 22.25, De Beers 292.00, East Rand 106.50, Iagersfontein 4.25, Transvaal Consols... Transvaal Land Company 57.00, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.50, Váltó német piacokra (rövid) 123.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.40, Magánkamattal 1 1/2. Szabálytalan.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Juhvásár.

Budapest, június 22. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 558 darab juhot. Ariegezések: elsőrendű ürü 57 60 fillér kgr.-ként, vagy 43-47 korona páronként, középminőségű ürü 50 54 fill., gkgént vagy 38 40 korona páronként, anyaiuhok fillér gkgént, vagy... korona páronként, kosok 28 48 fillér vagy 23 45 kor. pá onként, az irányzat élénkebb volt, az árak 1-2 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Bécsi vágómarhavasár.

St.-Marx, június 22. (Saiát tudósítók telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavasáron felhajtott 3150 darab magyar, 460 drb galicziai, - drb bukovinai, 639 németországi.

Jelvezések kilogrammonként élősúlyban: Magyar hizóökök I-ső minőségű 72 76 fillér, kivételesen... fillér, II. minőségű 64 70 fillér, III. min. 50 62 fillér, kivét. fillér, galicziai hizóökök I-ső minőségű 75 84 fillér, II. minőségű 70 74 fillér, III. minőségű 66 68 fillér, német hizóökök I. min. 82 90 fillér, kivételesen... fillér, II. min. 72 80 fillér, III. minőségű 73 75 fillér, legelő ökök 52 64 fillér, paraszti ökök... fill., bika 56 70 korona, kivétel... korona, tehén 54-74 korona, bivaly 36-48 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, június 22 én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 128 130 fillér. Fiatal közép (páronként 251 320 kilogrammig terjedő súlyban) 130 132 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 134 138 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölötti súlyban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) fillérig.

Sertéslelészám 1908 évi június 19. napján volt készlet 39075 drb., 1908. június hó 20-21-én felhajtott 921 darab, 1908. június 20-21-én elszállított 186 darab, 1908 június 22. napjára maradt készletben 39810 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, június 22. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 452 darab sertés, 5 darab süldő, - darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, - drb süldő

malacz. Mai napi felhajtás 1493 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz, összesen 1945 darab sertés, 5 darab süldő. - darab malacz. Eladatott 1219 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 726 drb sertés, 5 darab süldő, - drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül éltsúlyban - 120 - fillér, éltsúlylevonással - fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 96 - 102 fillér, éltsúlylevonással 120 - 126 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül - 110 fillérig, éltsúlylevonással 126 - 136 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig - fillér, éltsúlylevonással 130 140 fillérig, könnyű 220 kg.-ig - fillér, éltsúlylevonással 132 140 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül - , könnyű 140 300 kgr.-ig 132 134 fillérig, éltsúlylevonással - fillérig. Beltáji süldő - fillérig, horvát süldő - fillér Malacz - fillérig, - (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendő.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

IDŐJARAS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. június 22-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt az egész keleti és északkeleti Felföldön volt zivataros eső, amelynek mennyisége számos helyen 10 és 20, sőt itt-ott 30 mm.-en felülemelkedett. (Bártfán 33, Nagyenyeden 34, Vaskohon 42 mm.) Bártfáról és Marosvásárhelyről jégesőt is jelentettek. A hőség csökkenése egyelőre még csak a Dunántulon volt észrevehető; hőmérséklet maximuma: Orsován 39 C° és minimuma: Csáktornyan 11 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára.

A hőmérséklet csökkenése és sok helyütt zivataros esők várható.

Table with columns: Állomás, Hőmérséklet, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék, Hőmérséklet. Lists various stations and their weather conditions.

Kivonat a hivatalos lapból.

Junius 22.

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter a vezetéke alatt álló minisztériumhoz Pataky Károly államtitkár, budapesti lakos ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazó-gyakornokká; a budapesti itélőtábla elnöke Nyiri Zoltán budapesti lakos, jogszigorlót a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká, dr. Brassován Julián budapesti lakos, jogszigorlót és Meszleny Imre budapesti lakos, jogszigorlót a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká; a marosvásárhelyi itélőtábla elnöke Temesvári Gyula végzett joghallgatót a marosvásárhelyi itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Véglegesítés. Az igazságügyminiszter Kovács Sarolta rákospalotai kir. javítottézetű munkavezető felügyelőt ezen állásában véglegesítette.

Népmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Klein Andor budapesti lakos Kerényire, kiskoru Weisz Chaim Juda Lipót bodonvi lakos Virágra, Schmidt Vilmos temesvári lakos Noványira, Spitzer Lipót budapesti lakos saját, valamint Lili és Edit nevű kiskoru gyermekei Sajóra, Frasz Lajos budapesti lakos saját, valamint Anna nevű kiskoru gyermeke Ferenczire és kiskoru Friedmann Vilmos, Emil, Pál és Klára budapesti lakosok családai nevének Lórántra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nagysinki járásbírósnál jegyzői,

a dési pénzügyigazgatóság kerületében egy szemlési állásra 2 hét; - Ujhelyen (Torontál várm.), Daruváron és Nagyküstélyen (Krassószörény várm.), Szentleányfalván (Arad várm.) és Szécsányban (Temes várm.) postai ügynöki állásra 3 hét; - Temesvár szab. kir. közkórházánál segédorvosi állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: CALOR MATYAS

A nagykalói magyar királyi állami elmeegógyinteztet

1673-1908. szám.

Pályázati hirdetemény.

A nagykalói magyar királyi állami elmeegógyinteztetben a másodorvosi állás megüresedvén, ezen ideiglenes jellegű, évi 1200 korona tisztelettel, 400 kor. helyi pótlékkal, I-ső osztályú élelmezéssel, természetbeni lakás, fűtés és világítással díjazott

másodorvosi állásra

a nagymélt. m. kir. B. ú. miniszternek f. évi márczius hó 12-én 30021-908 sz. a. kelt magas rendelete folytán pályázatot hirdetek.

Felhívom azon orvostudor urakat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-ában körülírt minősítést igazoló okmányokkal teszerelt s a nagyméltóságú magy. kir. Belügyminiszter urhoz intézett folyamonyvonyokat a nagykalói magy. kir. elmeegógyinteztet igazgatóságához 1908. év július hó 15-ig nyújtásuk be. Megtegyeztetik, hogy az esetben, ha a pályázat során okievelés orvos nem folyamodnék, az állás kivételesen és ideiglenes alkalmazásban szigorló orvos által is be fog tölteni.

Nagykaló, 1908. június 20-án.

Dr. Borosnyói L. Béla igazgató.

BIZTOS gyógyulást keresőknek nemibelegségben szenvednek. DR. GARAI ANTAL. v. ca. és kirt. orsz. főorvos országos hírű és a legregőbb, 82 éve tenalló rendelt intézetét Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

BETEGEK FIGYELMÉBE. Sok ezer reményvesztett beteg férfinak és nőknek adta vissza megrongált egészségét és állította helyre testi és lelkierejét - speciálitás gyógymódunk. O. i. sikereket ért el gyógymódunk egész Európában, amit az intézet hiteles iratokkal barokinek bebizonyíthat. A gyógykezeléshez tartozó speciális szerek és alkalmazások tökéletessége, valamint a betegnek irant tanusított lelkiismeretesség, gondos figyelem és a legalapabb vizsálati módszerek, mind hozzá járultak az elert kiváló eredményekhez. Eljárásunk oly nyílt és őszinte, hogy a betegség alapos megvizsgálása után csak azo at fogadjuk el gyógykezelésre, akiket biztosan meggyógyíthatunk. Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak írja le azonnal baját, amelynek pontos áttanulmányozása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógyszereket is - a legnagyobb titoktartás mellett. Levelébe válaszbellyogot mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után a leveleket elé etik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta dr. Palócz az ő speciális gyógymódiával még a legalapangoltabb esetekben is, a bujakoros sebeket, húgyes, hólyag-, idög és hátgerinc-bajok, sérvöket az onfertőzés és szililis uőbajait, magomlést, elyengült férjertöt (impotentiát), kezdődő elmeavart, aranyeret, vérbajokat, nőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségét, valamint mindezen felsorolt bajokkal összefüggő beteg ögeket. Nők részére külön intézeti kezelés, külön váróterem és külön kijárat van. A rendelést dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 órától délután 5 óráig, (vasárnap déli 12 óráig.) Cím: Dr. Palócz peccialista volt kórházi orvos Budapest, VII. Rákoczi (Kerekes-ut) 10.

Buza				Egyéb gabonafélék				Riz				Korona				Faj				Különböző				Korona				Faj				Különböző			
Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm	Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm	Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm	Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm	Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm	Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm	Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm	Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm	Kilo	100 gramm	100 gramm	100 gramm
12.50	25.00	25.00	25.00	12.50	25.00	25.00	25.00	12.50	25.00	25.00	25.00	12.50	25.00	25.00	25.00	12.50	25.00	25.00	25.00	12.50	25.00	25.00	25.00	12.50	25.00	25.00	25.00	12.50	25.00	25.00	25.00	12.50	25.00	25.00	25.00

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

3

A vendéglősném törte meg ismét a csendet. — Ott jön egy ur — szólta a Ramsgate felé mutatva. — A hölgyek talán nem akarnak gyalog visszatérni. Talán megkérnék azt az urat, hogy Brodstairsból küldjön ide egy kocsit?

A jelölt irányba néztem; a szívem erősebb dobogásba kezdett: Ernő jött.

Ismét rápillantottam az anyósomra. Az ő szeme nem volt olyan éles, mint az enyém; még nem is ismerte meg a fiát. Ernőnek azonban éppen olyan jó szeme volt, mint nekem és rögtön felismerte az anyját.

Egy pillanatra meghökkenett, mintha villám sújtotta volna. Azután lassan tovább jött, de arca, mely máskülönbön egészséges színű volt, sápadtá lett az elfojtott izgatottságtól. Szemét erősen anyjára szegezte és úgy jött felénk.

— Hogyan, te itt vagy Ernő?! — kérdezte nagy meglepetéssel, amint felismerte. — Tehát már hallottál néned betegségéről? Egyáltalán tudtad, hogy itt van Ramsgateban?

Ernő nem felelt. Mellém lépett és kézen fogott.

— Tudod, ki ez a hölgy? — kérdezte az anyjától.

Barátságosan intett felém s így felelt:

— Egy hölgy, akit itt találtam a parton és aki olyan kegyes volt, hogy egyik levelemet felvegye, melyet elejtettem. Azt hiszem, a nevé is hallottam említeni: Voodville asszony, ugyebár?

Férjem újjai görcsös szoritással kulcsolták át a kezemet:

— Anyám — szólta teljesen nyugodtan — a hölgy a feleségem.

Az öreg hölgy, ki mindezekig ült, lassan felemelkedett és szólanul nézett a fiára.

A csodálkozás pillantása eltűnt arcáról és olyan iszonyu pillantássá vált, mely haragot és megvetést fejezett ki egyszerre.

Nő szemében ilyet soha még nem láttam.

Azután kiegyenesedett és halkán mormolta:

— Tehát ez a feleséged?! Én nagyon sajnálom!...

S minden további szó nélkül hátat fordított nekünk, hogy folytassa sétáját.

MÁSODIK FEJEZET.

Mikor egyedül maradtunk, egy pillanatilag csend támadt közöttünk. Ernő törte meg legelőbb.

— Nem fáradtál el? Vagy menjünk Brodstairsba és onnan vasutal Ramsgateba?

Olyan nyugodtan, higgadtan szólta hozzám, mintha semmi említésre méltó sem történt volna. De szeme és ajka elárulták belsejét. Nagy, mélyszéles lelki fájdalomról beszélt szomorú szeme.

A rendkívül különös esemény, mely éppen most játszódott le, nem ingatta meg amugy is csekély bátorságomat, hanem ellenkezőleg, új erőt öntött belém és önérzetemet, valamint idegeimet is megerősítette. Olyan lázas, várakozásteljes izgatottságot éreztem, hogy félreem karnám akár a világ végére is el tudtam volna menni.

— Egészen jól érzem magam — szólta én — menjünk vissza gyalog, amint jöttünk is.

Ernő egy pillantást vetett a vendéglősnére. Az asszony azonnal megértette.

— Nekem üzleti dolgom van Brodstairsban, s miután olyan közel vagyok hozzá, felhasználom az alkalmat — szólta az asszony gyorsan — s azzal már bucsuzott is.

— Jó reggelt, Voodville asszony!

Végre teljesen egyedül maradtunk.

Egy percet sem vesztegettem a bevezető

szavakra, hanem teljesen érthetően kérdeztem a férjemtől:

— Mit jelentsen anyádnak ez a viselkedése?

Felelet helyett hangos, rekedt nevetésbe tört ki, mely teljesen más volt rendez vidámságánál. Ezért ijedten néztem reá.

— Ernő, te nem vagy ugyanaz, ki még ma reggel voltál. Te iszonyatot keltesz bennem.

Nem is ügyelt a szavimra, hanem mintha vidám gondolatmenetét követte volna, mely az előbb felvillant agyában.

— Ez teljesen anyámhoz hasonlít — kiáltotta tréfás hangulatának hatása alatt. Beszéd el Valéria, miképpen történt az egész.

— Én beszéljek? — ismételttem. — Azok után, ami előfordult, azt hiszem, a te dolgod, hogy nekem felvilágosítással szolgálj, szóval te beszélj!

— Tehát te nem látsz át az egész eseten? — kérdezte tőlem.

— Nem — feleltem én — csak látom, hogy anyád szavában és cselekedeteiben van valami, ami feljogosít arra, hogy komoly magyarázatot kérjek tőled.

— Kedves Valériám! Ha te ismernéd az anyámat, amint én ismerem, viselkedésének nem kívánnád komoly magyarázatát, sőt azt teljesen lehetetlennek találnád. Az én anyámat komolyan venni! Ez igazán nagyszerű!

Ismét azt a természetellenes kacagást hallottam.

— Kedves gyermekem, nem is hiszed, mennyire mulattat engem ez a dolog.

Mindez azonban erőltetetten és kényszeredetten hangzott.

Ernő, ki olyan tapintatos, finom, modern, előkelő gondolkodású férfi volt, a szó legnemesebb értelmében gentleman, most nyersen, hangosan és komiszan viselkedett.

Szerelmem dacára, melyet iránta éreztem, szívemet nehéznek tudtam ennél a gondolatnál.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. június 23-án.

Vigszínház

A tanítónő. Falusi életkép három felvonásban. Irta: Brody Sándor. A tanítónő: Varsányi L. Öreg Nagy István Szerényi Haraszthi H. Nagyszony A tanító: Thanyi Kántor Vonuroy Kántorkissasszony Komlóssy L. Főúr Hegedűs Kánján Bárdi Ö. Szolgabíró Tapolczai Törvénybíró Balassa Kray Ida Hegedűsné

Keddele 1/3 órákor

Műsor

Szerda: Naftalin Csütörtök: Naftalin Péntek: Tatárjárás Szombat: Naftalin Vasárnap: d. u. Vizsgaelőadás Este: Tatárjárás

Fővárosi nyári színház

A boszorkány. Dráma 4 felvonásban. Irta: Sardon Viktor. Fordította: Fái J. Béla. Műsor.

Szerda: A kaméllás hölgy Csütörtök: Faust Péntek: Manna Vanna Szombat: Názundul Vasárnap: d. u. Arany kasszette A komédiások

Várszínház

Zárva

Városligeti Nyári Színház

A pesti amazonok. Énekes bohózat 8 felvonásban. Irta: Horvay Frigyes. Zenéjét szerzők: Hetényi Heidelberg Albert, Szirmai Albert, Welner István, Zerkovitz Béla. Rendező: Brody István. Vandergold báró Fenéret Vandergoldné Láng Etel Gladys Medgyaszay Fix Carter Szentirmai Tótényi Ferenczi K. Upor Vágó Epekövi Stoll Clarisse Suzár E. Blanche Pürst E. Iza Ladányi M. Liza Dabecz V. Riza Károly A. Giza Károly I. Keszeg Elhári Roesonya Gyűzős Rónas Megyeri Teodora Anál E. Keszeli Gyárás

M. Kir. Operaház

Zárva

Magyar színház

Zárva

Úránia színház

Zárva

Erzsébet királyné Sanatorium sorsjegyeket

eladunk havi részletfizetésre és pedig:

Table with 3 columns: darabok száma, havonta fizetés, törlesztés. 10 darabot 28 havi 4. - koronás törlesztésre. 20 ' 28 ' 7.90 ' ' ' 25 ' 28 ' 9.80 ' ' ' 50 ' 28 ' 19.50 ' ' ' .

Evente 3 huzás.

Legközelebbi huzás július hó 1-én.

Főnyeremény 100.000 korona.

Már az első részlet befizetése ellenében megküldjük a sorsozat és számot tartalmazó részletlevét (törvényes okmányt) azonnali játképpel.

Általános Bank R.-T.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 39. Alaptőke 2.000.000 korona.

Bad Hall felső-Ausztria

Legrégibb elsőrangú jód-lápfürdő.

Idény május 1-től szeptember 30-ig.

Pénygőzöses fürdők és legmodernebb gyógyhatányok, massage, hidegvízgyógyintézet, villamos fény- és kabinofürdők, inhalatio a legújabb rendszerben, pompás fekvés az Alpecek előhegyei között, terjedelmes park, gyógyzene, koncertek, bálók stb. - Elegáns szállodák és magánlakások, pensiók felnőttek és gyermekek részére. - A kromsthal és Steyrthal vasút állomása Bécs-től Steyr-en vagy Linzen át (közvetlen kocsik) 6 óra, Passautól és Salzburgtól (via Wels-Unterruhr) 3 és fél órányira. - Felvilágosítást és prospektust készséggel küld az érdeklődő BAD HALL.

Nadrágja jellemzi az urat!

A vasalás szabó költsége!... volt, demár nem az, Kényelmessége és tökéletessége utolérhetetlen MOLNÁR LAJOS törv. védett automata-nadrágfeszítőjének

Egy készülék ára 3 korona 3.72 korona előre beküldéért bérmentve. Kapható főraktárosnál:

Plökl és Haasnál Budapest, Andrassy-ut. 19

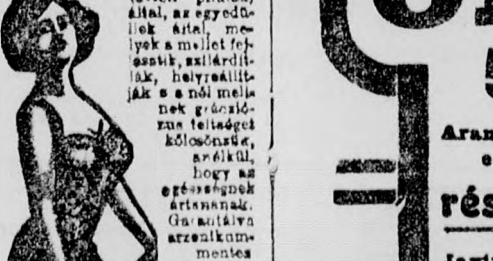
Ára 2.50 fill. 4. új kiadás. Törképekkel

TÁTRAKALAUZ

Utmutató a Magyar-Tátrába és a Tétravidék firdőibe. - A Magyarországi Királyság-széli közreműködéssel szerkesztette: Dr. Szontagh Miklós kir. tanácsos. Átnézte: Dr. JARVAY LASZLO. Singer és Wolfner kiadása BUDAPEST VI., Andrassy ut. 10.

Telt kebel.

Telt kebel két hónap alattá Pilules Orientales

(Telt kebel) pillék) által, az egyedül-... Egy doboz használata után... Orvosi kiválósegítő... 1. RATIF Gyógyszerház PARIS. Reklámok: Bécs, R. Dierhofer Gyógyszerház, Singer-utca 15 Budapest, Török József Gyógyszerház Király-utca 15.

Magyar kir. Államvasutak. Üzletvezetőség Miskolc, 1908/908 számhoz.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége a Bánréve állomáson előállítandó 4 állású mozdonyoszin, tisztítógör, daruakna, szelepakna és fordító korong falazási munkáinak létesítése céljából szükséges építés munkákra nyilvános versenyárgyalást hirdet.

Az ajánlati költségvetés, pályázati feltételek, az ajánlati minta és a szerződés tervezete a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetőségének építési és pályafentartási osztályában (Szemere-utca 29. sz., I. emelet) megszerezhetők, ahol egy-szersmind a tervek is megtekinthetők. Csak a szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt és sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

A jogérvényesen kiállított ajánlatok legkésőbb 1908. évi július hó 7-én, déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség titkárságánál (Szemere-utca 29. sz., I. emelet) nyújtandók be, ahol és amikor a versenyárgyalás meg fog tartatni, illetve az ajánlatok fel fognak bontatni. A versenyárgyaláson az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Az ajánlott egykoronás az ajánlat mellékleteit fvenként 30 filléres bélyeggel ellátva, összefűzve, lepecsételve és a borítékban következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat a bánréve mozdonyoszin építési munkáira.”

Csakis a költségvetésben foglalt összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1908. évi július hó 6-án, déli 12 óráig 3000 korona, azaz háromezer korona bánatpénzt kell a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránaál, a hirdetés számára való hivatkozással akár készpénzben, akár állami letétre alkalmas értékpapirokban letenni. Az értékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbb lejegyzett 14 napnál nem régiebb árfolyam szerint, de a névértékét meg nem haladó értékben fogadtatnak el. Készpénz után kammat nem fizettetik; a készpénz azonban megfelelő értékű biztosítékképes értékpapírokkal bármikor ki-cserélhető.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzül nem tehetők le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letéti jegy az ajánlatához nem csatolandó.

Ugy az ajánlatban, mint a költségvetésben előforduló végösszegek számmal és betűvel irandók ki. Az ajánlat és mellékleteinek aláírása két tanu előttemezése mellett történjék.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak.

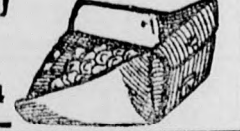
Az ajánlatok között a szabad választási jogot a magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége magának tartja fenn.

Ajánlattevők a pályázat eredményéről, illetve ajánlatuk el, vagy el nem fogadásáról a pályázat határidejének lejártá után két hét alatt értesítettni és letett bánatpénzeik kiszolgáltatni fognak.

Miskolc, 1908 június hó 19-én. (Utánnyomás nem díjaztatik.) Az üzletvezetőség.

„VALUTA” erszény

egy darab borból készülő ára 1 korona kistörtség „Székely” borból készülő VII. 9 Rakóczi-ut 4 Aranyvárak Inven

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is

katona zene

Az újpesti hajóállomási vendéglőben

naponta előhaból a közönség előtt szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunai terasz. Gyönyörű kilátás. Katona-hangverseny.

Butor

készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon, 100 szoba állandóan készen raktáron a leg egyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca sarok.)

TENNIS-RAKET JAVITO

Tennis-pálya-készítő a felszerelő. Versenyjátékosok egyedül raketjavítója. MACHER REZSO sportüzlete Budapest, IV., Koronaherosz utca 3. szám. (Az udvarban Teljesen újja szervezett)

szőnyeg osztályunkra

felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét. Művészi mintájú, keléses szin összeállítású szalon-és futósőnyegek. Csipke és szőnyeggyönyörűk Asztal, ágy, diván és zongora takarók. Paplanok flanel és teveszőr takarók. Cócufutók, lábtörők, japán gyékények

Kunz József és Társa

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarkán

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst órszerek, evő-eszközök, nászajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vídéli megrendelésekre különös gondot fordítok.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve. POLGÁR KÁLMÁN

műsor Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár

1908. évi július hó 3-án, délután 4 órakor az intézet helyiségében (IV. ker., Deák Ferencz-u. 7. szám I. em.)

rendkívüli közgyűlést

tart.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság előterjesztése a társulat részvénytőkéjének felemelése iránt 3500 darab új részvény kibocsátása által.
  2. Az alapszabályok módosítása.
- Azon t. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni szándékoznak, szíveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 23. §-a értelmében*) f. é. június hó 30-áig délelőtt 12 óráig az intézet pénztáránál letenni.

Az igazgatóság.

*) 23. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt oly részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb iratott a letevő saját nevére.

Magyar királyi államasvutak.
Üzletvezetőség, Kolozsvárt.
20550/908. szám, III.

Hirdetmény.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a kiskükkölő-völgyi h. é. vasuton a 8301 és 8302 sz. túrdóidény vonatok, melyek az általános menetrend hirdetmény szerint csak július hó 1-től bezárólag augusztus hó 31-ig lettek volna forgalomban, már június hó 20-án forgalomba helyeztetnek s szeptember hó 15-ig bezárólag forgalomba maradnak.

A megnevezett idényvonatok a jelzett idő alatt Küküllőszög-Parajd közt naponta tognak közlekedni.

Megjegyezzük, hogy a vonatok közlekedési időhatárainak ezen kiterjeztése a vonatoknak az általános menetrend hirdetményben foglalt menetrendjét egyeb tekintetben nem módosítja.

Kolozsvár, 1908. június 15-én. Az üzletvezetőség.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerlelt pardo tapasztalat alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bújakoros osztályán való működése alatti számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban
emerített kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget

(húgyszólyást ebeket, syphilit stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség
négdísebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül.

Éltes elkor folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszernek.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(A Pannónia szállodával szemben.)
Áltáró ház. — Bejárati a lépcsőnél. — Külön városzobák.

Spanyolmeggyet
kézzel válogatott nagyszeműt, cseresnyét ropozósat befőzni 3 koronáért szállít 5 kilónkint Szilágyi M. szőlőtelepe Kiskőrös. 5574

INGYEN
börmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrás

GUMMI-

halhólyag stb ről szóló árjegyzékünket.

GUMMI - HALHÓLYAG

2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tozija

NAKIRA valódi indiai férfi különlegesség tuozatja 12 korona.

Uterus - Spray legújabb női különlegesség 11 kor.

PESAR OCLUS néi szor 3-11 kor.

MIFA-GYÜJTEMÉNY 12 db lozsinoma 3 bőszer 4 k.

IRRIGATOR 3 koronától 10 koronáig

INGYEN
küldük

műlabak

műkezek

támgépek

sérvkötők

stbről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket

univerzális

sérvkötők

paratlanok kis anyha nyomasztu pe ot ávni a legújabb győztes sör is elártható

HASKÓTÓK Gummiherisnyak stb. mertén szeritése szitátnak.

**MAGYAR ORVOSI MŰZER-
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.
Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.**

Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

Mindenütt kapható a legfinomabb

Weider tejszin és Zsolna csokoládé

Csokoládé dessert bonbonok.

Weider Ármin és Béla

csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA

E hirdetési rovatban minden szöveges beiktatás közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETESEK

E hirdetési rovatban minden szöveges beiktatás közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 284

Vadászfegyverek

gyűjtemény, részben öröksékből származó egyenként is poton aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lanca-ster 20 forint. Előfokú lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Greuer-záru, Bücksfilinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélsővekkkel 65 forint. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghmerles, ugyanitt egy Görs fényképezőgép, egy perzsaszőnyeg és egy motorke-rcékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Radónál. 49082

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Butor a legfinomabb

és egyszerűbb kivitelben kedvező fizetési feltételek mellett kapható. Asztalok készítménye re kölcsön adunk bármely magasságban. Budapest Aranyke-rtca 5. 28736

Csinosn

butorozott terepmentes szoba villanyvilágítással, egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Nagyfuva-ros-utca 3/a. II. emelet 15 a városi villamos megálló mellett. 9671

Spanyolmeggyet

kézzel válogatott nagyszeműt, cseresznyét ropogósf befőzésre hegyi termést 5 kilónként 3 korona, pöszméte, uorka, tök, kalarábé, karkaló, vaj és csukorbabot, ujbungonyát vegyesen 2.40 fillérért szállít Lowy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön. 28738

Használt

becserélt pénzszekrények jekarba hozva kaphatók „Meteor” pénzszekrény és tresszorgyárban VI., Gómb utca 59. a Lehel-utcai B. U. R. villamos vasút megállója. 28737

Kajszinbara zkot

nagy válogatottakat 5 kilónként 3 koronáért. Cseresznyét, meggyet, zöldbójt közmétét 2.30 koronáért szállít Rottmann Hermin szállótelepe Kiskunhalason

Kiadó

Lellen, a balaton partján egy kényelmes villa. All negy szobából, két verandából, konyhából, és mellékhelyiségekből. Bővebbet a kiadóh vatalban

Gépezetek

eséplés idejére megszűnt a gazdasági személyzetet. Szakértőlem és jószámság-ért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen a német Krakaner Armin Budapest, Nagyme-26-n 25 Telefon 94-67.

Szepességi csemegék

BARTÁ-téje veresátonya befőttes, málna, szamóca, csipkebogyó, gomba- és huskonzer-vel, pástetomokat a német FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kerjen ar-lyezveket.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyetárgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium, Budapest, IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Magánkutató iroda

Rákóczi-út 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben. Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Ropogós

cseresznyét és egrest befőzésre 2K-ért. Spanyol úvegyszemű nagy meggyet 2.40, zöld diót 3 K-ért, uorka, tök, karkaló, vaj-bab, kalarábé, karkalószta és ujbungonya postakosaranként 2 K-ért ismét eladóknak külön árajánlatot küld Szabó Csongrádról

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz. 27 98

Zalogcedulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árrban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vettek. SCHILLEB ISTVÁN, Síp-utca 8. 27133

Polgári, gimnaziumi,

kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnaziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyeget kérek. 27908

Kerelem

a nemesszívú emberekhez! Ezuton kérem a jószívú embereket, lennének kegyesek egy fél szemű és félkezű 19 éves egészen árva fiut segíteni, hacsak néhány fillérrel is. Henzel Kálmán Budapest, Nép-színház-utca 39. fidsz. 4

Koporsó asztalosok

részére mindennemű koporsók díszítései összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvényár-saság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Saját gyártmányu vas és rézbutorok

Rézagy — — — 45.- frt Vaságy matracsra 8.50 • Gyermekágy — — 11.50 • Sodronyágy-betét 3.50 • Vas- és rézbutorok gyári árrban. 28048

WEISZ LIPOT

Király-utca 99. szám. TELEFON 67-01

Spanyol

nagy meggyet befőzésre 2.40 K-ért rétesbe való 2 K-ért, ropogós cseresznyét befőzésre és pöszmétét 2 K-ért, zöld diót 3 K-ért, uorka, tököt, kalarábé, karkalószta, vajbabot, karkaló és ujbungonyát vegyesen vagy egyenként postakosaranként 2 K-ért szállít Gyűj-mölcskivittel Csongrádról.

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég el-vállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személyek, laká-sok üzletek feltűnés nél-küli megfigyelését a el-tűnt egyének és névtelen levelek irónak ki-nyomozását, bel és kül-földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-út 8. L 15. Telefon 103-52. 28587

30 forint.

Varrógépek

egy új valódi o-sz-édi Singer varró-gép zárszekróny-nyi 8 évi föttállá-sal osztás SINGER A.

matógépészeti Budapest, főú-let Akácfa-utca 65. Minden-temű varrógépek javítását legutányosabb árrban el-vállalom. Árlevezék ingyen.

BUTOR

árverésről, finom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák szalon bór-gólelek, gyönyörű tükö, díván, borszék, íróasztal, porzsasszonyer és egyes darabok; Páldes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, Al-landó nagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

BUTOR

egyszerű és finom modern stílusban szo-szolid árak mellett kapható: Sárkány J. butoriparosnál Műhely és dus raktár: VII., Erzsébet-körnt 26. sz. Zionspálya

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácszatok, kerékortések, keramittalapok, Kéhlhelmi lapok olcsón kaphatók Kelemen Mór, épület-bontós vállalkozónál Budapest, Mádor-n. 72-74 h-ák szlet Sziget-út 6.

Hajfestő-fésű

egyszerű fésűkkel által fest és vagy vörös haját valódi szőke, barnára, vagy feketeire! Teljesen Ártalmatlan! Egyéig használ-ható! Ezeket használ-iban. Egy dsrab Ára 5 korona. Székhelyes: SCHÜLLER J. Által. Boes, I. Knezhungassó út.

Fenyőborovicska

(Juni)peres) BARTA-téje, 3 liter 7.50, 4 liter 8.9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye 26973

Kolozsvári

logtudományi és állam-tudományi szigorla-tokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünk-vel, igen szerény díja-sáért. A vissza siker-ét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produ-káló intézetünk. Vál-tójoghól speciális tanfolyam, melyre kor-látolt számban ve-zünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen o-sz-kély díjazás. Al Levél-beli érdeklődésekre ki-merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Koloss-vár, Magyar-u. 2.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teri-ték, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Zalogcedulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

15 forintért tiszta

gyapjuszővekből mérték szerint elegáns kivitelű öltöny vagy felöltő Krausz F. és Tsa urt szabómester Budapest, Rákóczi-út 69. Vidokra mintákat mértékvétel-utalással bérmentve. Helyben szabásunkat mintákkal bá-r-koz köldjük.

VALÓ.

di francia kőműve-ességök (óvszer) csakis P. BERGUERANFELS leg-h-re sebb párisi gyáros-tól legelőnyö-ssebben készre-lyk

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberende-zéseket, valamint minden-nemű kárpitos és díszítő-munkákat. 27881

Polgár Sándornál

Budapest, VI. ker., Erzsébet-körnt 60. Részletes képek ár-lyezveket ingyen és bérmentve.

Polgár Sándornál

Budapest, VI. ker., Erzsébet-körnt 60. Részletes képek ár-lyezveket ingyen és bérmentve.

III Olcsó kölcsönök II

Tisztviselőkölcsönt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem aka-dály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Zalogkölcsönt 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05%- annuitás mel-lett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övadekora az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagy-tól kezdve előnyös felté-lekkel. Tarcabírlat, Vál-tókölcsönt gyorsan és elő-nyösen folyósítunk. Ingat-lanok erdők, bányák adá-s-vétele Osztályorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden fel-világosítás díjtalan!! Kép-viselek alkalmazatnak! Kín és Társas bankbizo-mányi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., EÖt-vös-utca 2. Király-utca sarkok. Telefon: 105-34. Válaszbélyez. 92420

Stenográfia

ingyenes gyorsirás-tanítás, teljesen díjtalan gépirás-oktatás. A Stenográfia or-szágos gabolberger gyors-és gépiró iskola az előző évek mintájára (muss elején teljesen díjtalan magyat, német gyorsirási és gép-irási tanfolyamokat nyit, hogy a gyorsirászatot a közönség minél nagyobb körében terjessze és is-mertesse. Az egyes tan-folyamok okleveles tanárok vezetése alatt állanak. Díj-talan és biztos állásköz-velítés. Sokszorosító és másoló iroda. Jelentkezni egész napon át lehet az intézet helyiségeiben Váci-körnt 33. Össze nem té-vesztendő más hasonló hangzású írógépiskolákkal.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonbe-rendezések, továbbá ur-izoba, iroda berendezésel réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bérmentve eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 202 Kesziny-utca sarok.

Veresátonyabefőtti

B A R T Á-téje, 5 hűlős postakosárúveg 6.- korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. 86972

VALÓ.

di francia kőműve-ességök (óvszer) csakis P. BERGUERANFELS leg-h-re sebb párisi gyáros-tól legelőnyö-ssebben készre-lyk

VALÓ.

di francia kőműve-ességök (óvszer) csakis P. BERGUERANFELS leg-h-re sebb párisi gyáros-tól legelőnyö-ssebben készre-lyk

VALÓ.

di francia kőműve-ességök (óvszer) csakis P. BERGUERANFELS leg-h-re sebb párisi gyáros-tól legelőnyö-ssebben készre-lyk

MEGHODITOTUK A VILÁGOT!

Polgári drak!

Pontos kiszolgálás! Kiváló szabás!

Vidokra minták küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek. ZELISZKA JÁNOS angol urt szabóterme-BUDAPEST, Andrássy-út 56. I. em.

Legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

készpénzbeni árrban a leg-újabb rendszerű bankhitel után kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank-üzletelőpen. Prospektus és árjegyzék in-gyzen. Budapest, Király-utca 58. szám.

BUTOR

részletfizetésre vagy meghatározott időre szolid árak és legkedvezőbb fizé-tési feltételek mellett. Fővályosítással szolgál

Liszt István

Bpest, IV. Koronaherceg-u. 2 (Kilyó-tér sarkán) butorraktárban. Több mint 600 képpel ellátott árjegyzékot bárkinek 60 filléig ellen franko elküldjük

INGYEN DRAGABB, MINT NÁLUNK RENDEL FENYKÉP

ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTVÁÉ 55-68 CTA. NAGYSÁGGBAN CSOMAGOLVA = SZINES

OLAJKER

ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐK MINDENYÖTT FELVÉTELEK

YALADISSA

MINDEN IRÁNYBAN FENYKÉPHAGYÍTÓ ÉS RAFAEL FÉSTÉSZLETI MŰTEREM BUDAPEST, VI. ROTTENBILÉER-U-40 KÜTÖNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON DÍSZKÖZLELVÉL: HERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMELV.